

T. B. M. M.

ZABIT CERİDESİ

Yetmişdokuzuncu İçtima

6 . X . 1336 Çarşamba

MÜNDERCAT

	Sayfa		Sayfa
1. — ZAPTI SABIK HULASASI	546	6. — SUALLER	548
2. — AZAYI KİRAM MUAMELATI	563	1. — İçel Mebusu Naim Efendinin, mahalli zabıtasından şikâyatı mutazammın Dahiliye Vekâletinden sual tahriri,	548
1. — Canik Mebusu Süleyman Beye izin itası.	563	7. — MAZBATALAR	557,563,568
3. — LAYİHALAR	547	1. — Ziraat Bankasının 1336 senesi Mayısından Eylül nihayetine kadar beş aylık muhassasatı hakkında Bütçe Kanunu layihası ve Muvazenei Maliye Encümeni mazbatası.	557:563
1. — Adana vilayetinin işgalden evvelki kazaları ihtiva etmek üzere Cebelibereket sancağıyla beraber yeniden tesisine dair kanun layihası.	547	2. — Matbuat ve İstihbarat müdüriyeti umumiyesi muvakkat bütçe kanunu layihası ve Muvazenei Maliye Encümeni mazbatası.	563:566
2. — Yabanabat kazası kaymakamı Ali Rıza Efendinin ailesine maaş tahsisine dair kanun layihası.	548	3. — Eşkiya ile müsademedede mecruh olup bilâhara vefat eden Nahiye Müdürü Adil Efendi ailesine maaş tahsisine dair kanun layihası ve Kavanini Maliye ve Muvazenei Maliye encümenleri mazbataları.	568:572
3. — Akarat Vergisine beş misli zam icrasına dair kanun layihası.	548	4. — Kastamonu Mebusu Doktor Suat Beyin, Zonguldak ve havafisinde hastaneler küşadı hakkında teklifi kanunisi ve Layiha, Sıhhiye ve Muvazenei Maliye encümenleri mazbataları,	572:574
4. — TEKLİFLER	548		
1. — Olâi Mebusu Yasin Beyin, muallimlerin askerlikten tecili hakkında teklifi kanunisi. (2/112)	548		
5. — TAKRİRLER	548		
1. — Bursa Mebusu Emin Beyle rüfekaasının, bir celsei hafiye akdedilmesine dair tahriri.	548		

	Sayfa	Sayfa
8. — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER	549,566	
1. — Amasya Mebusu Ömer Lûtfi Beyin, Eskişehir Mebusu Hacı Vali Efendinin Büyük Millet Meclisi azası meyanına idhaline dair teklifi kanunisi ve Layiha Encümeni mazbatası. (2/76)	549	
2. — Baltalık Kanunu layihası ve İktisat, Ziraat ve Muvazenei Maliye encümenleri mazbataları.	549	
3. — Müessesatı diniye ile müessesatı sıhhiye ve talimiye ve ruhban namına memaliki ecnebiyeden gelmekte olan eşyanın bilâ rûsum gümrükten imrarı hakkındaki kanunun mevkii meriyetten iskatına dair kanun layihası ve Muvazenei Maliye Encümeni mazbatası.	549:551	
4. — Diyarbekir Mebusu Hacı Şükrü Beyin, mekâtibi harbiye talebesine maaş tahsisi hakkındaki teklifi kanunisi. (2/64), Trabzon Mebusu Hüsrev Beyin, Ankara'daki talimgâh efendilerine dörder yüz kuruş maaş tahsisine dair teklifi kanunisi (2/74) ve Layiha Encümeni mazbataları, mekâtibi askeriye talebesiyle ihtiyat zabıt namzetlerine verilecek zamaimi fevkalade hakkında kanun layihası ve Müdafaei Milliye ve Muvazenei Maliye Encümeni mazbataları.	551:557,575:576	
5. — İşgal dolayısıyla terki mevkiye mecbur kalan memurin ve ailelerine harcırah itasma dair kanun layihası ve Kavanini Maliye Encümeni mazbatası.	566	
6. — Kastamonu Mebusu Sabri Beyin, tarik bedelatı nakdiyesi hakkında teklifi kanunisi ve Dahiliye Encümeni mazbataları.	(2/15)	566:568

BİRİNCİ CELSE

Açılma Saati : 1,30 Budezzevali

REİS : İkinci Reis Vekili Hasan Fehmi Beyefendili

KÂTİP : Feyyaz Âli Bey (Yozgat)

REİS — Meclis küşat edildi. Zabıtı sabık okunacak (Zabıtı sabık okunur).

1. — ZABTI SABIK HULÂSASI

Birinci Celse

İkinci Reis Vekili Hasan Fehmi Beyefendinin tahatı riyasetlerinde birinci celse zevalli saat bir buçukta inik kat etti. Zabıtı sabık hulâsası kiraat ve aynen kabul olundu. Mecidözü ve Zileye merbut bazı kuranın kazaya tahvililerine dair Heyeti Vekileden mevрут lâyiha kanuniye Dahiliye ve Muvazenei Maliye encümenlerine, Boduroğlu Ahmetin bakiyei müddeti cezaiyesinin affına ve hiyaneti vataniye ile mahkûm Madenli Kör-Celâli ve refikiye Merzifonlu Ömer Lûtfi ve Kulazade Ali ve mahdumu Nuri ve Muallim Ömer Efendilere

ait evrak Adliye Encümenine havale olundu. Memuriyeti tercih eden Lâzistan Mebusu İbrahim Şevki ve Trabzon Mebusu Faik Beylerin istifaları Heyeti Umumiyyeye tebliğ kılındı. Neşriyat mücrimiyeti hakkında Tunalı Hikmi Beyin teklifi kanunisiyle mütekaiddin, mazulün itam ve eramil maaşatına zammıyat icrasına dair Genç Mebusu Celâl Beyin teklifi Lâyiha Encümenine, kadın kaçırmak maddesinden mahkûm Süleymanın bakiyei müddeti cezaiyesinin affına dair Adliye Vekâletinden mevрут evrak Adliye Encümenine, Şûrayı devlet teşkiline dair Heyeti Vekileden mev-

rut lâyhâi kanuniye Dahiliye Encümenine, bir kıtadan fîrar eden efradın diğer kıtaya kaydedilmemelerine dair Bursa Mebusu Emin Beyin teklifi kanunisi Lâ-yiha ve Müdafaaî Millîye Encümenlerine, düşman tarafından vukua getirilen ziyanlara karşı ittihazı lâ-zımgeçen tedabire ait Emin Beyin teklifi Heyeti Vekîleye havale edildi. Bayazıt mahkemesinden sadır olan celp müzekkeresinin muhatabı mezun olduğundan tetki-kata mahal olmadığına dair Adliye Encümeni mazbata-sı kabul edilerek cevap yazılması tensip edildi. Si-nopta kalebent eşiasla, fiili şeni maddesinden mah-kûm olan Osmanoğlu İsmail'in bakiye müddeti ceza-yelerinin affına dair Adliye Encümeni mazbataları kabul edildi. Şayanı kabul olmadıklarına dair me-zabıt ile Heyeti Umumiyyeye sevkedilen Karası Me-busu Hacim Muhtetin ve Erzincan Mebusu Emin Beylerin hiyaneti vataniye faillerinin istiklâl mahke-melerince muhakeme edilmelerine ve Amasya Mebu-su Ömer Lütfi Beyin Posta ve Telgraf Müdüriyetinin Maliye Vekâletine ihkakına, İzmir Mebusu Mahmut Beyin İstiklâl mahkemeleri kanununa bir madde ilâ-vesine dair teklifleri hakkında işbu meseâl evvelce hal-jedilmiş olmasından dolayı müzakereye mahal kalmadığı takarrür etti. Eskişehir Mebusu Veli Efendinin âza addedilmesine dair Ömer Lütfi Beyin teklifinin reddi hakkındaki Lâyiha Encümeni mazbatası kabul edilmeyerek teklif nazarı mütalaaaya alınıp berayi mü-zakere ruznameye ithaline ve suki sultanideki odun, kömür mulbayaatı hakkında Kütahya Mebusu Cemil Beyin teklifinin reddine dair Lâyiha Encümeni maz-batası kabul edilmeyerek teklifin Adliye Encümenine havalesine karar verildi. Şayanı kabul olduklarına dair me-zabıt ile Heyeti Umumiyyeye sevkedilen ahvali istisnaiyede diplomasız dava vekilleri istihdamına dair Cemil Beyin teklifi Adliye Encümenine ve numâiley-hin mesken icarları hakkındaki teklifi Adliye Encü-menine, mecburi muallimlik ve tababet hakkında Hamdullah Suphi ve İsmail Suphi Beylerin teklifleri Sıhhiye ve Maarif Encümenlerine, hizmetâtı vataniye tertibinden maaş alanlara zamaimi fevkalâde itasına dair Yozgat Mebusu Süleyman Sırrı Beyin teklifi Murvazenei Maliye Encümenine havale olundu. Me-kâtibi âliyyede Ordu lisanı tadrîsine dair Cemil Be-

yin teklifiyle müterakki vergi hakkında Tunalı Hilmi Beyin teklifinin şayanı müzakere olmadıklarına karar verildi. Müessesatı ruhaniye ve ruhaniye namına ge-len mevadın gümrük resmine ait lâyhâi kanuniye ile, mekâtibi askeriye talebesine verilecek zamaim hakkın-daki lâyhâi kanuniyenin encümenlerce tetkikatı ikmal edilerek Heyeti Umumiyyeye gönderildiği Riyasetten tebliğ olundu. Baltalık kanununun müzakeresine mü-başeret olundu. Heyeti Umumiyesi hakkında müzake-re kâfi görülerek maddelere geçildi. Birinci madde na-zarı dikkate alınan Tunalı Hilmi Beyin, İzmir Mebusu Hamdi, Adana Mebusu Zekâi Beylerin takrirleri veç-hile taddilen tasvip edilerek İkinci maddeye geçildi. İkinci maddenin heyeti umumiyesi hakkındaki müza-kere dahi kâfi görülerek teneffüs için celse tatil edildi.

İkinci Celse

İkinci Reis Vekili Hasan Fehmi Beyefendinin tah-tı riyasetlerinde zevâlî saat üç buçukta inikat etti. Baltalık kanununun ikinci maddesi hakkındaki taddil takrir-leri kuraat edilerek madde nazarı dikkate alınan Kara-hisarî Şarkî Mebusu Mustafa ve Karahisarî Sahip Mebusu Şükrü ve Adana Mebusu Zekâi Beylerin tek-lifleri veçhile taddil edilmek üzere encümene havale olundu. 3, 4, 5, 6, 7 nci maddeler aynen tasvip ve ka-nuna iki madde ilâvesine dair Tunalı Hilmi Beyin tek-lifi nazarı dikkate alınarak kanuna, 7, 8 numaralı iki maddenin ilâvesi tasvip edildi. Bilâhara tadrîsâtı iptidai-yenin ahaliye terki hakkındaki İzmir Mebusu Hacı Sü-leyman Efendinin teklifi kanunisinin müzakeresine başlanarak kanunun Çorum Mebusu Fuat ve Adana Mebusu Zekâi Beylerin teklifleri veçhile encümeni mahsusunda derdesti tetkik bulunan teşkilât progra-mının Meclise vüruduna kadar tahrir edilmesi karargir olarak Çarşamba günü iştima edilmek üzere saat 5,30 sonrada celse tatil edildi.

İkinci Reis Vekil

Hasan Fehmi

Kâtip

Feyyaz Âti

Kâtip

Cevdet

REİS — Zabıtı sabık hakkında söz isteyen var mı? (Yok sadaları). Zabıtı sabıkı kabul edenler elleri-ni kaldırsın. Kabul edildi.

3. — LÂYİHALAR

1. — Adana vilâyetinin işgalden evvelki kazaları ihtiva etmek üzere Cebeli bereket sancağı ile beraber yeniden tesisine dair kanun lâyihası.

REİS — Adana vilâyetinin işgalden evvelki kaza-

ları ihtiva etmek üzere Cebeli bereket sancağı ile be-raber yeniden tesisine vesaireye dair Heyeti Vekilenin teklifi kanunisi, Dahiliye Encümenine verilmiştir efen-dim.

2. — *Yabanâbat kazası Kaymakam Vekili Ali Rıza Efendinin ailesine maaş tahsisine dair kanun lâyihası.*

REİS — Yabanâbat kazası Kaymakam Vekili Ali Rıza Efendinin ailesine maaş tahsisi hakkında Heyeti Vekilenin teklifi kanunisini Kavanini Maliye ve Muvazenei Maliye Encümenlerine gönderiyoruz.

3. — *Akarat vergisine beş misli zam icrasına dair kanun lâyihası.*

REİS — Akarat vergisine beş misli zam hakkında Heyeti Vekileden mevzut lâyiha kanuniyeyi Kavanini Maliye ve Muvazenei Maliye Encümenlerine havale ediyoruz.

4. — TEKLİFLER

1. — *Ölti Mebusu Yasin Beyin, muallimlerin askerlikten tecili hakkında teklifi kanunisi. (2/112)*

REİS — Muallimlerin askerlikten tecili hakkında Ölti Mebusu Yasin Beyin bir teklifi kanunisi var, Ra-

sih Efendi tarafından da aynı maalde evvelce bir teklifi kanunî verilmiş ve Lâyiha Encümenine gönderilmişti. Tévhit edilmek üzere bunu da Lâyiha Encümenine gönderiyoruz.

5. — TAKRİRLER

1. — *Bursa Mebusu Operatör Emin Beyle rüfekaşının bir celsei hafiye akdedilmesine dair takriri.*

REİS — Meclisin ahvali dahiliyesine müteallik bazı mühim mesailin müzakeresi için bir celsei hafiye akti hakkında on beş imzalı bir takrir vardır okunacaktır.

Rüyaseti Celileye

Meclisin ahvali dahiliyesine müteallik bazı mühim mesailin müzakeresi için bir celsei hafiye akdini teklif ederiz.

5 Teşrinievvel 1336

Bursa	Bolu
Emin	Nuri
Malatya	Denizli
Feyzi	Yusuif
Kastamonu	Canik
Abdülkadir Kemali	Hamdi

Bursa	Malatya
	Reşit
Siverek	Kastamonu
Okunamadı	Dr. Suat
Bursa	

Canik	Karahisarı Sahip
Emin	Mehmet Şikri
Saruhan	Canik
Necati	Süleyman

REİS — On beş zat tarafından celsei hafiye akti hakkında teklif vâki olursa celsei hafiye akdolunur. (Söz isteyenlere hitaben) Hayır teklifi okundu. Eğer celsei hafiyenin akti hakkındaki kararı itaibaz yolunda müzakereye lüzum görüyorsanız samünden salonu tahliye edelim, edilmeyecekse reyimize arz edeyim. Ondan sonra günü tayin ederiz. Takriri kabul buyuranlar lütfen el kaldırsın. Takrir kabul edilmiştir.

6. — SUALLER

1. — *İçel Mebusu Naim Efendinin mahalli zabıtasından şikâyatı mutazammın Dahiliye Vekâletinden şifahi sual takriri.*

REİS — İçel Mebusu Naim Efendinin Dahiliye Vekâletinden bir sual takriri vardır. Takriri oldukça mühimdir. Mahalli zabıtasından bazı şikâyatı tazammun ediyor. Suretini Dahiliye Vekâleti tebliğ edelim. Tabii Dahiliye Vekâletinin şifahi cevaplarına intizar ederiz. Arzu ederseniz okutalım.

HAMDİ NEMİK BEY (İzmit) — Beyefendi okusakda anlasak daha iyi olur efendim.

REİS — Cevap geldiği vakıta karşılıklı okuruz, sualinde cevabını da. Efendim okunmasını arzu buyuranlar el kaldırsın. Ekseriyet yok. Geldiği vakıta sualde cevapta okunacak. Cevabı da şifahi istiyor, şifahi cevap verilsin. Evrakı varide bitmiştir, encümenlerden de sevkedilmiş bir iş yoktur ki tebliğ edeyim.

8. — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER

1. — *Amasya Mebusu Ömer Lâtîfi Beyin, Eskişehir Mebusu Hacı Veli Efendinin Büyük Millet Meclisi âzası meyanına ithaline dair teklifi kanunisi ve Lâyihâ encümeni mazbatası.* (2/76)

REİS — Ruznamei müzakerata geçiyoruz. Eskişehir Mebusu Veli Efendi hakkında bir teklifi kanuni vardı. Malûmu âliniz İstanbulda mevkuf bulunuyor. Büyük Millet Meclisi âzasından addedilmesi hakkındaki teklifin Lâyihâ Encümeni reddini teklif etti. Heyeti Celileniz şayanı tetkik olduğuna karar vermişti. Ruznamemize ithal edildi, söz teklif sahibinindir. Takrir okunsun da efendim.

Riyaseti Celileye

Maklada bulunan mebusanın Büyük Millet Meclisi âzasından oldukları kabul buyurulduğu halde Dersaadetçe tevkif ve yedi buçuk sene hapse mahkûm olan Eskişehir Mebusu Hacı Veli Efendi hakkında böyle bir karar ita edilmemesi eserinizihül olmak lâzım olduğundan müşarünileyhin de Büyük Millet Meclisi âzası meyanına kabulünü arz ve teklif ederim.

18 Ağustos 1336

Amasya

Ömer Lâtîfi

Lâyihâ Encümeni Mazbatası

Dersaadetçe mevkuf ve yedi buçuk seneye mahkûm edilen Eskişehir Mebusu Hacı Veli Efendinin Büyük Millet Meclisi âzasından addi lüzumuna dair Amasya Mebusu Ömer Lâtîfi Beyin encümenimize muhavvel takrirî mütalaa ve icabı müzakere olundu.

Teklifi mezkûr bir teklifi kanuni şekil ve mahiyetinde olmadığundan bu bapta encümenimizce bir mütalaa serdine mahal olmadığı cihetle red ve binaenaleyh Heyeti Umumiyyeye iade ve takdim olunur.

26 Eylül 1336

Lâyihâ Encümeni Reisi
Müfid

Mazbata Muharriri
Süleyman Sırrı

(Kâtip

Ali Vefa

SÜLEYMAN SIRRI BEY (Yozgad) — Takrir sahibi meydanda yok. Yalnız arkadaşlardan birisi kabul ederse (Hay hay kabul edeniz sesleri)

OPERATÖR EMİN BEY (Bursa) — Ben kabul ediyorum (Hepimiz kabul ederiz sesleri)

REİS — Hacı Veli Efendinin Büyük Millet Meclisi âzasından addedilmesini kabul edenler el kaldırsın. Büyük Millet Meclisi âzasından addi kabul edilmiştir.

2. — *Baltalık kanunu lâyihası ve İktisat, Ziraat ve Muvazenei Maliye encümenleri mazbataları.*

REİS — Efendim Baltalık kanununun ikinci maddesi nazarı dikkate alınan takrirle encümene gönderilmişti. Encümenenden gelmiştir. Encümenenden gelen şekli okunacaktır.

MADDE 2. — Köy civarındaki ormanların eşhas uhdesinde bulunmasından dolayı birinci maddede gösterilen miktarda miriden baltalık tefriki mümkün olmadığı takdirde Orman memurunun tahtı nezaretinde köylülerden ve orman sahipleri tarafından intihap edilecek birer ve her iki tarafın muvafakatiyle veya muvafakat hâsıl olmadığı takdirde orman memurunun bitaraf olarak intihap edeceği bir ki ceman üç muhammin tarafından takdir edilecek kıymet üzerinden nispeti mezkûre dairesinde bilistimlak bedeli köylü tarafından peşin olarak tediyeye edilmek suretiyle köy namına teferruğ olunur.

Köylü bedelini defaten tediyeye edemediği takdirde İktisat Vekâleti marifetiyle Ziraat bankalarından ahel-usul yaptırılacak ikrazatla tesviye olunur. Orman sahipleri takdir olunan bedele razı olmadıkları takdirde yalnız tezyidi bedel için mehakime müracaat edebilir, fakat bu müracaat kararın tenfizine mâni olmaz. Bin dörtmüden dün olan hususi korular müstesnadır.

REİS — Efendim bir kelime; «İstimlakten müstesnadır». Efendim ikinci maddeyi encümenin tadili veçhile kabul edenler kütfen el kaldırsın. İkinci madde kabul edilmiştir.

Efendim, kanunun birinci müzakeresi hitam bulmuştur. İkinci müzakeresine geçilmesini kabul edenler el kaldırsın. Kabul edilmiştir. Afelusul vakit ve zamanında ikinci müzakeresini yaparız.

3. — *Müessesatı diniye ile müessesatı shhiye ve talimiye ve ruhban namına memaliki ecnebiyeden gelmekte olan eşyanın bilâresim gümrükten inrarı hakkındaki kanunun mevkii meriyetten ıskatına dair kanun lâyihası ve Muvazenei Maliye Encümeni mazbatası.*

REİS — Müessesatı ruhaniye hakkındaki kanunun müzakeresine geçiyoruz.

No.

240

27 . IX . 1336

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

Memaliki Osmaniyede kâin müessesatı diniye ile müessesatı shhiye ve talimiye ve ruhban namına memaliki ecnebiyeden gelmekte olan eşyanın bilâresim

gümrükten imrarı hakkında Ferit Paşa Hükümeti tarafından bittanzim eylevm tatbik edilmekte olan kanunun mevkii meriyetten iskatına dair Umuru Maliye Vekâletince tanzim kılınan kanun lâyihası Heyeti Vekâletinin 18 . IX . 1336 tarihindeki içtimaında ledelmütalaa tasvip edilmiş ve leffen takdim kılınmıştır.

Büyük Millet Meclisi Reisi
M. Kemal

Heyeti Vekâletinin Teklifi :

MADDE 1. — Müessesatı diniye ile meccanen hasta tedavi ve etfal ve eytam tedris eden müessesatı sıhhiye ve talimiyenin namlarına gelecek eşyanın muafiyeti rüsumiyesi hakkında 12 Eylül 1335 tarihli kanun mülgadır.

MADDE 2. — İşbu kanun tarihi neşrinden muteberdir.

MADDE 3. — İşbu kanunun tatbik ve icrasına Maliye Vekili memurdur.

18 . IX . 1336

Büyük Millet Meclisi Reisi Mustafa Kemal	Umuru Şer'îye Vekili Fehmi
Müdafaai Milliye Vekili Namına İsmet	Adliye Vekili Namına Ahmet Muhtar
Dahiliye Vekili Refet	Harcıye Vekâleti V. Ahmet Muhtar
Maliye Vekili Ferid	Nafia Vekili
Maarif Vekili Dr. Rıza Nur	İktisat Vekâleti V. Mahmut Celâl
Sıhhiye Vekili Dr. Adnan	Erkânı Harbiye Umumiye Reisi İsmet

Muvazenei Maliye Encümeni Mazbatası

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

Memaliki Osmaniyede kâin müessesatı diniye ve sıhhiye ve talimiye ile rûhban namına memaliki ecnebiyeden gelmekte olan eşyanın bilâresim gümrüklerden imrarı hakkındaki 12 Eylül 1335 tarihli Kanun ahkâmının ilgasına dair Umuru Maliye Vekâletince tanzim ve Heyeti Vekile Kararıyla berayı tasvip Meclisi Âliye tevdi olunan lâyihaî kanuniye münderecatı esas itibariyle encümenimizce kabul edilmiş ve bu noktai nazara binaen tanzim olunan melefuf lâyihaî kanu-

niye müsveddesi berayı müzakere Heyeti Umumiyyeye arz edilmiştir.

Muvazenei Maliye En. Reisi Ferid Kâtip Kozan M. Lütfi Aza Mardin Necip	Mazbata Muharriri Fuad Aza Mehmet Rasim Aza Karesi Mehmet Vehbi
--	---

Muvazenei Maliye Encümeni Teklifi :

MADDE 1. — Müessesatı diniye ile meccanen hasta tedavi ve etfal ve eytam tedris eden müessesatı sıhhiye ve talimiye namına gelecek olan eşyanın gümrük resminden muaf olmasına dair 12 Eylül 1335 tarihli Kanun ahkâmı mülgadır.

MADDE 2. — İşbu Kanun tarihi neşrinden itibaren meriyülicradır.

MADDE 3. — İşbu Kanunun tatbik ve icrasına Maliye Vekili memurdur.

Muvazenei Maliye En. Reisi Ferid Aza Karesi Mehmet Vehbi	Mazbata Muharriri Fuad Aza Mardin Necip Aza Mehmet Rasim
---	--

REİS — Efendim, söz isteyen var mı?

MUVAZENEİ MALİYE ENCÜMENİ MAZBATA MUHARRİRİ FUAD BEY (Çorum) — Geçen sene Ferid Paşanın zamanı Hükümetinde mahza millîli gayri müslimîyi müslimlerden daha ziyade imtiyaza nail etmek maksadına binaen ecanibin teklifiyle böyle bir kanun neşir ve ilân edilmişti. Yani müessesatı diniye ile meccanen hasta tedavi eden müessesatı sıhhiye ve eytam ve etfal tedris eden müessesatı talimiye yani manastırlar, dârtüleytamlar, kiliseler gibi müessesatın memaliki ecnebiyeden ithal edecekleri eşyanın gümrük resminden muaf tutulmasını teşhilen bu kanun yapılmıştır. Şimdi Maliye Vekili bize teklif etti. Heyeti Vekile Kararıyla, artık devarı meriyetine lüzum yoktur dedi. Binaenaleyh, şu yeni kanunla bunun ahkâmının mülgâ olmasını teklif ediyorlar. Encümenince de bunu münasip gördük ve diğer efradı milletin verdiği gümrük resminden bunlar niçin müstesna olsun dedik.

Biz bu istisnada bir hükmet, bir maslahat göremedik, onun için bunları da seyyanen müsavi addetmekle bu kanunu kabul ettik. Heyeti Celileye teklif ediyoruz. Zannederim kabul buyururlar.

SÜLEYMAN SIRRI BEY (Yozgad) — Burada iki teklif vardır. Biri Heyeti Vekâilin, diğeri Muvazenei Maliyenindir. Mevzuu müzakere Muvazenei Maliye Encümeninin teklifinin birinci maddesi, müessesatı diniye ile meccanen hasta tedavi eden müessesatı sıhhiye ve darüleytamlara hariçten gelecek eşyanın gümrük resminden muafiyetine dairdir. Acaba müessesatı diniye denilirse, yalnız ecnebilere müessesatı diniyesi midir? Tabii müessesatı diniyei islâmiye de bunda dahildir. Sonra hıristiyan müessesatı hemen hemen kalmamış gibidir. Sonra hasta tedavi eden müessesat, bunlar parayı yine esasen Hazinei milletten alıyor, yine Hazine'den çıkacak demektir. Bundan resim almak demek, Hazine'den para çekmek demektir. Bendenize bu kanunun reddi lâzımdır.

OPERATÖR EMİN BEY (Bursa) — Çok yanlışsın.

ABDÜLKADİR KEMALİ BEY (Kastamonu) — Efendim, bendenize öyle geliyor ki, mesele öyle uzun uzadıya tamik edilecek kadar mühim değildir. İlgası istenilen kanun, müessesatı ecnebiyeden olan hastaneler, eytahaneler namına hariçten bir çok eşya ithal ediyor, o kanun, bu eşyanın gümrük resminden muafiyetini temin ederek milleti soymak için yapılan bir kanundur. Bunu ortadan kaldırmak lâzımdır. Tamik edilecek bir mesele değildir. Müessesatı diniye ile hastanelere, eytahanelere gönderilen eşya onların namına gönderiliyor, fakat hakikatta bir çok eşyayı ticariye geliyor. Nitekim bunun için değil midir ki, İstanbul'dan gelecek eşya için gümrük resmi vazetildi. Bu maksat uğruna hareket ettiklerini bildiğimiz için değil midir ki gümrük resmini vazettik. İşte evvelce İstanbulca yapılan kanunun meriyetten kaldırılması isteniyor ki gayet doğru bir iştir.

OPERATÖR EMİN BEY (Bursa) — Müessesatı sıhhiye ve diniye namına bomba, silah ve saire geliyor. Herhalde bu teklifin kabulü muvafıktır.

SÜLEYMAN SIRRI BEY (Yozgad) — Mademki müessesatı diniye namına celbedilecek eşya meyanında esliha ve sair âlâtı tahribiye ithal ediyor ve o korkudan dolayı bu kanunu neşretmeğe mecburiyet hâsil olmuş, şu halde «müessesatı diniyei ecnebiye» kaydının ilâvesi lâzımdır.

MAZBATA MUHARRİRİ FUAD BEY (Çorum) — Efendim, Meclisi Âli yanlışıyor. Böyle bomba ve

âlât ve edevatı nariye geliyor diye böyle bir şeyden bahsetmek zaten doğru değildir. Bendeniz zatı âhinize ve Heyeti muhteremeye arz ettiğim bir noktayı tekrar ediyorum : «Bizde mevcut olan» tâbiri, ekserisi değil tekmihi demektir. Mikeli gayrimüslimeye mahsustur. Ecnebi meselesi bundan hariçtir. Merzifonda, Amerikalıların müessesatı vardır değil mi efendim? Eğer bunların gümrük resminden istisnasına dair bir kanun yapmak lâzım olsaydı o zaman müessesatı ecnebiye kaydını koyduk. Bu, devri sabıkta müessesatı ecnebiyelerin, sefarethanelerin vukubulan ısrarları üzerine, muafiyetine dair irade sadr olur ve o suretle ahkâmı icra edilirdi. (Kâfi sadaları). Maksat seyyanen muameledir. (Müzakere kâfi sadaları).

REİS — Efendim, müzakereyi kâfi görenler lütfen el kaldırsın. (Kâfi görülmüştür).

MADDE 1. — Müessesatı diniye ile meccanen hasta tedavi ve etfal ve eytam tedris eden müessesatı sıhhiye ve tahimiye namına gelecek olan eşyanın gümrük resminden muaf olmasına dair 13 Eylül 1335 tarihli kanun ahkâmı mülğadır.

REİS — Efendim, maddeyi kabul buyuranlar elderini kaldırsın. Kabul edildi.

MADDE 2. — İşbu Kanun tarihi neşrinden itibaren meniyülicradır.

REİS — İkinci maddeyi kabul edenler el kaldırsın. İkinci madde kabul edildi.

MADDE 3. — İşbu Kanunun tatbik ve icrasına Maliye Vekili memurdur.

REİS — Kabul edenler el kaldırsın. Kabul edilmiştir. Heyeti umumiyesini kabul buyuranlar el kaldırsın. Bilâttifak kabul edildi.

SÜLEYMAN SIRRI BEY (Yozgad) — Bilâttifak değil, ekseriyeti azime ile.

FEYZİ EFENDİ (Malatya) — İttifaka yakın bir ekseriyetle...

4. — *Diyarbakır Mebusu Hacı Şükrü Beyin, mekâtibi harbiye talebesine maaş tahsisi hakkındaki teklifi kanunisi 2/64, Trabzon Mebusu Hüseyin Beyin, Ankaradaki talimgâh efendilerine dörder yüz kuruş maaş tahsisine dair teklifi kanunisi 2/74 ve Lâyiha Encümeni mazbataları, mekâtibi askeriye talebesiyle ihliyat zabıt namzetlerine verilecek zamaime fevkalâde hakkında kanun lâyihası ve Müdafai Milliye ve Muvazenei Maliye encümenleri mazbataları.*

REİS — Mekâtibi askeriye talebesine ve zabıt namzetlerine verilecek tahsisat hakkındaki lâyiha kanuniyesinin müzakeresine başlıyoruz.

Riyaseti Celileye

Bir hissi vatanperveri ile İstanbul'dan firarla Hükümeti milliyenin ağışu fedakârisine atılan genç zabıt namzetleri olan harbiyeli efendilerin bugünkü vaziyetleri itibariyle almakta oldukları maaş hakikatinden pek dün bir derecede olduğundan tezyidiyle ihtiyaçlarının teminini elzem görmekteyiz. Ailelerinden uzaklaşan bu genç efendilere mahiye ita edilmekte olan yirmi kuruluş ihtiyacı umumilerini def'e kâfi görülememişlerinden tezyidiyle terfihî halleri menafii memleket namına şayanı temenni olduğundan berveçhi ati mevaddı kanuniyenin kabulünü teklif eyeriz :

MADDE 1. — Mekâtibi harbiye talebesine 1 Ağustos 1336 iptidasından itibaren mahiye beş yüz kuruluş ita edilecektir.

MADDE 2. — İşbu Kanun tarihi neşrinden muteber olup, tatbikine Maliye ve Müdafaa-i Millîye vekâletleri memurdur.

Diyarbakir Mebusu Saruhan Mebusu
Hacı Şükrü Mustafa Necati

Riyaseti Celileye

Mekâtibi harbiye talebesine mahiye ita edilmekte olan yirmi kuruluşla temini ihtiyaçları kabil olamayacağından 1 Ağustos 1336 tarihinden itibaren şehri beşer yüz kuruluş itası lüzumuna dair Diyarbakir Mebusu Hacı Şükrü ve Saruhan Mebusu Necati Beylerin Heyeti Umumiyyeden muhavvel teklifi kararlarını encümenimizce tetkik ve mütalaa olundu. Bir hissi vatanperveri ile Dersaadetten firar ve Hükümeti Milliyenin ağışu himayetine iltica eden vatanın bu fedakâr ve güzide evlâdının terfihî hallerini mehnaemken tehvime kâfil olan teklifi mezkûr encümenimizce de şayanı kabul görülmüş ve binaenaleyh ifayı muktazası zammında Makamı celîli riyasete ref ve takdim olunmuştur.

18 Ağustos 1336

Lâyihâ Encümeni Reisi Mazbata Muharriri
Müfîf Süleyman Sırrı
Kâtip
Ali Vefa

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

Gençliklerine rağmen şiddeti azim ve metanetle niyle her türlü müşkülât ve tehlikeleri yenerek sinei millete ilticaya muvaffak olan fedakâr Harbiye talebimizin bugün Ankarada nası bir iman ve aşk ile millet uğrunda fedayi hayata hazırlanmış olduklarını görüyoruz.

Milletin ve ordunun gözbebeği olan bu kahraman gençler burada bütün kimsesiz ve ailesizdirler. Bina-

enaleyh, ihtiyacı mübremlerine karşılık olmak üzere bir miktar harçlığa, paraya muhtaçtırlar. Kadirşinas milletimizin vazife vesayetini fiilen izhar etmek üzere berveçhi ati maddesi kanuniyenin kabulünü teklif eylerim.

1. — Mektebi Harbiye talimgâhındaki efendilere müddeti talimiyelerinin hitamına kadar mahiye dörder yüz kuruluş tahsisat verilecektir.

Trabzon
Hüsrev

Riyaseti Celileye

Dersaadetten firaren ağışu millete iltica eden Harbiye talebesine müddeti talimiyelerinin ikmaline değin şehri dörder yüz kuruluş tahsisat itası lüzumuna dair Trabzon Mebusu Hüsrev Beyin teklifi kanunisi encümenimizde mütalaa ve tetkik olundu. Diyarbakir Mebusu Hacı Şükrü ve Saruhan Mebusu Necati beylerin encümenimizce nazarı dikkate alınarak 18 Ağustos 1336 tarih ve 33 numaralı mazbata ile Heyeti Umumiyyeye takdim kılınan takrirleri meal ve mahiyetinde olan ve haddi zatında nazarı dikkate alınmış bulunan teklifi mezkûrun diğerleriyle tevhidî zammında encümeni aidine tevdi kılınmak üzere Heyeti Umumiyyeye takdimi tezekkür kılındı.

5 Eylül 1336

Lâyihâ Encümeni Reisi Mazbata Muharriri
Müfîf Süleyman Sırrı
Kâtip
Ali Vefa

Müdafaai Millîye Encümeni Mazbatası

Riyaseti Celileye

19 Eylül 1336 tarihli Hacı Şükrü ve Saruhan Mebusu Mustafa Necati Beylerin Heyeti Umumiyyeden muhavvel takrirleri encümenimizce mütalaa olundu.

Esasen takriri mezkûr mekâtibi askeriye talebesinin tezyidi maaşlarına ait bulunması ve zammı maaş keyfiyeti Heyeti Vekilece kanunu mahsusla talep edilerek encümenimizce muvafık görülmüş olması hasebiyle takririn kanun lâyhâsiyle tevhidinde karar verilmiştir.

Reis Namına Mazbata Muharriri
Eskişehir Saruhan
Eyüp Sabri Mustafa Necati
Dersim Erzurum
Mustafa İsmail
Bayazıt
Dr. Refik

13 . IX . 1336

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

Mekâtibi askeriye talebesiyle ihtiyat zabıt namzetlerine verilecek zamaimi fevkalâde hakkında Maliye Vekâletince tanzim ve 2 . IX . 1336 tarihinde Heyeti Vekileye tevdi olunan kanun lâyihası heyeti müşarîf-i İleyhanın 9 . IX . 1336 tarihindeki içtimaında ledelmü-talaa tasvip edilmiş ve leffen takdim kılınmış olmakla üktizasının ifasını rica ederim.

Büyük Millet Meclisi Reisi
M. Kemal

Heyeti Vekilenin Teklifi :

Mekâtibi askeriye talebesiyle ihtiyat zabıt namzetlerine verilecek zamaimi fevkalâde hakkındaki muaddil Kanun Lâyihası

MADDE 1. — Maaşı asâîlerinden maada şehri Mektebi Harbiye talebesiyle Askerî Tıbbiye mektebi birinci, ikinci, üçüncü ve Askerî Baytar mektebi birinci, ikinci sınıfları talebesine dört yüz ellîşer ve Mektebi Harbiyenin ihtiyat zabıt namzedi talebesine üçer yüz ve Mektebi İdadîi askeri talebesine ikişer yüz ve leyli ve rüştiî askeri talebesine yüz kuruş zamaimi fevkalâde verilir.

MADDE 2. — İşbu zamaimden hiç bir suretle tevkiyat yapılmaz.

MADDE 3. — İşbu zamaim için Müdafaa-i Milliye Vekâletinin üç yüz otuz altı senesi bütçesine üç yüz on sekizinci faslın üçüncü, dördüncü, beşinci maddelerine bir milyon yüz on dokuz bin üç yüz kuruş hâ-vesiyle kabul olunmuştur.

MADDE 4. — İşbu Kanun 1 Ağustos 1336 iptidasından muteberdir.

MADDE 5. — İşbu Kanunun icrayı ahkâmına Müdafaa-i Milliye ve Maliye vekâletleri memurdur.

2 Eylül 1336

Büyük Millet Meclisi Reisi Mustafa Kemal	Umuru Şer'iye Vekili Fetmi
Müdafaa-i Milliye Vekili Fevzi	Adliye Vekili Namuna Ahmet Muhtar
Dahiliye Vekili V. Dr. Adnan	Hariciye Vekâleti V. Ahmet Muhtar
Maliye Vekili Ferid	Maarif Vekili Namuna Mahmut Celâl
Nafza V. İsmail Fazıl	İktisat Vekâleti V. Mahmut Celâl
Sıhhiye Vekili Dr. Adnan	Erkânı Harbiye-i Umumiye Reisi İsmet

Riyaseti Celileye

16 Eylül 1336 tarih ve 189 numaralı tahriratla Encümenimize havale edilen mekâtibi askeriye talebesiyle ihtiyat zabıt namzetleri talebesine verilecek zamaimi fevkalâde hakkındaki Heyeti Vekilenin muaddil kanun lâyihası encümenimizce tetkik edildi. Almakta oldukları dun maaşla ihtiyaçlarını temin edemeyecekleri tabii bulunan ihtiyat zabıt namzetleri talebesiyle mekâtibi askeriye talebesine miktarı kâfi zamaim icrası esasen muvafık görülmüş ise de işbu zamaim bugünkü vaziyetleri itibariyle dun görülerek münasip miktara iblâğı takarrür etmiş ve birinci madde berveçhi âti tadilen kabul edilmiştir.

MADDE 1. — Maaşı asâîlerinden maada Mektebi harbiye talebesiyle Askerî tıbbiye mektebi birinci, ikinci, üçüncü, Askerî Baytar mektebi birinci, ikinci sınıfları talebesine beş yüzer ve Mektebi harbiyenin ihtiyat zabıtları namzetleri talebesine üç yüz ellîşer, Mektebi İdadîi askeri talebesine üç yüzer, rüştiî askeri talebesine yüz ellîşer kuruş şehri zamaimi fevkalâde ita edilir.

Diğer mevad muvafık görülmekle tasdik edilerek ifayı muktezası ricasiyle lâyiha-i mezkûre Makamı Celili Riyasete takdim kılınmıştır.

Reis Na. Eskişehir	M. M. Saruhan
Eyüp Sabri	Mustafa Necati
Dersim	Erzurum
Mustafa	İsmail

Bayazıt
Dr. Refik

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

Mekâtibi askeriye talebesiyle ihtiyat zabıt namzetlerine verilecek zamaim hakkında Heyeti Vekilece tanzim olunan lâyiha-i kanuniye müsveddesi encümenimize de havale buyurulmakla tetkik ve mütalâa olundu. Lâyiha-i mezkûre mündericâti aynen kabul edilmiş olmakla keyfiyetin berayi müzakere Heyeti Umumiyyeye arzı tezekkür kılınmıştır.

Muvazene-i Maliye En. Reisi Ferit Kâtip Kozan Mustafa Lütfi	M. M. Fuat Âza Mehmet Rasim
	Âza Karesi Mehmet Vehbi

ABDÜLKADİR KEMALİ BEY (Kastamonu) — Efendim Harbi umumi esnasında ordunun muvazzaf zabitanıyla ihtiyat zabıt namzetleri arasında bir çok vekaya sebebiyet veren ayrılık bu kanunda da, dikkat edilirse görülmüyor. Memleketin müdafaasına ehliyeti olanların müttetikân hasrı gayret etmesi lüzumu kabul edildiği için, ordunun muvazzaf ve ihtiyat zabitanı aynı düşman karşısında can veriyor. Binaenaleyh muvazzaf ve ihtiyat namlarıyla iki kısma tefrik edilmesini ve bilhassa böyle bir kanunla, muvazzaf olan kısımların maaş itibariyle fazla, ihtiyat olanların maaş itibariyle aşağı olmasını, bir de mektep talebesinin, yiyecek, içecek ve giyecek ihtiyaçları temin edildikten sonra ayrıca yüksek maaşlarla paraya daha ziyade ehemmiyet verecek bir hale konmasını bendeniz muvafık görmüyorum. Mektepteki efendilerin yiyecekleri, içecekleri ve kitapları şimdiye kadar Hazine devletten veriliyordu. Eğer bunlara, eski zamanda olduğu gibi, fasulye, patates, pülâv olmaz da, vaziyeti içtimaiye ve hayatiyelerine tevfikân yiyecek, içecek verilecek ve kitapları temin edilecek olursa, böyle fuzulî paralara lüzum kalmaz. Bahusus bugün İstanbul'da bulunmadığımızı, Ankara'da olduğumuzu nazarı itibare almak mecburiyetindeyiz. İstanbul'da bir Tıbbiye askeriye talebesinin, Cuma günleri çıktığı zaman, belki biraz paraya ihtiyacı olurdu. Fakat Ankara'da bunu nereye sarfedecektir? Bendeniz öyle zannediyorum ki, mektebin birinci sınıfındaki efendilere 400, 500 kuruş şimdiden maaş vermek suretiyle bunları paraya alıştırsak, yarın bunlar müflâzım, yüzbaşı oldukları zaman, dört-beş bin kuruşa bile çalışmazlar. Binaenaleyh kanunun şu şeklinin şiddetle aleyhindeyim. Mektep talebesinin yiyecek ve içecekleri, insanlıklarıyla mütenasip olarak, ne kadar verilecekse verilmelidir. Fakat onlara verilecek maaş, eğer ufak tefek ihtiyaçlarını temine... (Gürültüler) Eğer onlara verilecek maaş; mektepte mevcut olan yiyecek ve içekten sonra hariçten yiyecek ve içecek temini için ise, mektebi düzeltiniz diyorum. Hariçte dört yüz elli kuruşu bir efendinin sarfetmesi, o efendinin vazife asliyesinden inhiraf ile başka şeylere sarmasını intaç eder. Bunu arz edeyim. Bir mektep efendisinin yegâne ihtiyacı, dimağının vücudunun kuvvetli bulunmasına mütevakkıftır, Eğer onun yiyecek ve içeceğini temin edecek olursanız ve üstüne de fazla para verirsiniz - ki buna kaniim - hariçte bir takım münasebetsizlikler yapmalarına sebebiyet vermiş olursunuz. Bu itibarla, kanunun aleyhindeyim. Eğer maaş verilecekse, ihtiyat ve muvazzaf diye ayırmakta mâna yok-

tur. İdadi efendisi diye hiç ayırmaya lüzum yoktur. Çünkü onlar da o sinde efendilerdir. İhtiyaçları temin edildikten sonra (25) şe yirmi beş, elli ilâve suretiyle, bugün kahve paralarını temin etmiş olursunuz. Bendeniz mektep efendilerinin kahveye gitmesinin aleyhindeyim. Az çok bu derstir. Zabitan efendiler bugün kahvelerde oturup oynaması gibi...

İKTİSAT V. VEKİLİ MAHMUT CELÂL BEY (Saruhan) — Efendim, bu maaş tahsisi talep olunan talebe efendilerin kimler olduğu ve buraya niçin geldikleri anlaşılırsa, karar vermeliğimiz daha ziyade kesbi sahulet eder. Bu efendiler küçük, mini mini mektep talebesi değildirlir ve burada mektep açılıp da bu muhitten toplanmış efendiler değildirlir. İstanbul'un işgalinden sonra Anadolu'nun kucacağına mücadele için atılmış vatanperver gençlerdir. Biz nasıl ki istiklâlimizi ve memleketin tarih ve şerefini müdafaa için buraya toplanmış isek ve biz buraya nasıl bir hissi vatanî toplanmış ise, bu efendiler de aynı hissi vatanperveranenin tesiri altında buraya kadar gelmiş ve istiklâl için mücadeleye azmetmişlerdir.

MUSTAFA BEY (Karahisarî Şarkî) — Burada bunlara dair hiç bir mektep yoktur.

İKTİSAT VEKİLİ MAHMUT CELÂL BEY (Devamla) — Bunlar sinleri müterakki ve ihtiyacı zatiyi duyacak derecededirler. Sinleri müterakkidir ve aynı zamanda bizim duyduğumuz ihtiyacı onlar da duyuyorlar. Bunların bazıları bir kaç güne kadar, ihtimal ki bir kaç aya kadar orduya iştirak edip vazife vatanîyelerini ifa edeceklerdir. Biz Heyeti Vekile mevcutiyetini hissetmiş ve böyle firar suretiyle Anadolu'ya gelerek, mücadeleye, mücadeleye atılmış, münevver ve istikbale namzet gençlerin hakkını vermekte tereddüt şöyle dursun, aynı zamanda bu vatanın öz evlâtlarını teşkil eden neferleri de memnun etmek azminde bulunuyoruz ve Heyeti Vekile neferlere dahî fazla maaş tahsisini müzakere etmektedir ve yakında onlar için de Heyeti Âliyenize teklifatta bulunmak üzere. Binaenaleyh bu efendileri bu kadar küçük bir paradan mahrum etmek doğru değildir. Bunların adedi de azdır zannedirim. Sonra inkisarı şevklerini mucip olur ve bizim de maddi hiç bir menfaat temin etmez. Şu kanunun kabulünü Heyeti Vekile namına rica ediyorum.

REİS — Efendim Necati Bey encümen namına izahat verecekler,

MUSTAFA NECATİ BEY (Saruhan) — Efendim, bu kanunun neşrine saik olan esbap, bu tale-

belerin vaziyeti elimesidir. Üstleri, başları yok, pe-rişan bir halde Anadolu'ya firar ile mücadeleye atılmışlar. Bunlara yirmi kuruş maaş veriliyor. Ta-savvur buyurunuz, yirmi yaşında, on sekiz yaşında bir efendiye yirmi kuruş maaş ne yapar? Yalnız traş parası bile değildir. Binaenaleyh bu ihtiyacı gören Müdafaai Milliye Vekâleti bir kanun hazırlamış ve bu kanunda talebeyi dereceta ayırmıştır. Çünkü ha-kikaten bir kısmı sinen büyüktür, bir kısmı da dun sindedir. Bu itibarla sınırlarıyla mütenasip bir maaş tahsis etmiştir. Meselâ yirmi yaşındaki bir efendinin ihtiyacıyla on dört yaşındaki bir efendinin ihtiyacı arasında fark vardır. İşte bu ihtiyaca göre maaş tah-sis olunmuştur.

Yalnız burada Abdülkadir Kemali Beyin itiraz ettiği bir nokta var; askeri, muvazzaf, ihtiyat diye ayırmak doğru değildir. Esasen geçen gün burada kabul olunan kanun mucübince Harbiye mektebi açılmamıştır. Yalnız talimgâh yapılmıştır. Bir şark ordusu merkezinde, diğeri de Garp ordusunda birer talimgâh açılmıştır. Bu talimgâh doğrudan doğruya zabıt yetiştirmektedir. Binaenaleyh bu efendiler bu-gün bu talimgâhta talim görüyorlar, müddetlerini doldurdıklarından ilâbâren zabıt olacaklardır. Bu efendilere doğrudan doğruya Harbiye talebesi addi-yle maaş veriliyor. Diğerleri talimgâh talebesidir. Bun-lar üç ay tahsil ve terbiye görecek, orduya gidecek, orduya gittikten sonra terfi edecek ve zabıt olacak-tır.

İSMAİL SUPHİ BEY (Burdur) — Mazbata mu-harririne bir şey sorayım. Niçin Askeri tıbbiye mek-tebi talebesine bir maaş vermiyorsunuz? Bir de Bay-tar mektebinin niçin iki sınıfına veriyorsunuz? Di-ğerlerine vermiyorsunuz?

NECATİ BEY — Baytar mektebi ve Tıbbiye mektebi yoktur. Burada mevcut olan talebeler de birinci ve ikinci sınıf talebesidir.

OPERATÖR EMİN BEY (Bursa) — Efendim Abdülkadir Kemali Beyin bu kanunun aleyhinde bu-lunmasına doğrusu müteessifim. Çünkü Abdülkadir Kemali Bey ihtiyat zabıtlığı etmiş bir arkadaşımızdır. Bendeniz askeri mektebinde yetişmiş bir arka-daşınızım. Dokuz sene askeri mektebinde leyli ola-rak tahsil ettim. Affınıza mağruren, pederimin o za-man bana gönderdiği para üç, dört lira arasında idi. Yani, talebenin paraya ihtiyacı yoktur demek, tale-benin halini bilmemekten ileri gelir. Şimdi rica ede-rim, yemekleri, efbiseleri ne kadar muntazam olur-sa olsun, paraya ihtiyacı olmaz olur mu? Bunun tra-

şı var, hamamı var, sigarası var, kundura boyası var, iğnesi, ipliği var, bilmem nesi var... Rica ederim, bir hafta zarfında bir lira kâğıt parayı çok görmek abes-tir. Heyeti muhteremeden rica ederim, kanunu müt-tefikânen kabul edelim ve bunların şevkini artıralım. (Müzakere kâfi sesleri).

REİS — Efendim, söz alan üç zat kalmıştır. (Müzakere kâfi sesleri). Müzakerenin kifayetini ka-bul buyurular ellerini kaldırsın. Müzakere kâfi görül-müştür.

MADDE 1. — Maaşı aslilerinden maada şehri Mektebi harbiye talebesiyle Askeri Tıbbiye mekte-bi birinci, ikinci, üçüncü ve Askeri baytar mektebi birinci ve ikinci sınıfları talebesine dört yüz elliler ve Mektebi harbiyenin ihtiyat zabıt namzedi talebe-sine üçer yüz ve Mektebi idadi-i askeri talebesine ikişer yüz ve Leyli rüşdii askeri talebesine yüz ku-ruş zamaîmi fevkalâde verilir.

REİS — Efendim, bir de Müdafaai Milliye En-cümeninin teklifi var, evvelce okunmuşsa da tekrar okunsun.

Efendim, son tadil anlaşılıyor. Mazbatalarında tarih yoktur. Usulümüz, son tadil hangisi ise evvelâ onu reynize arz ederiz! Son tadil hangi encümenden çıkmıştır?

MAZBATA MUHARRİRİ FUAT BEY (Ço-rum) — Arz edeyim efendim. Son mazbata muvaze-nei maliyeden çıkmıştır. Muvazene-i Maliye Encüme-ni, Heyeti Vekile tarafından verilen lâyhâi kanuniye-yi aynen kabul ettiği için o yolda mazbata vermiş-tir. Heyeti muhtereme muhayyerdir.

REİS — Badema mazbatalara tarih koysanız da-fa muntazam olur efendim.

Birinci madde okunmuştur. Kabul buyuranlar lüt-fen el kaldırsın. Birinci madde kabul edilmiştir.

MADDE 2. — İşbu zamaimden hiç bir suretle tevkifat yapılmaz.

REİS — Kabul buyuranlar ellerini kaldırsın. İkinci madde kabul edilmiştir.

TAHSİN BEY (Aydın) — Söz istiyorum.

REİS — Müzakerenin kifayetine karar verildik-ten sonra söz veremem.

TAHSİN BEY (Aydın) — Herkesin söz söyle-meye hakkı yok mu efendim?

MADDE 3. — İşbu zamaîm için Müdafaai Mil-liye Vekâletinin 1336 senesi bütçesine 318 nci fas-kın üçüncü, dördüncü, beşinci maddelerine bir mil-yon yüz on dokuz bin üç yüz kuruş ilâvesiyle ka-bul olunmuştur.

REİS — Söz isteyen var mı? Maddeyi kabul edenler el kaldırsın. Üçüncü madde kabul edilmiştir.

MADDE 4. — İşbu kanun 1 Ağustos 1336 iptidasından muteberdir.

REİS — Dördüncü madde hakkında mütalaa var mı efendim? Maddeyi kabul edenler el kaldırsın. Dördüncü madde kabul edilmiştir.

MADDE 5. — İşbu kanunun icrayı ahkâmına Müdafaa-i Milliye, Maliye Vekâletleri memurdur. (Vekilleri sesleri).

REİS — Beşinci madde hakkında mütalaa var mı?

TAHSİN BEY (Aydın) — Bu beş yüz kuruş, zamma tabi midir, yoksa bilâ zam mı verilecektir?

REİS — Beşinci maddeyi kabul edenler el kaldırsın. Beşinci madde kabul edilmiştir.

(Efendim, bu kanunun müstacekiyet kararı vardır, bir müzakereye tabidir. Şimdi heyeti umumiyesini tayini esami ile reyimize arz edeceğiz).

TAHSİN BEY (Aydın) — Efendim, şimdi bir talebe... (Gürültüler). Bir talebenin işesi ne kadar muntazam olursa olsun, bir efendi, harçlığı olmazsa kabil değil yaşayamaz. Bunu hepimiz biliriz. Fakat paranın, yani banknotun bugünkü kuvvei iştirafyesine nazaran dört yüz kuruş bir şey değildir. Yalnız bu dört yüz kuruş zamaime tabi olarak mı verilecektir? (Hayır, yok sadaları). Efendim tasrih edilsin, o halde kanunda sarahat yoktur. Beş yüz kuruş maaş alan bir efendi iki bin beş yüz kuruş maaş alacaktır. Bu tasrih edilsin. (Zaten zamaim olarak verilmiştir sesleri).

ABDÜLKADİR KEMALİ BEY (Kastamonu) — Bendenizden sonra kürsüyü işgal eden arkadaşlarımdan ikisinin de haksız olarak itirazatına maruz kaldım. Benim ne söylemek istediğim ya anlaşılmaı veya aletliak askerlik meselesi gelince aleyhinde bulunduğum zehabı hâsıl oldu. Efendiler, öyle değil. Bendeniz, bu kanunu okur okumaz zannettim ki, burada bir Mektebi tıbbiyei askeriye var, zannettim ki, bir ihtiyat zabıt namzetleri talimgâhı var. Öyle zannettim. Halbuki Vekil Beyefendinin izahatından anladım ki, İstanbul'dan fedakârlık ederek buraya gelmiş bir takım efendilerin terfihî lâzım, yani bunlar okutulacak değil, harbiye talimgâhında zabıt olacaklar. Askeri tıbbiye efendileri doktor yapıp sevk edileceklerdir. Baytarlar, öyle anladım ki, biraz tumar usulünü öğrendikten sonra sevk edilecek. Ben, bu efendileri terfih edin, bu efendilerin ihtiyacı insanîyelerini temin edin diyorum. Eğer mektep var-

sa, ben bunun aksini söylemiyorum. Fakat ihtiyat zabıtlığında bulunduğum için yine tekrar söylüyorum; ordunun muvazzaf zabıtları arasındaki uçurumu büyültüyorsunuz. Harp esnasında ordunun muvazzaf zabıtlarıyla ihtiyat zabıtları arasında husule gelen uçurumu şu kanununuzla büyültüyorsunuz. Binaenaleyh her ikisinin de terfihî taraftarıyım. Ben ordunun bir ihtiyat zabıtı sıfatıyla iddia ediyorum; ordunun muvazzaf zabıtlarıyla ihtiyat zabıtları arasında bir uçurum vardır, bu uçurumu büyültmeyin, küçültün. Efendim öyle 300 kuruş ihtiyat zabıtlarına, bilmem beş yüz kuruş muvazzafalara, bu muamele uçurumu derinleştirecektir. Binaenaleyh bu hareketi doğru bulmuyorum. İhtiyat zabıt namzetleri üç ay talimden sonra, o da zabıt olacaktır. Bunlara üç yüz, diğerlerine beş yüz, bu olmaz. Eğer efendiler, terfih etmek matlupsa, işelerini temin etmek ve biraz da para vermek icabeder. Fakat böyle tefrik edecek tarzda, böyle birinci sınıftan, ikinci sınıftan olan efendiler mektepte olmadıkları halde para vermenin manasını anlamadım.

BESİM ATALAY BEY (Kütahya) — Efendim, bendeniz öyle zannederdim ki, bu kanun teklif edilince herkes kabul etsin ve hiç bir muhalif bulunmasın. Çünkü, bu efendiler, İstanbul'un mavi denizlerinin yahlarından Anadolunun kuru ve çıplak yaylalarına atılmışlar, burada demirle, ateşle ve bir müddet sonra düşmanla pençeleyecekler. Bunlara verilecek para istikrar edilmemeli; biz kendi tahsisatımızı mevzu bahis ettiğimiz vakıtlarda zannederim ki, bu kadar muhalif görmemiştik. Bunlara vereceğimiz dört yüz kuruş paranın kıymeti nedir? Farzedelim ki, mektep yemek versin, bunların canı kavun istemez mi? Üzüm istemez mi? Mektup yazmak lâzım değil mi? Traş olmazlar mı? Bunlar, insani ihtiyaçların bir kısmı... Sonra Abdülkadir Kemali Bey arkadaşımız suizanda bulundular. Efendim istirahat ediyorum...

ABDÜLKADİR KEMALİ BEY (Kastamonu) — Efendim lehte söz söylenmişti. Aleyhinde söz söylenecekti.

BESİM ATALAY BEY (Devamla) — Suizanda bulundular. Bu, dinen ve ahlâkan mezmumdur. «Eğer biz talebeye fazla para verirsek talebeler fena yollara giderler» diyor. Efendiler, bu tabii bir ihtiyaçtır. Eğer biz onlara fazla para vermediğimiz takdirde yine suiistimalâta başka çeşit sülûk edeceklerdir. Daha ziyade ahlâklarını, sıhatlerini bozacaklardır. Biz vatanın muhafazasını ilim ile temine çalıştı-

ğımız için ilim hâdimlerinin bu kadar suizanna maruz kalacaklarını zannetmiyorduk,

REİS — Efendim, kanunun heyeti umumiyesini reye vazedeceğim esnada iki zat aleyhte söylediği için bir de lehinde söyleyene söz verdim. Şimdi müzakere bitmiştir.

HAMİDİ NAMİK BEY (İzmit) — Bir nokta var anlaşılmayan.

REİS — Hiç bir nokta kalmadı.

HAMİDİ NAMİK BEY — Var efendim. Bir sözdür. Müsaade buyurun izah etsin, mazbata muharriri anlatsın, rica ederim, bu dört yüz elli kuruşta zamaim dahil midir, değil midir? İzah buyursunlar. Çünkü bir milyon şu kadar kuruş tutmaz zannediyorum. Bir yanlışlık var diyorum.

MUSTAFA NECATİ BEY (Saruhan) — Efendim kanunun baş maddesinde diyor ki mekâtibi askeriye talebesiyle ihtiyat zabıt namzetlerine verilecek

zamaimi fevkalâde hakkında... Fevkalâde bir zamaimdir. Buna dair söz söylemişiz ki efendim yirmi kuruş, dört yüz kuruş.

HAMİDİ NAMİK BEY (İzmit) — Gayet tabiidir.

MUSTAFA NECATİ BEY (Saruhan) — Maaşı aslilerinden maada, maaşı aslilerine, askeri tıbbiye birinci, ikinci sınıflarına dört yüz elli kuruş zamaimi fevkalâde olarak veriyoruz, Maaşına zam yapıyoruz. Zamaimi fevkalâde olarak zammediyoruz. Sonra efendim burada Abdülkadir Kemali Beye de bir cevap vereyim.

REİS — Efendim heyeti umumiyesi hakkında müzakerenin kifayetinin reye vazını kabul edenler ellerini kaldırsın. Müzakere kâfi görülmüştür. Reylerinizi istimal buyurun. Tâyini esami ile reylerinizi veriniz.

7. — MAZBATALAR

1. — Ziraat Bankasının 1336 senesi Mayısından Eylül nihayetine kadar beş aylık muhassasatı hakkında bütçe kanunu lâiyhası ve Murvazenei Maliye Encümeni mazbatası.

REİS — Reyler tasnif edilinceye kadar Ziraat Bankası muvakkat bütçesinin müzakeresine başlıyoruz. Söz alanlar isimlerini kaydettirsinler. (Anlayamadık sesleri). Ziraat Bankası muvakkat bütçesi hakkında söz isteyenler isimlerini kaydettirsinler.

İSMAİL SUPHİ BEY (Burdur) — Reis Bey bedeli nakdi kanunu vardı, evvelki gündən kalma.

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

7 Ağustos 1336

Ziraat Bankasının 1336 senesi Mayısından itibaren Eylül nihayetine kadar beş aylık muhassasatı hakkında Umuru Maliye Vekâletince tanzim kılınan kanun lâiyhası ve esbabı mucibe mazbatası Heyeti Vekilede fedettezekkür tasvip edilerek berayı müzakere Büyük Millet Meclisi Riyasetine irsali takarrür etmiş olmakla ifayı muktazasını rica ederim.

Büyük Millet Meclisi Reisi Sanisi
Celâlettin Arif

Ziraat Bankası Muvakkat Bütçe Esbabı Mucibesi

Kanunu esasının 96 ve 100 nolu maddeleri ve Usulü muhasebe umumiyeye kanunu ahkâmı mucibince tekâlifi Devletin hiç biri bir kanun ile tâyin olunmadıkça vaz ve tevzi ve istihsal olunamayacağı ve hi-

dematu umumiyenin ifası için bir kanunu mahsusla muayyen olmadıkça emvali Devletten muvazene haricinde sarfiyat icra kılınmayacağı musarrah olmasına ve seneli haliye Mart ve Nisan ayları için muvakkat bütçe tanzim ve ona istinaden sarfiyatı icra kılınmış olup ahvali hazır ve postaların ademi ittihadı sebebiyle Şubat ile icrayı muhabere suubetine mebni seneli haliyeye mahsus umumî bütçe hakkındaki malûmatı hesabiye almamış ve bütçesiz sarfiyat ise gayri caiz bulunmuş olmakla Mayıstan itibaren Eylül 1336 gayesine kadar beş aylık muvakkat bir bütçenin tanzimine zaruret hâsıl olmuştur. Meclisi Âlinin inikadından şimdiye kadar güzeran eden müddet zarfında vukua gelen sarfiyata Meclisin hali inikatta bulunması hasobiyle icazeti zammiyesine makrun olacağı mülâhazasına mebni kanuna ve teşriî esasta istinaden masarîf ifa ve varidat istifa kılınmış olmakla beraber Meclisi Âlice musaddak bir muvakkat bütçeye tevfikân ifayı muamele ruhu kanuna daha mutabık bulunmuş olduğundan esasatı maruzaya müsteniden muvakkat bütçe tanzim edilmiştir. Henüz umumî bütçe hakkında tetkikatı lâzime ifa ve ikmal edilememiş olduğu cihetle işbu bütçede mevcut erkâmın sıfhatı tammesini iddia etmek mümkün değildir. Bununla beraber Ziraat Bankası bütçesiyle masarîfin lüzumundan fazla ihtiyar edilmemesine hasru dikkat edecektir. Tanzim ve takdim kılınan muvakkat bütçenin tasdiki hakkındaki muamelenin icrasını rica ederim.

Mevaddı Kanuniye

MADDE 1. — 1336 senesi Mayısından itibaren Eylül gayesine kadar Ziraat Bankası umuru muameleatının tedviri ve hidematı umumiyesinin ifası için merbut cetvel mucibince (137 630) fıralık tahsisatı muvakkate kıışat edilmiştir.

MADDE 2. — Ziraat Bankası müdiriyeti umumiyesine müteallik varidat bu bapta mevzu kavanin ve nizamat mucibince ahzı istifa kılınacaktır.

31 Temmuz 1336

B. M. M. Reisi Sanisi	Umuru Şeriye V.
Celâlettin Arif	Fehmi
Ad. V.	Ha. V. Na.
Celâlettin Arif	Celâlettin Arif
Mal. V.	Mf. V.
Ferit	Dr. Rıza Nur
Na. V.	
İsmail Fazıl	
Şihhiye V.	Erkânı Harbiye Umumiye
Dr. Adnan	Reisi
	İsmet

Büyük Millfet Meclisi Riyaseti Celilesine

Ziraat Bankasının üç yüz otuz altı senesi Mayısından Eylül gayesine kadar beş aylık mihassasatı hakkında Umuru Maliye Vekâletince tanzim kılınan lâyiha kanuniye encümenimize havale buyurulmakla tetkik ve mütalâa olundu.

Bu bapta esbabı mucibe lâyihasında dahi dermeyan olduğu üzere mezkûr bankanın lüzumundan fazla masraf ihtiyar etmemesi şartıyla beş aylık ihtiyacı için talep olunan (137 630) yüz otuz yedi bin altı yüz otuz liranın kabukü muvafık görülmüş ve şu kadar ki umumî ve muvakkat bütçenin teşrinievvel gayesine kadar miktarı münasip zam ile Heyeti Umumiyece kabul edilmiş olmasına nazaran mezkûr bütçeye mütlhak bulunan satifülarz Ziraat Bankası bütçesinin de müddeti mezkûreye kadar temdidi ve talep olunan (137 630) yüz otuz yedi bin altı yüz otuz liranın yüz altmış beş bin (165 000) liraya iblâğı tensip edilmiş olmakla bu esasa binaen tanzim olunan lâyiha kanuniye müsveddesinin Heyeti Umumiyeye arzı tezekkür kılınmıştır.

Muvazenei Ma. E. Reisi	M. M
Ferit	Fuat
Kâtip	Âza
Kozan	Sivas
Mustafa Taki	Rasim
	Âza
	Mardin
	Necip

Muvazenei Maliye Encümeninin Teklifi

MADDE 1. — 1336 senesi Mayısından teşrinievvel gayesine kadar Ziraat Bankası muameleat ve hidematı umumiyesinin ifasına muktazi yüz altmış beş bin (165 000) liranın avans olarak sarfı için İktisat Vekâletine mezuniyet verilmiştir.

MADDE 2. — Ziraat Bankası müdiriyeti umumiyesine ait varidat işbu altı ay zarfında kavanin ve nizamatı mahsusasına tevfikân ahzı tahsil olunacaktır.

MADDE 3. — İşbu kanun tarihi neşrinden itibaren mer'iyülicradır.

MADDE 4. — İşbu kanunun icrasına Maliye ve İktisat Vekilferi memurdur.

Muvazenei Ma. E. Reisi	M. M.
Ferit	Fuat
	Âza
	Mardin
	Necip

SÜLEYMAN SIRRI BEY (Yozgat) — Tarihi evvel olanlar müzakereye konulur. Bu Muvazenei Maliye Encümeninin teklifinde tarih yoktur. Bunun altında hiç bir tarih yok. Yalnız Heyeti Vekilenin lâyihasında 31 Temmuz yazılı. Binaenaleyh hangisi evvel okunacak, hangisi sonra okunacak?

FUAT BEY (Çorum) — Teklifin aslı bir kaç encümenenden geçer.

REİS — Teklifin aslı Heyeti Vekileden geldi. Muvazenei Maliye Encümenine gitti.

MUVAZENELİ MALİYE EN. M. M. FUAT BEY (Çorum) — Efendim bendeniz Heyeti muhteremeye Ziraat Bankası muvakkat bütçesi hakkında kısaca arzı malûmat edeceğim. Malûmu âliniz Ziraat Bankası, bir Müdiriyeti umumiyeye ile idare olunur bir müessesedir. Binaenaleyh bunun bütçesi de kendisine mahsus ve umumî bütçeye mütlhak bütçelerden birisidir. Ziraat Bankası evvelce, yani Heyeti Vekile teşkilâtı yapılmazdan evvel Ticaret ve Ziraat nezaretine merbuttu. Maliye Vekâleti tarafından, Heyeti Vekileden isthisat olunan karara göre kendine raptedilmiş, iki, üç ay kadar bir müddet zarfında Maliye Vekâletine merbut olarak idare olunmuştu. Bu bütçe bize geldiği zaman banka Maliye Vekâletine merbut bulunuyordu ve muvakkat umumî altı aylık bütçe Heyeti muhtereme tarafından kabul olunduktan sonra encümenenden çıkmış olduğu için, biz Heyeti Vekile tarafından bu bapta tanzim edilen lâyiha kanuniyeyi tadil etmeye lüzum gördük, yani Ziraat Ban-

kasının, Mayıs'tan itibaren Eylül gayesine kadar beş aylık ihtiyacı için Heyeti Vekilece tanzim edilmiş olan lâyhâî kanuniye münderecatına nazaran istenilen 137 630 liraya biraz daha zammettik. Buna da sebep; umumî bütçe ile bilûmum muvakkat bütçeler Heyeti muhteremenizce teşrinievvel gayesine kadar kabul olduğu cihetle, muamelede intizamı temin için bunu da teşrinievvel nihayetine kadar temdit ettik ve o suretle bir aylık müddete isabet eden (27 000) küsur lirayı da zammettik. Şu halde Ziraat Bankası için vereceğimiz avans miktarı (165) bine baliğ oluyor. Şimdi efendim mesele gayet basittir. Bunu da, umumî bütçeden mahsubu icra edilmek üzere vereceğiz. Muvakkat bütçede olduğu gibi yüz altmış beş bin liranın avans olarak sarfına mezanîyeti havi bir karardır. Aynı zamanda sonradan haber aldık ki İktisat Vekili Celâl Beyefendinin delâletleriyle bu banka tekrar eskisi gibi İktisat Vekâletine raptedilmiştir. Bu, pek nafi, hayırlı bir iştir. Kanun da İktisat Vekâletine verilmiştir. Malûmu âliniz bunun âmiri İktisat Vekilidir. Müdürü umumî İktisat Vekilinin bir memurudur. O veçhile ait olduğu maddeyi tashih ederek kabul edelim efendim. Binaenaleyh sözü fazla uzatmayalım. Heyeti muhteremen kabulünü encümen namına istirham ederim.

REİS — Başka söz isteyen var mı?

SÜLEYMAN SIRRI BEY — Aynen kabul.

TAHSİN BEY (Aydın) — Efendim son aylarda, Ziraat Bankasının Maliye Vekâletince idare olduğu zamanlarda bazı yerlerde Maliye memurları adeta Ziraat Bankalarına babalarının malı gibi dalıyorlardı. Şimdi bendenizden evvel söz alan refikimizin ifadesinden anlıyorum ki; Celâl Beyefendinin himmetleriyle bu, tekrar İktisat Vekâletine alınmıştır. Maliyenin, Ziraat bankalarına keyfemayeşa el uzatmaması hususunun temini Celâl Beyefendi Hazretlerinden ayrıca rica ederim.

FUAT BEY (Çorum) — Efendim bu tabii bir meseledir. Maliye Vekâleti de mukaddema almışsa cebren alınmıştır. Ancak hesapla almıştır.

İKTİSAT VEKİLİ MAHMUT CELÂL BEY (Saruhan) — Efendiler, heyeti muhteremenize takdim olunan bu bütçe muvakkattir. Bunun asıl bütçesi Heyeti Vekilede derdersti müzakereedir. Ümit ediyorum ki iki üç güne kadar Meclisi âfinize gelir. Esas olan bütçede bankanın vaziyeti umumiyesi esaslı bir surette tetkik olunur ve ona göre kararınızı verirsiniz.

Bu muvakkat bütçede bendenizin sathî olarak yaptığım tetkikata nazaran zam katiyen yoktur. Esas kadrosu olduğu gibi muhafaza edilmiştir ve aynı zamanda burada teşkil olunan Müdüriyeti umumiye İstanbul'a nazaran gayet hafif olduğuna göre maaş ve masarîfçe kârımız vardır. (Doğrudur sesleri) Arkadaşlarımız bankanın esas merbutiyetinden bahsettife. Fıfvaîki Ziraat Bankası kanununda Ziraat Bankasının Müdüriyeti umumiye ve müstakile olmak üzere merbutiyeti, Ticaret ve Ziraat nazareti makamına kâim olan İktisat Vekâletine aittir. Bu, bida-yet teşkilâtta bir müddet için Maliye Vekâleti tarafından idare edilmiştir. O esnada gerek ihtiyacı mübreme için ve bazı yerlerde çekilmek zaruretinde bulunduğu için Ziraat Bankasının sermayesinden bir milyon iki yüz bin küsur lira raddesinde Maliye nezareti para almıştır. Maliye nezaretiyle muhaberede, yine bunu resmî bir şekilde istikraza tahvil edeceğiz ve esaslarını da Heyeti Vekilede tespit etmek üzere bulunuyoruz. Şunu heyeti muhteremenize katiyetle arz edebilirim ki; bundan sonra Ziraat Bankasının on parasına hiç bir taraftan müdahale edilmeyecektir. (Teşekkür ederiz sesleri) Bu sureti mahsusada tezekkür edilmiş ve karara raptedilmiştir. Reisi muhteremimiz Mustafa Kemal Paşa Hazretleri tarafından ve âcizleri tarafından sureti katiyede vilâyet ve kolordulara tamamen bildirilmiştir ve ümit ediyoruz ki sırf fukarayı zürraa ait bulunan bu yegâne millî müessesenin hukuk ve menafii umum tarafından siyanet olunacaktır. Bu cihetten müsterih olursunuz efendim.

VEHÎ BEY (Karesi) — Efendim Vekil Beyefendinin beyan buyurduğu gibi Ziraat bankaları vaktiyle menafi sandıkları suretiyle teşekkül etmiştir. Bilahare Ziraat Bankası haline ifrağ edilmiştir ve unvanına da Ziraat Bankası namı verilmiş. Fakat şimdiye kadar acaba Ziraat bankalığını, çiftçi bankalığını ifa etti mi, etmedi mi, vazifesini ifa etti mi etmedi mi? Bunda hiç şüphe yok ki etmedi. Bugün Ziraat Bankasının vaziyeti, Osmanlı Bankasının vaziyeti ne ise odur, ondan fazla ve hattâ o kadar da hizmeti yoktur.

BİR MEBUS BEY — Evvelce çok hizmet etmiştir.

VEHÎ BEY (Karesi) — Buraya gelir çıkarsınız, müdafaa edersiniz Beyim. Binaenaleyh vekili muhteremden, bilhassa vekil namını taşıyan zatı muhteremden ümit ederiz ki, bu umumî şekli, buraya gelirken, (Ticaret) bankalığından çıkarsın ve çiftçi ban-

kası haline getirsin ve öyle hizmet edebilecek ve millete hâdim olabilecek bir vaziyete girdikten sonra buraya getirsin. Çünkü Ziraat Bankası bugüne kadar çiftçiye hâdim değil erbabı servete hâdîmdir. Fıkara-yı milletın mallarının satılmasına hâdîmdir.

TAHSİN BEY (Aydın) — Doğru bir söz.

VEHİBİ BEY (Devamla) — Çiftçilere hayvan, âlât ve edevat ve onların tarakkiyatına ait vesaiti temin edecek bir hale girmesini Vekil Beyden ümit ve temenni ederiz,

İKTİSAT VEKİLİ MAHMUT CELÂL BEY

— Muazzez refikimiz gayet esash bir noktaya dokundular. Ziraat Bankası şimdiye kadar çiftçi bankası vazifesini yapmadı, buyurdular. Bankanın bidayet teşekkülündeki ana hatlarını gözönüne getirdiğimiz zaman, banka hakikaten çiftçiye ve zürraa hizmet etmek kastıyla teşekkül etmiştir. Hatırlarsınız ki evvelâ memleket sandıkları halinde teşkil edilmek istenmiş ve bilahare menafi sandıkları namına inkılâp etmiş ve bunlardan müdevver sermaye ile bir Ziraat Bankası memlekette arzıvucut etmiştir. Ziraat Bankası bidayette filvâki bir (Kredi fonsiye...) yani emval ve emlâk bankası halinde vücut bulmuştur.

Yani emlâk ve arazi terhini ile zürraa ikrazatta bulunmuştur. Hasarat, feyazan ve tuğyan gibi âfet zuhurunda veyahut fevkalâde ahvalde kefaleti müteselsile ile para vermek esasını da kabul etmiştir. Fakat bankanın kanunda ve nizamnamesinde bu kefaleti müteselsile ile verilen para o kadar takyit ve taksir edilmiştir ki, bundan zürra ve müstakrızlar hiç bir surette istifade edememişlerdir. Son zamanlarda 1332 tarihinde muntazam bir şekilde Ziraat Bankası Kanunu tanzim edilmiştir. Bu Kanunun tetkikinden anlıyoruz ki, Ziraat Bankasına çizilen hudut ve salâhiyet tevsi edilmiştir ve bunda da memleketin nefi azmi vardır. Meselâ akça ikrazında hesabı cari küşadı gibi, sonra der ambar edilmiş olan hâslatı ziraiye, üzerine para vermek gibi (Kontr marşandız) Osmanlı borsalarına kabul edilmiş olan ve banka meclisi idaresince kabul edilen tahvilât ve hisse senedatı mukabilinde para ikrazı gibi; memlekette teşekkül etmiş (Kooperatif) ziraat şirketlerine para vermek ve onlara yardım etmek gibi hakikaten nafi şekiller kabul edilmiştir. Fakat bunlar şimdiye kadar memleketimizde yani bu müddet zarfında tatbik olunmamıştır. Yalnız nakli nukut muamelesi yapılmıştır ve bunun şu sırada yapılması imkânını bendeniz göremiyorum. Yalnız heyeti muhteremenize şunu da arz etmek isterim ki; memleketin istikbali, iktisadisini dü-

şündüğüm zaman bankanın bu meseledeki ehemmiyetini pek azim görüyorum. Bendeniz esas itibariyle, Anadolunun içine girerek, oradaki ahvali iktisadiyeyi, ahvali ziraiyeyi tetkik ederek bir tablo, bir çerçeve vücade getirdikten sonra, memleketin terakkiyatı, iktisadiyesine cereyan vermek taraftarıyım. Öyle bir tablo vücade getirdiğimiz zaman göreceğiz ki, sunûf arasında hangisinin yekdiğerine karşı muvazeneleri ihlâl edilmiştir? Bu anlaşıldıktan sonra, Ziraat Bankası, o ihlâl edilmiş muvazeneyi islâha hâdim bir şekle sokulacaktır. Eğer sizi taciz etmiyorsa maruzatımı bir misal ile de teyit etmek isterim. (Buyur buyur sesleri) Yakında Meclisinize takdimi mukarrer bulunan Nevahi Kanunu vardır. Bu Nevahi Kanunu nahiyelerin hudut ve dairelerini küçültüyor ve aynı zamanda muamelâtı nasın umurunu daha sühuletle temin edecek şekli ihtiva ediyor. Bu takdirde yani nahiyelere vücut verildiği zaman ve köy bankalarının tesisi Ziraat Bankasının vazifesi o vakit kuvvetle başlayacaktır. Bendeniz zan ve tasavvur ediyorum ki, nahiyelerde ve büyük köylerde, köylülerin esbap ve vesaiti istihsaliyelerini müştereken tedarik ve ifa etmek üzere, köy bankaları vücade getirmek zarureti vardır ve bunun, diğer memleketlerin ahvali ziraiyesi üzerinde pek nafi tesirleri görülmüştür. Ezcümle Romanya'da, Bulgaristan'da ve kısmen Macaristan'da olduğu gibi, bunlar köylüye itibar verecekler ve köylünün âlât ve edevatı ziraiyesini o sandıklar müttehiden tedarik ve ihzar edecekler ve istihsalâtına yardım edecekler ve piyasada değer fiyatla satışları, köylü arzu ettiği takdirde, temin eyleyeceklerdir. Müesseselerin buldukları mahallerin şahsiyeti mâneviyesine ait olması bir umdei esasiye olmakla beraber, eşhasa da ait hisselerde kabul edilecek, hâsılı, vaziyete muvafık bir şekli iktisadi gözetilecektir. Bendeniz inşaallah bu müesseselerin memleketimizde vücade geldiğini gördüğümüz zaman, Ziraat Bankasını, bu küçük müesseselerin hâmisî, olarak (kredi) veren yegâne müessese şeklinde görmek istiyorum. Banka bunların teşkilini teşvik edecek, muamelâtını teshil ve onlara gayet ucuz faizle yardım ve itibar edecektir. Bugün itiraf ederiz ki efendiler; Ziraat Bankasından istifade gayet mahduttur. Çünkü Ziraat Bankası, arazi sahibi olan kimselere para ikraz ediyor. Şu halde arazisi olmayan veyahut arazisi pek az olan fukarayı zürra kim himaye edecektir? Biz bu tasavvur ettiğimiz iktisadi şekli memleketimizde yapabildiğimiz takdirde, Ziraat Bankasının hal-ka temin edeceği menfaat, umumî ve daha şamil olmaktadır.

İkinci düşündüğümüz ki efendiler, bir misal ile arz etmek istiyorum : İzmir ve havalisinde meyankökü denilen bir mahsul vardır; bu mahsul doğrudan doğruya tarlalarda hüdayi nabit olarak vücade gelir. Bunun masarifi istihsalıyesi yalnız bir kaç metre toprağı eşmek, içerisinde kökleri çıkarmaktan ibarettir. Gayet ucuz ve istihsalı sehildir. Bunun temin ettiği menafi, sühuleti nispetinde fevkalâde azımdır. Bu mahsulün bir hassai imtiyazıyesi vardır ki; o da münhasıran memleketimize aittir. Bu, kısmen memleketimizde yetişmekle beraber az miktarda Kafkasya'da ve İspanya'da yetişiyor. Demek ki dünyada rakibi olmayan bir mahsuldür. Fakat bunun başına musallat olmuş, taun gibi bir müessese vardır. Üç milyon lira sermaye ile teşekkül etmiş (Forbes) namı altında, ecnebi bir şirket vardır ki, tekmi köylülerle kontrato yapmıştır. Bunun ticaretini yapmak isteyenleri bir suretle itma etmiştir. İleriye gitmek isteyenleri iflâs ile tehdit etmiştir ve bu meyanköküne ait olan menafii tamamiyle kendisine hasrû tahsise muvaffak olmuştur. Diğer şirketlerin ahvali fevkalâde yüzde 3 ve 4 temettü temin ettikleri ve bu sene biz fevkalâde iş gördük diye mağrur oldukları zamanlarda, bu şirket hissedarlarına asgarî efendiler yüzde 20 temettü tevzi eylemiştir. Bu, şüphesiz ki bizim fakir Anadolu köylüsünün kesesinden çıkıyordu. Buna karşı yapılacak tedbirler ise efendiler basittir. Çok sermayeye ihtiyacımız yoktur. Yalnız memlekette bu mahsulü ve bu mahsule sahip olan köylüleri bir teşkilâtı iktisadiyeye raptetmektir, yani satışı tevhit eylemektir. Bunu vücade getirdiğimiz zaman, ister istemez, bizim köylümüzün istediği fiyatı o kumpanya vermek ve mübayaa etmek mecburiyetinde kalacaktır. Çünkü efendiler, bu meyankökü başka memleketlerde yetişmiyor. Yetişenler de yüzde yirmi mevaddı sükkeriye mevcut ise, bizim memleketimizde yetişenlerde yüzde altmış mevaddı sükkeriye mevcuttur. Meyankökü o kadar hassai şifaiyeyi haiz mühim bir mahsuldür ki, ilâçların ekserisinde yer tutuyor. Amerikalılar buna o kadar muhtaçtırlar ki; eğer bu meyankökünü biz Amerika'ya ihraç etmediğimiz takdirde, azameti herkesin kulaklarını çınlatan meşhur servetler, milyoner muhtekirler, tütün üzerine bir paralık iş göremeyeceklerdir. Tütün tacirleri frenklerin içtiği sigarayı bununla terbiye etmek mecburiyetindedir. Binaenaleyh istihlâk piyasalarında böyle ehemmiyetle aranılan bu mahsulümüz ve buna müsamil bir çok mümtaz istihsalâtımız, bir teşkilâta merbut olmadıklarından dolayı, heba olup gidiyorlar. Bendeniz, köylünün arasına girmek ve onları

teşkilâta raptetmek ve o teşkilâtın başında Ziraat Bankasını bulundurmak istiyorum. Fakat Heyeti Muhteremenin biraz acele etmemesini rica ederim.

HAMDİ NAMIK BEY (İzmit) — Efendim, Ziraat Bankası, şeraiti hazırai ikraziye ile devam edecek olursa, bu memlekete nâfi olacak bir müessese mevkiinde bulunmak imkân ve ihtimali yoktur. Bunun acı misalini Trablus'ta gördüm. Hatta oradaki ahaliyi celp için İtalya'nın (Banko di Roma) namıyla tesis ettiği müessese, bir şahsın beş yüz liralık arazisine mukabil 200 lira ikraz ederken, bizim Ziraat Bankası nihayet iki bin kuruş ikraz ediyordu. Bunun da en mühim olan sebebi, Ziraat Bankaları meclislerinin araziye pek dun kıymet vazetmelerinden ileri geliyor. Hattâ misal arz edeyim; köylünün biri Ziraat Bankasından para ikraz için müracaat eder, nihayet iki üç gün merkezi kazada uğraştıktan sonra eline beş yüz kuruş bir para geçer. Halbuki muhtara vermiş, imama vermiş, pul parası vermiş, ilmühaber parası vermiş, bilmem ne parası vermiş. Üç gün de merkez kazada kalmış, iki yüz elli kuruş masrafa mukabil beş yüz kuruş almış. Onun üzerine Ziraat Banka Müdüriyetine demiş ki; «Efendi bu parayı da sen al, çünkü iki yüz elli kuruş benim masrafım var ve iki yüz elli kuruş benim ihtiyacımı tatmin etmiyor» demiş. Bithassa köylümüz için titreyen bir katp sahibi bulunan Umuru İktisadiye Vekili Celâl Beyefendi biraderimizden bugünkü şeraiti ikraziyenin daha müsait bir şekle konulmasını rica ederim.

REİS — Efendim, başka söz alan kalmadı. Müzakereyi kâfi görenler lütfen el kaldırsın. Müzakere kâfi görülmüştür.

Maddeyi reyinize arz edeceğim. Muvazene Encümeni Mazbata Muharriri Bey bir teklifte bulundu. Fakat bu teklif encümen namına mıdır, Fuad Bey namına mıdır?

FUAD BEY (Çorum) — Encümen namına teklif ediyorum.

Riyaseti Celileye

Ziraat Bankası muvakkat bütçe lâyihaî kanuniyesinin birinci maddesi şekli âti veçhile ifade edilirse daha vazih olacağından bu şeklin Heyeti Muhteremeye arzını rica ederim.

MADDE 1. — 1336 senesi Mayısından Teşrinievvel gayesine kadar Ziraat Bankası muamelât ve hidematı umumiyesinin ifasına muktazi (165 000) yüz altmış beş bin liranın Muvazenei Umumiyyeden mah-

subu icra olunmak üzere sarfına İktisat Vekili me-
zundur.

Muvazenei Maliye
En. M. M.
Fuad

BİR MEBUS BEY — Evet, şimdiki teklif ettiği-
nin elimizdeki matbu şekli var.

REİS — Bu tadil hakkında mütalaa var mı?

İKTİSAT VEKİLİ MAHMUD CELÂL BEY —
Müsaade buyurun, dikkat edemedim.

(Kâtip tekrar okudu)

MAHMUD CELÂL BEY — Muvazenei Umumiye
ile alakası yoktur.

MAZBATA M. FUAD BEY (Çorum) — Muva-
zene tâbirini tayyedersiniz. (Umumî bütçeden mah-
subu icra edilmek üzere) denilsin. Evvelce zühul vâ-
ki olmuştu. Sebabi de İktisat Vekâletine mezuniyet
verilir, bunu böyle tadil ettikten sonra ikinci mesele,
bankanın umumî bütçesinden mahsubu icra kılınmak
üzere dedik, bu da usulü hesaba muvafıktır. Bina-
enaleyh bunu encümen böyle tadil ediyor. Muvazene
tâbiri yok.

HAMDİ NAMİK BEY (İzmit) — Vekâlet şahsı
manevîdir, vekâlet namına yapılmaz, vekil daha sa-
rihtir.

REİS — Son teklifler Muvazenei Maliye Encü-
menimiz namına mıdır?

MAZBATA M. FUAD BEY (Çorum) — Evet,
encümen namınadır.

REİS — Tadil ediyor. Celâl Bey son yeni teklif
üzerine mütalaanız var mıdır?

İKTİSAT VEKİLİ MAHMUD CELÂL BEY —
Burada okunan Muvazenei Maliye Encümeninin tek-
lifi matbuunu muvafık buluyorum ve yalnız şunu
Heyeti Muhteremeye arz ederim : Umumî, esas büt-
çemiz gelecektir. Yalnız, Muvazenei Umumiyei Ma-
liye ile alakadar değildir. Müstakil bir maddedir.

MAZBATA M. FUAD BEY (Çorum) — Ziraat
Bankasına umumî bütçeden avans verilmez, verile-
cek avans kendi bütçesindedir ve bunun da mutlaka
mahsubu icra edilmek lâzımdır. Bu, bir kaide ve he-
sapladır. Buralarının zikir ve tamimi lâzımdır.

REİS — Kalkıyor efendim. O halde madde bu olu-
yor. Okuyunuz maddeyi bir daha:

MADDE 1. — 1336 senesi Mayısından teşriniev-
vel gagesine kadar Ziraat Bankası muamelât ve hide-
matı umumiyesinin ifasına muktazi (165 000) yüz
altmış beş bin liranın Ziraat Bankasının umumî büt-
çesinden mahsubu icra olunmak üzere avans olarak
sarfına İktisat Vekili mezundur.

REİS — Maddeyi kabul edenler ellerini kaldırsın.
Madde kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Ziraat Bankası Müdüriyeti umumi-
yesine ait varidat işbu altı ay zarfında kavanin ve ni-
zamâtı mahsusasına tevfikân ahzû tahsil olunacaktır.

REİS — İkinci madde hakkında söz isteyen var
mı efendim? (Hayır sadaları).

BİR MEBUS — «Olunur» denecektir.

MAZBATA MUHARRİRİ FUAT BEY (Çorum)
— Hayır efendim «olunur» değildir. Sebebini arz
edeyim. Bu «olunacaktır» tabiri daha şumullüdü.
(Olunacaktır) diye yaptık, onu müdafaa ediyorum.
Bütçe kanunlarında kelimeter öteden beri müstak-
bele ait olarak istimal olunur. Çünkü bütçe kanun-
ları muvakkattir, her sene tabeddül eder. Meselâ bu-
rada diyoruz ki, geçen sene kendisine nizamâtı mah-
susa ile bahşedilmiş olan birtakım varidat vardır.
Bunların ahzû cibayetine bankaya mezuniyet verdi-
ğimize için bunlar daima müstakbel sigasıyle ifade
olunuyor. O zaman katiyet ifade eder. Bütçe müstak-
bele aittir. Böyle daha doğrudur.

SÜLEYMAN SIRRI BEY (Yozgat) — Efendim
bu 1336 senesi Mayısından teşrinievvel gagesine kadar
sarfedilmiş bir para için yapılan bir tekliftir. Bina-
enaleyh maziye ait bir şeydir.

FUAT BEY (Çorum) — Maziye ait bir şey de-
ğildir.

SÜLEYMAN SIRRI BEY (Devamla) — İkinci
maddesinde (Ziraat Bankası Müdüriyeti Umumiye-
sine ait varidat işbu altı ay zarfında) deniyor. Gele-
cek altı ayda mı, yoksa geçmiş altı ayda mı?

FUAT BEY (Çorum) — Geçmiş altı ay burada
mevzuubahis olamaz. Maksat şekli muhafazadır. Bu
hal yalnız bu sene için bizzarure vâki olmuştur. Ka-
nuntarihi neşrinden itibaren mer'iyilicradır. Şimdiye
kadar yaptığımızı nazarı itibare almıyoruz. Farze-
diniz ki bu kanun mayısta gelmiş, hattâ asıl bütçe-
lerde vakit geçirilmez, Heyeti Muhteremeye, birbu-
çuk ay evvel verilirse, iptidasında Heyeti Muhtereme
tasdik eder. O gidinceye kadar çalışır ve bütçenin
mart iptidasına kadar behemehal yetişmesi lâzım ge-
lir. Bunun için ibrazı mesai eder, bütçeyi yetiştirir.
Eğer vekil bütçeyi yapamamış ve yetiştirememiş ise
ondan evvel yine muvakkat müddet için olsun avans
alı. Heyeti Vekilenin Heyeti Muhterememize bu
bütçeyi vakit ve zamaniyle arz etmesi lâzım gelirdi.
Halbuki bu hal vâki olmamış. Bu da zaruri olarak
vukua gelmiştir. Biz kaidei umumiyei bozmak iste-
miyoruz. Onun için maziye ait şeyleri mevzuubahis

etmedik. Kanun tarihi neşrinden itibaren mer'iidir. Fakat tabii mazide de yapılmış birtakım sarfiyat vardır. Umumi bütçe zamanında olduğu gibi, ahval ve zaman ilcaatiyle hasbelzarure yapılmıştır. Binaenaleyh bu da böyle olmuştur. Bu maziye aittir, binaenaleyh olunur, olunacaktır diye münasaka etmek doğru değildir. (Doğrudur sadaları).

MÜFİT EFENDİ (Kırşehir) — Efendim «olunur» kelimesi hal ve istikbal sigasını şâmil olduğundan Fuat Beyin burada onu eşmesine lüzum yoktur. «Olunmuştur» dese idi daha iyi olurdu.

REİS — Efendim elde tadilname yoktur. Onun için maddeyi reyinize arz ediyorum. Kabul edenler lütfen el kaldırsın. İkinci madde aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — İşbu kanun tarihi neşrinden itibaren meriyülicradır.

REİS — Üçüncü maddeyi kabul edenler el kaldırsın. Üçüncü madde kabul edilmiştir.

MADDE 4. — İşbu kanunun icrasına Maliye ve İktisat Vekilleri memurdur.

TAHSİN BEY (Aydın) — Maliye Vekili fazladır.

REİS — Efendim Karahisarı Sahip Mebusu Mehmet Şükri Beyin bir teklifi var. İşbu kanunun icrasına İktisat Vekili memurdur diyor. Bu şekilde bu maddeyi kabul edenler lütfen el kaldırsın. Madde bu şekilde kabul edilmiştir.

Heyeti umumiyesini tâyini esami ile reyinize arz ediyorum. Reyinizi istimal buyurursunuz.

Evvelce mekâtibi askerîye talebesi ile zabıt namzetlerine verilecek maaş hakkındaki lâyiha kanuniyeye (109) zat reye iştirak etmiş, (17) rey aleyhinde, (92) zat lehinde bulunmuştur. (92) rey ile kanun kabul edilmiştir efendim.

2. — ÂZAYI KIRAM MUAMELÂTI

1. — *Canik Mebusu Süleyman Beye izin itası.*

REİS — Canik Mebusu Süleyman Beyin üç mah mezuniyeti Divanı Riyaset münasip görmüştür. Üç mah mezuniyeti kabul edenler lütfen el kaldırsın.

Süleyman Beyin üç mah mezuniyeti kabul edilmiştir efendim. Reylerinizi istimal buyurunuz. Reyleri tasnif edinceye kadar on dakika tenneffüs edilmek üzere celseyi tatil ediyorum.

İKİNCİ CELSE

Açılma Saati : 3,30 Badezzeval

REİS : Reisi Sani Vekili Husam Fehmi Beyefendi

KÂTİP : Feyyaz Âli B. (Yozgat)

REİS — Efendim, celseyi küşat ediyorum. Ziraat Bankası bütçe kanununda seksen sekiz zat reye iştirak etmiş, dört rey muhalife karşı seksen dört reyle,

Ziraat Bankasının muvakkat bütçesi kabul edilmiştir efendim.

7. — MAZBATALAR (Devam)

2. — *Matbuat ve istihbarat müdüriyeti umumiyesi muvakkat bütçe kanunu lâyihası ve Muvazenei Maliye Encümeni mazbatası. (1)*

(1) 11 numaralı matbua zaptın sonuna merbutur.

REİS — Matbuat ve istihbarat müdüriyeti umumiyesinin muvakkat bütçesinin müzakeresine geçiyoruz.

MAZBATA MUHARRİRİ FUAT B. (Çorum) — Efendim, bu bütçenin müzakeresine başlamazdan evvel, matbaa sehvi olarak, Heyeti Âliyenin ellerinde

bulunan kâğıtlarda tashihât icrasını rica edeceğim; arz edeyim: Birinci madde şöyle olacak: (1336 senesi Haziran iptidasından teşrinievvel gayesine kadar Matbuat ve İstihbarat Müdüriyeti Umumiyesi muamelât ve hidematının ifasına muktazî kırk beş bin liranın avans olarak sarfı için Heyeti İcraiye Riyasetine mezuniyet verilmiştir.) Yahut Heyeti Vekile Riyasetine...

Şimdi efendim, bu encümenenden çıkmış ve Heyeti Muhteremenize takdim edilmek üzere tertip edilmiş son şeklidir. Şimdi bundan sonra kanunun bazı tâdilâta muhtaç olduğunu İlet ve esbabıyla arz edeceğim,

Efendim, malûmu âliniz, geçenlerde Heyeti Celilenin ittihaz buyurmuş olduğu karar ve hile Matbuat ve İstihbarat Müdüriyeti Umumiyesi Dahiliye Vekâletine rapte edilmişti. Bu sebeple artık «Heyeti Vekile Riyaseti» tabiri yerine «Dahiliye Vekâletine mezuniyet verilmiştir» ibaresinin vaz ve ikamesi lâzım gelir. Bu bir, ikincisi; kezalik burada da avans olduğu için evvelce de arz ettiğim ve hile bir cümle unutulmuştur ki o da, «müdüriyeti mezkûre umumî bütçesinden mahsubu icra edilmek üzere» kayıdır. Bunun da ilâvesini arz ve teklif eylerim. Sonra kanunun heyeti umumiyesi hakkında lâzım gelen izahata gelince...

REİS — Efendim, müsaade buyurun, şimdi tashihâtı yapalım, sonra kanun hakkında izahat verirsiniz...

FUAT BEY (Devamla) — Peki, şimdi maddeyi okuyayım.

MADDE 1. — 1336 senesi Haziran iptidasından teşrinievvel gayesine kadar Matbuat ve İstihbarat Müdüriyeti Umumiyesi muamelât ve hidematının ifasına muktazî kırk beş bin liranın, müdüriyeti mezkûre umumî bütçesinden mahsubu icra edilmek üzere avans olarak sarfı için - arzu buyurursanız buna da deminkî gibi kısaca - Dahiliye Vekili mezundur, diyelim (Dahiliyeye raptı takarrür etmemiştir sesleri).

NEBİL EFENDİ (Karabırası Sahip) — Raptı kabul olunmamıştır daha...

SÜLEYMAN SIRRI BEY (Yozgat) — Makamı Riyasete merbuttur.

FUAT BEY (Devamla) — O halde «Dahiliye Vekili» kaydına lüzum yoktur. Yine eskisi gibi «Büyük Millet Meclisi Riyaseti mezundur» cümlesi yazılmalıdır. Şimdi efendim, malûmu âliniz Matbuat ve İstihbarat Müdüriyeti Umumiyesi ahiren Heyeti Muhteremenizce ittihaz olunan karar mucibince, ha-

ziran zarfında teşekkül etmiş bir şubei idaredir. Bunun bütçesini de, Heyeti Vekile bize dört aylık olmak, yani hazirandan Eylül gayesine kadar bir müddete münhasır bulunmak üzere, teklif etmişlerdi. Demin ziraat bütçesi münasabetiyle de arz ettiğim ve hile, umumî muvakkat bütçe teşrinievvel gayesine kadar kabul edilmiş olduğu için, bu bütçe ile de ittirat ve intizamı muhafaza için teşrinievvel gayesine kadar olmasını biz de muvafık gördük ve o suretle bir aylık isabet eden avans miktarını zammettik ve bu suretle meblâğ, kırk beş bin liraya baliğ oldu. Matbuat ve İstihbarat Müdüriyeti, bir müdüriyeti umumîye şeklindedir. Bunu encümenence de, umumî bütçe meyanında, her vakit böyle müflhak olarak bir bütçe halinde tertip etmeyip, doğrudan doğruya Riyaset bütçesi meyanına vazetmeyi müzakere etmekteyiz. Onu da umumî bütçe geldiği vakit Heyeti Muhteremeye arz ederim. Fakat fasılların tertibatı bozulmamak için bu, kabili icra olmayacaktır. Şimdi bunun böyle kabulü zaruret şeklini almıştır, kabulünü teklif ederim. Fazla izahat arzu buyurursa ben arz ederim.

REİS — Emin Bey, buyurun!..

OPERATÖR EMİN BEY (Bursa) — Efendim, bendeniz de on bin liranın fazlalığını arz edecektim. Sarfınazar ettim. Mazbata Muharriri Beyefendi izah ettiler.

SOYSALLI İSMAİL SUPHİ BEY (Burdur) — Efendim, geçen gün burada Matbuat Müdüriyeti hakkında müzakere cereyan ettiği sırada bendeniz demiştim ki; Matbuat Müdüriyeti (3) ay zaman zarfından ancak altı ay, yedi bin lira kadar para sarfetmiştir ve bu paranın azlığı, Matbuat Müdüriyetinin gördüğü vazifenin derecesine bir miyar olabilir, demiştim. Bugün Matbuat Müdüriyeti, bizden otuz beş bin lira, avansla beraber kırk beş bin lira istiyor... Bugün dördüncü ay hitam bulmuş, beşinci aydan da bir hafta almıştır. Şu halde kırk beş bin liranın otuz dokuz bin lirası, geri kalan üç hafta zarfında nasıl sarfedilecektir. Bu, bendenizce cayı sualdir. Geçen gün bendenizi resmen tekzip etmediklerine nazaran, üç ay zarfında sarfedilen paranın, altı yedi, bin liradan fazla olmadığı anlaşılıyor. Binaenaleyh, bendeniz bu paranın sarfedilmemiş ve edilmeyecek, fazla, zait bir para olduğu kanaatindeyim. Onun için bu parayı, teşrinievvel nihayetine kadar ve nihayet on bin lira olarak kabul etmenizi teklif ediyorum ve böyle bir takrir de takdim ediyorum.

OPERATÖR EMİN BEY (Bursa) — O kadarı da doğru değil.

SÜLEYMAN SİRRI BEY (Yozgat) — Kanunu müdafaa edecek Heyeti Vekileden kimse yok ki.

MÜFİT EFENDİ (Kırşehir) — Efendim, biz şimdi her ayında Matbuat ve İstihbarat Müdüriyeti umumiyesine; galiba, birer senelik bütçe tertip edeceğiz. 7 Haziran 1336 tarihli Matbuat kanunu diye yaptığımız kanuna merbut bir de liste vardı ki o listede, müdiri umumi, ajans müdürü, dahiliye masası müdürü, hariciye masası müdürü, memuru, başmuharrir, başkâtip, kolleksiyon memuru, dosya memuru, kâtipler vesaire.. Bunların maaş ve müfredatları da muayyen ve mukarrer olmak üzere birer senelik bütçelerini tanzim etmiştik. Matbuat ve istihbarat ve irşat müdüriyeti namıyla şu kadar, birbuçuk milyon kuruş para verdiğimiz, tesisatı iptidaiye masrafları verdiğimiz ve bu bütçeyi tanzim ettiğimiz; elimizdeki Kavanin mecmuasıyla gözümüz önünde dururken; şimdi bir de avans olarak bir para almak istiyorlar. Binaenaleyh elimizde böyle bir bütçe mevcut iken ayrı bir para istenmesinde bir mana göremiyorum. Bu merduttur ve kabul edilecek şeylerden değildir.

HAMDİ NAMIK BEY (İzmit) — Efendim, demin Fuat Bey müdafaaalarında, Matbuat ve İstihbarat Müdüriyetinin Dahiliye Vekâletine raptedildiğinden bahsetmişlerdi. Halbuki Heyet Celîlelerinin böyle bir kararı yoktur. O vakit cereyan eden müzakerat üzerine, bendeniz bu müdüriyetin Posta ve Telgraf Müdüriyeti Umumiyesiyle tevhidten, müstakîl bir vekil tarafından idare edilmesini, bazı arkadaşlarımız da müstakîlden, yalnız Matbuat ve İstihbarat Müdüriyeti Umumiyesinin vekâlet tarzında idare edilmesini teklif etmişlerdi. Bu teklifler kabul edilmedi. Paşa Hazretlerinin vermiş oldukları izahat üzerine Matbuat ve İstihbarat Müdüriyeti Umumiyesi kanununun, hini kabuğünde, yine Heyeti Vekile Riyasetine merbut olmasını kabul etmiştik. Yalnız burada bir kayıt var. Heyeti İcraiye Riyasetine denmiş; Muvazenei Maliye Encümeninin birinci maddesinde ve Heyeti Vekilenin teklifinde de yine «İcra Riyasetinin tasdikıyla» deniyor. Bendenizin anladığıma göre bir heyeti icraiye yoktur. Heyeti İcraiye; Meclisi Âlinin heyeti mecmuasıdır. Bu heyet namına izafetle icrayı vekâlet eden Heyeti Vekile vardır. Bu noktaya bilhassa nazarı dikkatinizi celb ederim. Heyeti İcraiye demek, bizim icra salâhiyetimizi tedricen kaybetmek demektir. Binaenaleyh bu maddenin «Heyeti İcraiye Rîya-

seti» şeklinde değil «Heyeti Vekile Riyaseti» suretinde tashihini rica ederim.

REİS — Madde o suretle tadil edildi; Heyeti Vekile Riyasetine tarzında; ve o tashihat üzerine müzakere cereyan ediyor.

HAMDİ NAMIK BEY (İzmit) — Pekâlâ.

RAGİP BEY (Kütahya) — Bendeniz usulü müzakere hakkında söyleyeceğim: Malûmu âliniz, elimize bir bütçe verilir. Ne esbabı mucibe mazbatası mevcut, ne de memurinin adedi, miktarı, müfredatı hakkında az çok bir malûmatımız var. Bütütün meçhuliyet üzerine müzakere cereyan ediyor. Bendenize kalırsa, hiç olmazsa; Hükümetin teklif ettiği adet hakkında müfredata dair az çok, Hükümet namına birisi izahat ve malûmat versin ki; hâsıl olacak malûmat üzerine müzakere cereyan etsin.

MAZHAR MÜFİT BEY (Hakkâri) — Usulü müzakereye ait arz edeceğim: Malûmu âliniz kavanin müzakere edilirken Hükümet mevcut bulunmak lâzım gelir. Burada bu kanunu müdafaa edecek Muvazenei Maliye Encümeni değildir. Kendilerine tebliğ edilmiştir. Kanun müzakeresinde Hükümetin bulunması şarttır.

REİS — Efendim, ruznamei müzakere vaktinden evvel Heyeti Vekileye tebliğ edilir, tabii haberdardırlar. Sonra bu mesele bir avans meselesidir; bulunmaları lazımdı. Tabii Heyeti Celîleniz lüzum görürse müzakeresini tehir eder.

TUNALI HİLMİ BEY (Bohu) — Efendim, şu vesile ile meselenin, hakikaten esasma dokunuyoruz. Yani muvakkat bütçeler için, avanslar için, zannedirim ki katiyen müzakere edilmez, çünkü muvakkattır ve avanstur. Maamafih kalkupta - tâbiri caiz görünüz - Hükümet buraya sersemcesine bir bütçe gönderecek değil ya. (Amma yaptın ha, kendine gel sesleri). Allah korusun değil mi? (Gürültüler). Siz de devam edin efendim. Tekrar ediyorum; katiyen avanslar, muvakkat bütçeler için müzakere cereyan etmez. Maatteessüf İstanbul'da iken iki haftamız gürlüğü ve patırtı ile geçti ve beş para tenzilat icra edilmeksizin yine bütçe kabul edildi. Efendim deniliyor ki bu para katiyen çoktur, şu kadar azaltılmalıdır.

NEBİL EFENDİ (Karahisari Sahip) — Matbuat müdürü bey izahat versinler.

REİS — Müdiri Umumi Bahîyar Bey, lütfen biraz izahat verir misiniz?

Efendim, müdiri umumi bey, bu meselemin müzakere olunacağından haberdar değilmişler. Ruzna-

meyi yalnız Heyeti Vekileye göndermiştik. Onun için evrakı ve dosyayı alayım da izahat arz edeyim, müzakereyi âti ruznameye dahil edelim diyorlar.

TUNALI HİLMİ BEY (Bolu) — Tehire hiç hacet yok. Meclisin bir saati bin lira diyorlar.

Dr. MAZHAR BEY (Aydın) — O mesele yerine başkası konur efendim.

REİS — Efendim, tehiri müzakeresini kabul edenler lütfen el kaldırsınlar. Âti müzakereye tehir edilmiştir.

8. — MÜZAKERE EDİLEN MADDELER (Devamı)

5. — *İşgal dolayısıyla terki mevki mecbur kalan memurun ve ailelerine harcırah itasına dair kanun lâ-yihası ve Kavanini Maliye Encümeni mazbatası.*

REİS — Düşman istilâsına maruz mahaller memurinine verilecek harcırah hakkındaki lâ-yihai kanunienin müzakeresine başlıyoruz. Efendim, lâ-yiha bir maddeden ibarettir. Okuyalım, sonra söz alanların isimlerini kaydedelim. Bir madde olduğundan heyeti umumiyesi hakkında müzakereye lüzum yoktur ve söz söylenemeyecektir.

MUVAZENEİ MALİYE ENCÜMENİ MAZBATA MUHARRİRİ FUAT BEY (Çorum) — Müsaade buyurun Reis Bey. Bu kanun, Muvazenei Maliye Encümenine gitmemiştir. Encümen namına sonradan istihkak bahşedilerek bir masraf ihtiyar olunuyor demektir. Onun için Muvazenei Maliye Encümenine gitmesini teklif ederim.

REİS — Alelûsul Muvazenei Maliye Encümenine gitmesi lâzımdır. Encümen de istiyor ve biz de gönderiyoruz. Muvazenei Maliye Encümenine verilmiştir efendim.

6. — *Kastamonu Mebusu Sabri Beyin, tarik bedelâtı nakdiyesi hakkında teklifi kanunisi ve Nafia ve Dahiliye encümenleri mazbataları. (2)15*

REİS — Tarik mükellefiyeti kanununun müzakeresine geçiyoruz. Heyeti umumiyesi hakkında söz isteyenleri kaydedelim.

Sabri Beyin teklifi :

MADDE 1. — Dört günlük amele yevmiyesine mukabil alınan tarik bedelâtı nakdiyesi her vilâyet-teki amele yevmiyesi rayici gözedilmek şartıyla her mahallin mecalisi umumisince iki yüz kuruşu tecavüz etmemek üzere takdir olunur. Mecalisi umumiyenin münakit olmadığı zamanlarda bu vazife encümeni daimii vilâyete mevdudur.

MADDE 2. — Tarik bedelâtı nakdiyesi haziran ve eylül iptidalarına iki taksitte istifa kılınacaktır.

MADDE 3. — İşbu kanun tarihi neşrinden itibaren muteberdir.

İşbu teklifin Lâ-yiha Encümeninde Dahiliye ve Nafia vekillerinin huzuriyle müstacelen müzakere olunarak muaddelen neşrini talep eylerim.

11 Mayıs 1336

Kastamonu Mebusu
Sabri

Tarik Mükellefiyeti Kanunu

Nafia Encümeninin teklifi :

MADDE 1. — Dört günlük amele yevmiyesi mukabili alınan tarik bedelâtı nakdiyesi her vilâyet ve liva dahilindeki amele yevmiye rayici gözetilmek ve haddi asgarî yüz ve azami iki yüz ellî kuruş olmak üzere her mahallin cemiyeti belediyesince tarh ve takdir olunur.

MADDE 2. — Tarik bedeli nakdisi Tahsili emval kanunu ahkâmına tevfiқан haziran ve eylül aylarında ve iki taksitte istifa olunur.

MADDE 3. — Mükellef biçümle memurinin tarik bedeli nakdileri haziran maaşlarından kat ve tevkiф olunmak suretiyle defaten ahzû tahsil olunur.

MADDE 4. — Tarik bedeli nakdisi tahsilâtından yüzde iki kuruş idare ve mal memurlarına aidat olarak ita ve talimatnamei mahsusasına tevfiқан tevzi olunur.

MADDE 5. — Her şahıs mükellefiyeti nakdiyesinden maada bulunduğu kaza ve nahiyede dahilinde ve kasaba ve karyelerine dört saat mesafeyi tecavüz etmeyen, memurini idare ve fenniye nin tayin ve irae eyleyecekleri mahallerdeki tariki âdiye ve hususiyede senede iki gün bedenlen çalışmaya ve bu mükellefiyeti bizzat ifa etmek istemeyen şahıs kendi yerine başkaca amele göndermek suretiyle ifayı mükellefiyet eylemeye mecburdur.

MADDE 6. — Tarik mükellefiyeti hakkındaki kanunla kanunu mezkûra müzeyyel 27 Şubat 1329 tarihli kararnamenin işbu mevaddı kanuniye ile teauruz eden maddeleri ahkâmı mülğadır.

MADDE 7. — İşbu kanunun tatbik ve icrayı ahkâmına Dahiliye, Maliye ve Nafia vekilleri memurdur.

MADDE 8. — İşbu kanun tarihi neşrinden mu-teberdir.

Tarik bedelâtı naktiyesinin tezyidi hakkında Kas-tamonu Mebusu Sabri Bey tarafından teklif ve encü-menimize tevdi olunan mevaddı kanuniyeyi tevsiyan tanzim olunan lâyhâi kanuniye ve esbabı mucibesi encümenimizce tafsilân balâya dercedilmiş olmakla encümeni âlilerince de mütalâa ve icabı ifa olunmak üzere Dahiliye Encümeni Riyaseti Aliyesine tevdi tezekkür kılındı.

25 Mayıs 1336

Encümen Reisi namına	M. M.
Kastamonu	Yozgad
(Rüştü	Süleyman Sırrı
Kâtip	Âza
Kayseri	Kângırı
Osman Zeki	Müştak

Dahiliye encümeninin teklifi :

MADDE 1. — Tarik mükellefiyeti asgari olarak altı gündür. Maamafih mecalisi umumiye ihtiyacatı mahalliye ve arzuyu umumîyi nazarı itibare alarak miktarı eyyamı tezyide salâhiyettardır.

MADDE 2. — Mükellefiyet bedelen veya bede-nen ifa olunur.

MADDE 3. — Bedelen ifayı mükellefiyet etmek istiyenlerden o mahaldeki amele yevmiyesi rayicene nazaran tahsil olunur.

MADDE 4. — Amelei mükellefenin hududu mesaisini tâyin etmek mahalli mecalisi umumiyesine aittir.

MADDE 5. — Tarik mükellefiyeti (Bedeli nak-disi) Hazineden maaş almakta bulunan bilûmum mükellef memurine şamildir.

MADDE 6. — Tarik bedeli nakdisi iki taksite tahsil olunur. Tahsilât zamanının takdir ve tâyini mecalisi umumiyeye aittir.

MADDE 7. — Tarik mükellefiyeti hakkındaki kanunla kanunu mezkûre müzeyyel 24 Şubat 1329 tarihli kararnamenin işbu mevaddı kanuniye ile te-arüz eden mefsuttur.

MADDE 8. — İşbu kanunun tatbik ve icrayi ah-kâmına Dahiliye, Maliye, ve Nafia vekilleri memur-dur.

MADDE 9. — İşbu kanun tarihi neşrinden iti-baren meridir.

9 Eylül 1336

Dahiliye En. Reisi	Mazbata Muhirri
Trabzon	Konya
Hamid	Refik
Kâtip	Âza
Erzincan	Celâl
Tevfik	
Âza	Âza
Kadri	Kastamonu
	Dr. Suad
	Âza

VEHÂİ BEY (Karesi) — Efendim memleketin en büyük dertlerinden birisi de, her şeyde olduğu gibi, yürümek için lâzım olan yollardaki yolsuzluktur. Fakat bu kanunla şimdi vakit geçirmek istiyorum. Elde bir program var, o programın nevahiyeye, vilâyeta vereceği salâhiyetler meydana gelmeyince, burada onlara vazife tahmil etmek doğru değildir. Binaena-leyh nevahinin tarzı teşekkülü, salâhiyetleri, hududu taayyün ettikten sonra böyle bir kanun, o progra-mın içindeki hututu esasıyeye tevfiқан, daha mun-tazam bir surette tanzim edilmek üzere talik edilebi-lir. Bu program da o encümene tevdi edilebilir.

MÜFİD EFENDİ (Kırşehir) — Tâlikı, tâlikı.

İSMAİL SÜPHİ BEY (Burdur) — Efendim vâ-kia nevahi hakkında ve alelumum halkın Hükûmete iştiraki hakkında bilirsiniz ki encümeni mahsusunda bir program derdesti tezekkürdür. Fakat bu bir kanun değil, bir programdır ve program olmak itibarile her maddesi hakkında Meclisi Âlinize ayrı ayrı kanunlar gelecektir. Evvelâ programın encümenden çıkması için, bendeniz encümende bulunuyorum ve biliyo-rum, encümen nası çalışıyor, lâakal bir, bir buçuk ay lâzımdır. (Vay! sadaları) sonra kanunlar için de kaç ay lâzımdır, orasına lütfen takdir buyurun! O vakte kadar Hükûmet makinesi işlemeyecek denemez. Tahsilî lâzımgelen bir takım paralar vardır, tahsil edilemeyecek denemez. Bunlar yapılıyor. Ondan son-ra icabeden paraları, vezaifi devredersiniz, bu şu-retle olur. Şimdilik bunu tehir ederseniz bu senelik tarik bedeli alınmaz ve o da bu sene alınmama demekten başka hiç bir mânayı ifade etmez.

DOKTOR MAZHAR BEY (Aydın) — Sonra bir Meclis bir senede iki kere kanun bozarsa iyi olmaz.

TUNALI HİLMİ BEY (Bolu) — Efendim söyleyeceklerimi tamamile İsmail Suphi Bey söylediler. İlavé etmekteğim icabeden bir nokta varsa o da bir tekrardan ibaret olucak: Para, para, para... (Handeler)

VEHBİ BEY (Karesi) — Efendim Süphi Bey yol parası alınması lâzım gelmez buyurdular. Elde, tarik bedeli nakdisi mükellefiyetine dair bir kanun, bir nizamname, bir talimatname vardır ve onlar tatbik edilmektedir. Onlardan ne derece istifade ettiğimiz meydandadır. Şimdi istediğiniz kadar gün ve şekil koyun, istifade edeceğimiz yine o kadardır. Esas değişmedikçe faide yoktur.

İkincisi siz şimdi yirmi gün dahi koysanız ve size bir yerden yirmi bin lira dahi gelse inşaat zamanı geçmiştir. Elde mevcut para ile ne yapacağız? Ancak pek az bir şey yapılabilecektir ve Nafia bütçesine de o para konmuştur.

MEMET ŞÜKRÜ BEY (Karahisarı Sahip) — Benim söyleyeceklerimin kısmı küllisini Vehbi Bey kardeşimiz söylediler. Dedikleri doğrudur. Sonra tarik bedelâtı bu sene tahakkuk etmiş ve tahsil olunmuştur. Malûmu âfiniz Ağustosda memurlardan alınmıştır. ahâlden de o aylarda alınır. Bu sene bunun tehrinde hiç bir mahzur yoktur.

MÜFİD EFENDİ (Kırşehir) — Efendim Vehbi Bey biraderimizin teklifleri gayet mühim bir tekliftir. Çünkü Hükümetin tanzim edeceği programı, yapacağı kanunları yaptığı zaman, livahardaki mecalis teşkilâtımız ne olacak, bu tarik bedellerini onlara mı vereceğiz? Onlar ne suretle yapacak onlar teayyün etmeli ki ondan sonra bir kanun yapabiliriz. İki ay sonra onu bozarız ve kanunları karıştırırız. Elimizde bulunan kanunların zübdesinin hangisile amel edeceğimizi şaşırırız. Binaenaleyh bunun müzakeresi o kanunların yapılmasına tâlik edilmelidir.

REİS — Efendim müzakereyi kâfi görenler ellerini kaldırsın. O halde kanun reddedilmiştir. (Hayır reddedilmemiştir, tehir edilmiştir sesleri).

Efendim tekrar ediyorum. Maddelere geçilmesini kabul buyuranlar el kaldırsın. Kabul edilmemiştir. O halde kanun reddedilmiştir.

HAMDİ NAMIK BEY (İzmit) — Hayır efendim tehirini istiyoruz.

REİS — Efendim tehini hakkında teklifiniz olsa onu reyimize arzederdim. Öyle bir teklif yok, maddelere geçmediniz, kanun reddedildi.

7. — MAZBATALAR (Devam)

3. — *Eşkrya ile müsademede mecruh olup bilâhare vefat eden Nahiye Müdürü Âdil Efendi ailesine maaş tahsisine dair Kanun Lâyihası ve Kavânini maliye ve Muvazeneyi Maliye encümenleri mazbataları.*

REİS — Kızılca nahiyesi müdürünün ailesine hidematı vataniye tertibinden maaş tahsisi hakkındaki lâyiha kanuniyenin müzakeresi var:

Lâyiha Kanuniye

MADDE 1. — Usat ile vukubulan müsademede şehiden vefat eden Kızılca nahiyesi müdürü Âdil Efendinin validesi Selime ve zevcesi Hava İsmet ve kerimesi İffet hanımlara hidematı vataniye tertibinden ikişer yüz kuruş maaş tahsis olunmuştur.

MADDE 2. — Tarihi neşrinden muteber olan kanunun icrasına Maliye Vekâleti memurdur.

Zilhicce 1338 ve 19 Ağustos 1336

Büyük Millet Meclisi Reisi	Umuru Şeriye Vekili
Mustafa Kemal	Fehmi
Müdafaai Milliye Vekili	Adliye Vekili V.
Fevzi	Ahmet Muhtar
Dahiliye Vekâleti Vekili	Hariciye Vekili
Doktor Adnan	Ahmet Muhtar

Maliye Vekili	Maarif Vekili namına
Ferid	Mahmud Celâl
Nafia Vekili namına	Umuru İktisadiye V.
	Mahmut Celâl
Sıhhiye Vekili	Erkânı Harbiyei
Doktor Adnan	Umumiye Reisi
	İsmet

Kavânini Maliye Encümeni Mazbatası

Riyaseti Celileye

Usat ile vukubulan müsademede şehit olan Tokada tâbi Kızılca nahiyesi müdürü Âdil Efendinin ailesi efradına hidematı vataniye tertibinden maaş tahsisine dair olan lâyiha kanuniye mütalea olundu. Şehidi mumaileyhin nizamen muayyen müddetli hizmeti ikmal edememiş olduğu anlaşılıyor. Binaenaleyh müddetini ikmal etmiş addedilerek eytam ve erarniline bu tertipten maaş tahsisi muvafık ve Heyeti İcraiyenin ayrıca nakdi bir mükâfat ile ailei mumaileyhayi ikdar edebilmek sakâhiyetine malikiyeti derkâr bulunmuş olduğundan hidematı vataniye tertibinden maaş tahsis muamelesinin küşat edilmemesi maslahate ve haf ve mevkie daha evfak görülmüş olmakla

mumailiyn Âdil Efendinin alisine berveçhi mârüz eytam ve eramîl maaşî tahsîsi tensip edilerek lâyi-hai kanuniye o suretle arz ve takdim olundu.

14 Eyfûl sene 1336

Kavanini Ma. E. Reisi Na.	Kâtip
M. M.	Biga
Erzurum	Hamit
Süleyman Necati	
Âza	Âza
Çorum	Gümüşane
Sıddık	Veysel Rıza
Âza	Âza
Genç	Karahisarî Şarki
Celâl	Mesut

Muvazenei Maliye Encümeni Mazbatası

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celifesine

Usat ile vukubulan muharebede şehit olan Kızılca nahiyesi Müdürü Âdil Efendinin validesi Selime ve zevcesi Havva İsmet ve kerimesi İffet hanımlara hidematı vataniye tertibinden ikişer yüz kuruş maaş tahsîsi hücumuna dair Heyeti Vekilece tanzim ve be-rayı tasdik Meclisi Âliye tevdi olunan lâyi-hai kanuniye encümenimize de fiavafe buyurulmakla mütalâa ve tetkik olundu. Şehidi mumailiynin nizamen muayyen olan müddeti hizmeti ikmal edememiş olması ha-sebiyle ailesine kanunu mahsusuna tevfi-kan maaş tahsis olunamayacağı mahza hidematı vataniye tertibinden maaş itası muamelesinin tevsi hâlen ve zamanen muvaffıkı maslahat görülemeyeceği cihetiyle müddeti hizmetini ikmal etmiş addedilerek o suretle ve kanunu mezkûr mucibince şehidi mağfurun eytam ve eramîlinin terfih ve iktidarı munasip olacağı kavanini maliye encümeni tarafından dermeyer olunmuş ve şu mütalâa umumiyet itibariyle encümenimizce de şayanı kabul görülerek bu noktai nazara ve bu misillü hidematı vatanperverane ibraziyle terki hayat eden kesanın müddeti hizmetlerine nazaran Tekaüt ve istifa kanununun bazı mevaddını muaddil olmak üzere bir lâyi-hai kanuniyenin Heyeti Umumiyeye teklifi muamelesi derdest bulunmuştur. Ancak mezkûr lâyi-hainin iktisabı katîyet edinceye kadar ailesine hidematı vataniye tertibinden maaş tahsîsi Heyeti Vekilece teklif olunan Kızılca Müdürü Âdil Efendi merhumun eytam ve eramîlinin biran evvel tesirri lâzimedan bulunmasına ve tahsis olacak maaşın şayanı istikrar olmadığına binaen heyeti müşarûniyehaca tanzim olunan madde kanuniye lâyihasının kabulü muvafî-

kı mütalâa kılınmış olmakla keyfiyetin Heyeti Umumiyeye arzı tezekkür olunmuştur.

Muvazenei Maliye En.	M. M.
Reisi	Fuat
Ferit	
Kâtip	Âza
Kozan	Sivas
Mustafa Lûtfi	Memet Rasim

(Kabul muvafık sesleri, red sadaları).

REİS — İzahat veriniz Fuat Bey.

MUVAZENEİ MALİYE ENCÜMENİ M. M., FUAT BEY (Çorum) — (Gürültüler) Müsaade buyurun. Başka bir noktayı izah edeceğim. Heyeti muhteremeniz her müzakere edilecek mevaddı tetkik ve mütalâa etmek hakkını haizdir, hattâ vazifedardır. Burada Kavanini Maliye encümeniyle encümenimizin noktai nazarı arasında teferruat itibariyle ihtilâf vardır. Onun için kabul kabul diye isticâl buyurmanızı rica ederim. Bir kere Kavanini maliye encümeninki okunsun.

Kavanini Maliye Encümeninin Teklifi

MADDE 1. — Usat ile vukubulan müsademede şehiden vefat eden Kızılca nahiyesi Müdürü Âdil Efendinin müddeti hizmeti on iki seneyi mütecevaz addedilerek validesi Selime ve zevcesi Havva İsmet ve kerimesi İffet hanımlara eytam ve eramîl maaş tahsis olunmuştur.

MADDE 2. — Tarihi neşrinden muteber olan işbu kanunun icrasına Maliye Vekâleti memurdur.

14 Eyfûl 1336

Kavanini Maliye Encümeni Reisi namına
Mazbata Muharriri
Erzurum
Süleyman Necati

ABDÜLKADİR KEMALİ BEY (Kastamonu) — Şahadeti tarihinin kaydıyle kabulu lâzımdır.

FUAT BEY (Devamla) — Kavanini maliye encümeni, böyle hidematı vataniye tertibi küşat etmeği biz muvafık bulmuyoruz diyorlar. (Doğru sesleri) Arzedeyim, çünkü bu, tevali edecektir demiyor. Bunun için ne yapalım demişler, tetkik etmişler. Nahiye müdürünün, vefatından sonra ailesine maaş tahsîsi için müddeti hizmetini ikmal etmediğinden, hizmet müddetini ikmal etmiş addedelim ve ona göre, tekaüt ve istifa kanununun mevaddı mahsusasına göre kendilerine maaş tahsis edelim demişler ve bu suretle yapmışlar. Encümence, esas itibariyle Kavanini ma-

İyi encümeninin bu noktai nazarmı tasvip ettik ve bunun için heyeti muhteremenize, Tekait ve istifa kanunu etraflıca müzakere edilerek, bir tadilname şeklinde bir iki maddelik bir kanun lâyihası derdesti takdimdir. Şimdi eğer arzu buyurulursa bir iki gün daha sabır buyurulur. Kanunun ikmaline kadar beklenir, ve o kanun kabul edildikten sonra, bu Kızılca nahiyesi müdürüne ve emsaline, o kanun mucibince maaş tahsis buyurulur. Yok eğer kabul olunmazsa o da tahtı karara alınır. Bendenizin buraya gelip izahat vermektan maksadım budur. Yine tekrar ederim ki efendiler; isticai etmiyelim. Çünkü bu gibi mesail bir çok muamelenin intizamı noktai nazarmdan mabihüttatbik olamayacaktır. Meselâ bir memur müddeti hizmetini doldurmadığı takdirde, ne müddet kalmıştır? Ne kadar müddet doldurmuş? Ve doldurduğu takdirde ne kadarını doldurmuş? hizmeti derecesi nedir? Sureti şehadeti ne suretle vukubulmuşur? Binaenaleyh vezafin ifasında da bir çok farklar vardır. Maaşa ve mükâfata istihkak kesbetmek için bunları encümen ariz ve amik tetkik edecek ve Heyeti Umumiyenize arzedecek, bir tadil kanunu teklif edecek. Binaenaleyh tehir edise daha muvafıktır

REİS — Müsaade buyurun. Esasen okunan Hükümetin teklifi idi. Kavanini maliye encümeninin iki maddelik bir teklifi var, Hükümetin teklifini tadilendir. Bunlar okunsun da ayrıca söz vereyim.

M.M. FUAT BEY (Çorum) — Esbabı mucibe mazbatası da okunsun Heyeti muhteremeniz de daha iyi anlasınlar.

(Esbabı mucibe mazbatası tekrar okundu)

REİS — Muvazenei maliye encümeninin teklifi de esbabı mucibe lâyihasıyla okunsun.

Efendim, söz alan Vehbi Bey, Suphi Bey, Hamdi Beydir. Başka söz alan var mı?

VEHİBİ BEY (Karesi) — Efendim Harbi Umumiye Erzurum hududunda şehit olan herhangi bir nefer veyahut herhangi bir zabıt hidematı gayri vataniyeden mi şehit olmuştur? Binaenaleyh hidematı vataniye tertibi diye bütçede açılan tertip böyle müsadematıta, muharebatta şehit olanlara mahsus olan bir fasıl değildir. Yine vatan uğrunda fakat fevkalâde bir vaziyet karşısında, fevkalâde hidemat ile şehit olanlara mahsustur. Bu noktadan bir defa böyle müsadematıta şehit olanlara verilecek maaş, alelusul şimdye kadar verilen maaşat misillu olmak icabeder.

İkinci bir nokta; şurada, Yozgatta şehit olan bir kaç zate öyle ferdan ferda maaş tahsis ediyoruz ki

bu, ikincisi yahut üçüncüsüdür. Bundada bir nisbet bir esas gözetmiyoruz. Çünkü birisi bir defa geliyor, öbürü ikinci defa geliyor. Malûmu âtileri, Meclisi Âlinin ahvali ruhiyesi her vakit bir olamaz. bazen iki yüz kuruştan, bazen cömertliği tutar bin kuruştan verir ve bu suretle birisi mağdur olur. Bu, meclislerin tabii bir hâleti ruhiyesidir. Halbuki şimdye kadar maalesef memleketimizde vukua gelen isyanlar yalnız Düzcede, Yozgatta değildir. Üç defa Anzavur tarafından isyan vukua gelmiş ve Gönar müftüsü, melek gibi bir adam koyun boğazlanır gibi şehit edilmiştir. Sonra Rahmi Bey merhum askerî kaymakamdır, Keza Belediye Reisi Hüseyin Çavuş, millî alay kumandanı ve Heyeti merkeziye âzasından Edremit kaymakamı sabıkı Hamdi Bey ki bunların yekûnunu sayacak olursak her birisi de fevkalâde vatanperverane hizmet etmek şartıyla memlekelerini, hayatlarını, fikirlerini bu uğurda sarfetmek suretiyle hizmet etmiş adamlardır. Bunların henüz isimleri bile zikredilmemiştir. İlk olarak millet kürsüsünde zikrediyorum. Binaenaleyh bu kabil zevata ne vereceksak, bir esas ve bir intizam dahilinde ve bir muayyen nisbet dairesinde verilmelidir ki, birisine galeyana esnasında fazla, öbürüsüne sükûnet esnasında az vermek suretiyle olmasın. Çünkü Meclisin hâleti ruhiyesi her zaman bir olamaz, bazan bir tesir tahtında olur. Meclisin umumî bir vaziyet ve siması vardır ki her vakit o vaziyette bulunmaz. Binaenaleyh bendeniz bu lâyihanın encümene tevdiini ve Hükümet veya hut encümen tarafından bu vaziyet karşısında memleketin şimdiki vaziyeti, bütün isyanlarda şehit olanların müstahakkı maaş ve muhtaç ailelerine verebileceğimiz parayı öyle bol keseden değil, daima verilebilecek miktarda para verilmek üzere bir lâyiha kanuniye yapmasını ve Meclise getirmesini ve bunun da tehirini teklif ederim (Muvafık, doğru sestleri).

İSMAİL SUPHİ BEY (Burdur) — Efendim Vehbi Bey kardeşim söyleyeceklerimin kısmı âzamnı söylediler. Bilhassa encümen arkadaşlarımızın nazarı dikkatine arzederim. Bazı şeyleri buradan, gümrükten mal kaçıran gibi müzakere ediyoruz Bu Kızılca nahiyesi müdürü kim imiş, nerede şehit olmuş? Hiç malûmatımız yok. Esbabı mucibe lâyihası denilen şey, niçin olduğunu lâyıkıyla göstermiyor, anlayamıyoruz. Nasıl rey vereceğimizi bilmiyoruz Rica ederim arkadaşlarımız bu meseleyi lâyıkıyla tenvir etsinler. Ona göre düşünelim. Mahiyeti asliyesi hakkında Vehbi Beyin fikirlerine tamamiyle iştirak ederim.

HAMDİ NAMIK BEY (İzmit) — Bendeniz maalesef arkadaşlarım gibi düşünmüyorum. Vehbi Bey biraderimiz buyurdular ki; bir asker dahi hizmetatı vataniye uğruna şehit oluyor. Şüphesiz böyledir. Fakat bir asker, bir nefer esasen harp adamıdır. Fakat bir nahıye müdürü, bir kaymakam usat ile müsa-demeye mecbur mudur, mükellef midir? (Gürültüler), (Mecburdur sesleri).

MUSTAFA BEY (Tokat) — Oturmak modası geçti, ayağında çarık koşacak.

HAMDİ NAMIK BEY (Devamla) — Sonra efendim bir mesele var. Bir çok emsaline bu suretle maaş tahsis ettik. Şimdi yeni bir teklif vâki olacakmış, o teklifin vukuundan sonra bu mesele olsun imiş, bir adam ötürken arkasında bırakacağı yetimleri düşünmemesi lâzımdır, onları düşünmek vazifesi bize aittir.

ABDÜLKADİR KEMALİ BEY (Kastamonu) — Neferler de öyle..

HAMDİ NAMIK BEY (Devamla) — Yüz kuruş veriyoruz zaten. Burada Kavanini maliye encümeni üç neferden ibaret olan ailesine ikişer yüz kuruş tahsis etmiş, fevkalâde bir şey tahsis etmiş değildir. Binaenaleyh Kavanini maliye encümeninin tahsis ettiği iki yüz kuruştan altı yüz kuruş maaşı kabul edelim. Yeni yapılacak teklif ne şekilde kabul edilecekse, bunlar hakkında da emsali gibi yapılır. Fakat üç ay böyle sefil bir vaziyette bırakmak muvafıkı madefet değildir. Binaenaleyh Kavanini maliye encümeninin teklif ettiği maaşın kabulünü teklif ediyorum.

SÜLEYMAN SIRRI BEY (Yozgat) — Muvazenei maliye encümeni, hizmetatı vataniye tertibi namıyla bir tertip, bir fasıl açarsak emsali tekessür eder ve Hazinei milletten beyhude para çıkar dediler. Aca-ba bu isyan meselesi boyuna devam edecek mi? Eğer devam edecekse tabii emsali tekessür edecektir. Şu halde bir fasıl mahsus açmağa lüzum yoktur. Yok, böyle fevkalâde zamanlarda, fevkalâde olarak zuhur edecekse, nadir demektir. Vatana, milletin selâmeti uğruna hayatını veren bir adamın efradı ailesi, milletin mevduu uhdei emanetidir.

Sonra diyorlar ki; vefat eden zatı memuriyet müddetini ikmal etmiş addederek Tekâüt kanunu mucibince aile ve eytamına maaş verelim. Tekâüt kanunu mucibince beher eytama kırk kuruş tahsis etmek lâzımgelir. Ailesi üç neferden ibaret ise namü pareye bile kifayet edemeyecek olan yüz yirmi kuruşla bir aile nasıl idare olunur? Binaenaleyh Muvazenei maliye encümeninin teklifi muvafıktır. Kabulünü arz ederim.

MEMET ŞÜKRÜ BEY (Karahisarı Sahip) — Bendeniz o kanun geldiği zaman taaddüt edeceğimi hiç hatırlamıyordum. Yalnız biliyordum ki ikdar edilecek zevat pek çok idi ve bunlar için umumî bir şey yapılmak lâzımdır. Şimdi böyle yapılmadı ve bir çok yerlerde büyük şehametler göstererek vatan uğruna fedayi hayat eden ve bugün içimizden topraklara giden şehidanın ailelerine hiç bir şey yapılmamıştır. Evet böyle hizmetatı vataniye tertibi namıyla bir tertip biliyorduk. Meşrutiyette, fakat o bildiğimiz tertip te böyle vatan uğruna canını feda edenlere değil, bu hizmetatı vataniye, Meşrutiyet uğruna evvelce hizmet etmiş olanları korumak ve biraz para verilmek istenen adamlar için yapılmıştı.

MAZHAR MÜFİT BEY (Hakkâri) — Öyle değil (Gürültüler).

MEHMET ŞÜKRÜ BEY (Devamla) — Müsaade buyurun efendim. Bu hizmetatı vataniye tertibi, biz vatanperverane dedik, biz Meşrutiyet uğruna dedik, Beyefendi zannederim ki dinlememişiniz.

MAZHAR MÜFİT BEY (Hakkâri) — Mutlak söylüyorsunuz.

MEHMET ŞÜKRÜ BEY (Devamla) — Tabii mutlak ıtlak üzerine caridir. Şimdi memleket ve vatani uğruna fedayi can eden bu kadar adamlar varken bunu yalnız bir iki aileye tahsis etmek katıyen doğru değildir. Vehbi Bey biraderimizin söyledikleri gibi, düşünülmek lâzımgelirse bütçenin müsaadesi nisbetinde herkese seyyanen atıfetü ihsan etmek doğrudur. Yoksa bir kişiye atıfet ve ihsan bir diğeri hakkında «sana para yok» demek doğru değildir. Adalet herkes hakkında ihsan her fert hakkında seyyanen olmak lâzımgelir.

HAMDİ NAMIK BEY (İzmit) — Bu ihsan değil..

MEHMET ŞÜKRÜ BEY (Devamla) — Evet milletin, onların fedakârlıklarına karşı bir ihsandır, başka bir şey değildir. Çünkü müstahak olduğu tekaüdiye maaşına kesbi istihkak etmiş ise zaten ailelerine maaş bağlanır. Eytam ve eramî maaşına kesbi istihkak etmeyenlere para vermek demek, onların fedakârlıklarına mukabil olmak üzere Hükümetin, milletin bir ihsandır, mukabelesidir ve vazifesidir. Fakat diğerlerine de, diğer fedakârana da bakmak lâzımdır. Çünkü onlar da bu memleket için terki hayat etmişlerdir. Hamdi Namik Bey biraderimiz bir şey buyurdular: Kaymakamlar, nahıye mü-

dürleri usatla mücadeleye mecbur mudur? Dediler. Evet mecburdurlar. Çünkü onlar da zabıtaî mâniânın, zabıtaî adliyenin reisisdirler.

HAMDÎ NAMIK BEY (İzmit) — Zabıtaî mâniâ başlamadan evvel, ondan sonra yok.

MEHMET ŞÜKRÜ BEY (Devamla) — Bir memleketin asayiş mevzubahis olduğu zamanlarda ve bir memlekete tecavüz vuku bulduğu vakitlerde o memleket kaymakamı da işin başında olarak zabıtası da ve sairesi de usatı tenkil etmek mecburiyeti karşısındadır. Binaenaleyh vazifesidir.

MUSTAFA BEY (Tokat) — Zaten potinli kaymakam istemiyoruz.

MEHMET ŞÜKRÜ BEY (Devamla) — Bu hale nazaran fedakârlık edenler yalnız kaymakamlar, nahiye müdürleri değildirler. Bu kadar zabitan, efrat ve saire daha çok fedakârlık ederek terki hayat etmiş olan zevat vardır ki bir çoklarının isimlerini arkadaşlarımız saydılar. Bunların hepsini düşünmek için, bütçenin müsaadesi nisbetinde Hükümetin umumi bir teklifle gelmesini bendeniz de arkadaşlarına iştirak ederek teklif ederim.

REİS — Efendim kifayet hakkında takrirler vardır.

HAMDÎ NAMIK BEY (İzmit) — Bir söz söyleyeceğim. Bendeniz Şükrü Beye bir sual soracağım. Mutasarrıflar, kaymakamlar, nahiye müdürleri kanunen mecbur değildir dedim ve bunu Şükrü Beyin bundan evvaki ifadelerini zikrederek kendi ifadeleriyle kendilerini tekzip edeceğim.

ŞÜKRÜ BEY — Hayır efendim.

HAMDÎ NAMIK BEY (İzmit) — Müsaade buyurun. Zabitan rüştiye mektebinde mektepte besleniyor. Binaenaleyh ölmeğe mecbur diyen yine kendisi idi. Bendeniz nahiye müdürleri ölmesin dedim. Fakat Şükrü Beyefendi bir defa ölmüş olsaydılar ve tekmiil çocuklarını bırakmış olsaydı bunun ne demek olduğunu o zaman anlardı... (O... sesleri).

MÜFİT EFENDİ (Kırşehir) — Hiç bir arkadaşımızın öldüğünü istemeyiz..

HAMDÎ NAMIK BEY (Devamla) — Binaenaleyh vatan için ölmeğe âmadedir, mecburdur, fakat arkasındaki bırakacağı çocukları milletin düşünmesi lâzımdır diyorum.

REİS — Efendim, müzakereyi kâfi görenler lütfen el kaldırsınlar... Müzakere kâfi görüldü. Şimdi efendim ortada üç şekil mevcuttur. Biri Heyeti Vekilenin teklifi ki, hidematı vataniye tertibinden üç

nefer ailesine ikişer yüz kuruştan altıyüz kuruş maaş tahsisi, diğeri Kavanini maliye encümeninin teklifidir. Kavanini maliye encümeni diyor ki; tekaüt hizmetini ikmal etmiş addile kavaidi umumiye tahtında tekaüt maaşı verelim. Üçüncü bir şekil de; Muvazenei maliye encümeninin mazbatasındaki şekildir, diyor ki bunların maaşlarını hidematı vataniye tertibinden kabul etmek lâzımgelir. Fakat bu gibiler için, bu kabilden olanlar için bir kanun yapılacak, o kanun yapıncaya kadar bunu tehir etmeli diyorlar. Bir de Tunalı Hilmi Beyin teklifi var ki, Tunalı Hilmi Bey takririnde diyor ki bir mükâfatı naktiye verilsin.

Efendim, evvelâ takrirden reye başlıyorum. Efendim, bu takriri nazarı mütalaaya alanlar el kaldırsınlar. Nazarı itibare alınmadı. Karesi Mebusu Vehbi Beyin bir takriri var.

Riyaseti Celileye

İşbu kanunun izahatı şifahiyei âcizanem veçhile encümene havalesini teklif eylerim.

6 Teşrinievvel 1336

Karesi Mebusu

Mehmet Vehbi

REİS — Bu takriri nazarı mütalaaya alanlar el kaldırsınlar. Encümene iade edilmiştir efendim.

4. — *Kastamonu Mebusu Doktor Suat Beyin, Zonguldak ve havalisinde hastaneler küşadı hakkında teklifi kanunisi ve Lâyiha, Sıhhiye ve Muvazenei maliye encümenleri mazbataları.*

REİS — Zonguldak madenlerinde hastane küşadına dair kanun lâyihasının müzakeresine geçiyoruz.

Kastamonu Mebusu Doktor Suat Beyin

Teklifi Kanunisi

MADDE 1. — Zonguldak havalisinde Kilimli, Kozlu, Çamlı, Üzülmaz mevkilerinde «Şimdilik ellişer yataklı» dört adet hastane açılacak ve amele meccanen tedavi edilecektir.

MADDE 2. — Mezkûr hastanelerde birer tabip ve birer operatör ve birer seyyar tabip bulunacaktır. Her seyyar tabip hastaneye civar olan amelenin şeraiti sıhhiyelerini tetkik ve tanzim edecektir.

Bunların cümlesi bir müfettişin tahtı idaresinde bulunacaktır.

MADDE 3. — İşbu kanunun icrasına Sıhhiye Vekili memurdur.

MADDE 4. — İşbu kanun tarihi neşrinden itibaren mer'idir.

Sıhhiye encümeninin teklifi :

MADDE 1. — Zonguldak ve havalisinde Kılımlı, Kozlu, Çamlı, Üzülmüş mevkilerinde dört adet hastane açılacak ve amele meccanen tedavi edilecektir.

MADDE 2. — Mezkûr hastaneler ellişer yataklı olacak ve kadrosu ona göre tanzim edilecektir.

MADDE 3. — İşbu hastanelerin kâffei mesarifi umumî bütçeden tesviye olunacaktır.

MADDE 4. — İşbu kanun tarihi neşrinden itibaren meriülicradır.

21 Eylül 1336

Sıhhiye En. Reisi	M. M.
Kastamonu	Bursa
Dr. Suat	Emin
Kâtip	Aza
Bolu	Kozan
Fuat	Mustafa Lûtfi

Muvazene Maliye encümeninin teklifi :

Zonguldak havzai fahmiyesinde çalışan amelenin muhafazai sıhhatleri için mevaki malûmede hastaneler tesisi lüzumuna dair Kastamonu Mebusu Doktor Suat Bey tarafından verilen Lâyhâi Kanuniye encümenimize havale buyurulmakla mütelaa ve tetkik olundu. Bu husus hakkında evvelce Heyeti Umumiyyede cereyan eden müzakere üzerine havzai mezkûredeki bilûmum amelenin gerek sıhhat ve gerek tarzı maişet itibariyle terfi ve ikdarları hakkında bir lâyhâi kanuniyenin Heyeti umumiyyeye derdesti takdim bulunduğu müzakerede hazır bulunan İktisat Vekili Beyefendi tarafından dermeyan edilmiş olduğu cihetle bu lâyhâi kanuniye münderecatında nazarı itibare alınarak tevhiiden berayı müzakere Meclisi Âliye tevdi edilmek üzere İktisat Vekâletine havalei keyfiyet olunması tezekkür kılındığı maruzdur.

Muvazenei Maliye	M. M.
Encümeni Reisi	Çorum
Çorum	Fuat
Ferit	Aza
Kâtip	Mardin
Kozan	Necib
Mustafa Lûtfi	
Aza	
Sivas	
Mehmet Rasim	

Dr. SUAT BEY (Kastamonu) — Efendim evvelce de Zonguldak kömür madenlerinden kömür resmi alınması mevzu bahis olduğu zaman Maliye Ve-

kâletinin mümanaatiyle, o zaman; ayrıca bir resim vazedilememiştir. Yalnız oradaki amelenin hayat ve sıhhatini muhafaza etmek için lâzımgelen tesisat meydana gelmek üzere bir teşkilat teşebbüsünde bulunmuş idik. Sıhhiye encümeni de kabul etmişti, bilâhara bu, Muvazenei Maliye encümenine gitti. Muvazenei Maliye encümeni de esas itibariyle bu teşkilâtı kabul ediyor, yalnız İktisat Vekâleti, oradaki amelenin hayatına müteallik umumî kararı ittihaz ettiği zaman bunu da nazarı dikkate alarak tatbik etsin diyor.

Fakat bugün orada on binlerce amele, mesken-siz, melcesiz bir halde hasta olarak sürünmektedir. Devletin orada almakta olduğu verginin miktarı üç milyon liraya baliğ oluyor. Amele için yapılacak hastanelerin mesarifi, orada Hükümetin temin ettiği istifadenin yüzde üçü kadar bir miktarıdır. Yüzde üç kadar bir miktar için, oradaki menafii umumiyei Devlete karşı, amelenin hukuk ve sıhhatini feda etmek zannedirim doğru bir şey değildir.

Esasen dört mahalde ellişer yataklı hastaneler yapılacak, ve orada elyevm mevcut binlerce kazazedeler tedavi görecektir. Bir çok madenlerde şeraiti sıhhiyenin fena olmasından dolayı pek çok amele, soğuklar içinde perişan bir halde dolanmaktadır. Zonguldak havalisini bilenler işhat ederim. Orada bulunanlar, her zaman nazarı merhametle bu hali görmüşlerdir. Hatta diyebilirim ki, meşrutiyetten sonra Zonguldak'a uğrayan herkes mutlaka bu halden şikâyet etmiş ve amelenin bu perişan haline acımıştır. Fakat bunlar hep temenniyat halinde kalıyor, Hükümet de orada muntazam bir tesisat meydana getiremiyor. Esasen Harbi Umuminin bidayetine kadar beher tonilatodan alınan resim yüz paradan ibaretti. Yüz para alındığı için Hükümet ona karşı bir miktar tefrik edip orada bir şey yapamıyordu. Mademki bugün yüz paralık ücreti, üç liraya çıkardık, o kadar geniş bir menbaı varidatı bize temin eden binlerce, on binlerce amelenin hayatını ve sıhhatini korumak için orada dört tane hastane meydana getirmesek zannedirim bu asrın icabına göre hareket etmemiş oluruz. Proletaj amelenin hukukunu vikaye etmek için Kanunu esasisinde tadilat yaparken, bizim orada hayatını, sıhhatini, bu memleket serveti için terk etmiş, feda etmiş olan biçare ganı âlâ halihî terk etmemiz elbette doğru olamaz. Orada mecelsiz, penahsız hasta olanlara hiç olmazsa yalnız bir çorba verebilecek, onların yaralarını, kırıklarını saracak, onlara yeniden hayat izafe

edecek müesseseler vücuda getirmek bir fedakârlık değildir zannederim. Onun için zaten İktisat Vekili Celâl Beyefendi de buyurmuşlardı ki; İktisat Vekâletince yapılması mukarrer olan teşebbüsât, amele-nin alelumum hayatını tanzim etmek içindir; mesela amele meskenleri tanzim etmek ve onların elbisele-rini temin etmek ve bunun gibi birtakım muramelât ki, bütün maden ocaklarında cari olacaktır. Eğer Sıh-hiye Vekâleti de orada böyle bir hastane vücuda getirecek olursa bizim arzumuzu tatmin etmiş olur. Biz bir dispanser yapmak istiyorduk. Halbuki Sıh-hiye Vekâleti hastane vücuda getirmek istiyor ki, bu, tabii elbette daha iyidir ve bizim yapacağımız işler, bu işin mütemmimatı olacaktır buyurmuşlar-dı. Kendileri de buradadırlar efendim. Reylerinden istifade ederek bunu Sıhhiye Vekâletine havale ede-lim.

RAGIP BEY (Kütahya) — Efendim usulü mü-zakere hakkında arz edeceğim: Maliye Vekili bura-

da yoktur, bu da masrafa aittir. Onun için bu me-sele müzakere edilemez.

REİS — Efendim mesele, müzakere edip etme-mek meselesidir. Heyeti Celile müzakeresine karar verirse devam ederiz.

DOKTOR SUAD BEY (Kastamonu) — Efen-dim müsaade buyurun. Maliye Vekili burada yok-tur diyorlar. Zaten zabıtlarda mevcuttur ve azayı kıram da derhâtr buyururlar ki, Maliye Vekili Bey, böyle bir şey yapılsın, kabul ederiz demişlerdi. İk-tisat Vekili Beyefendi de buradadırlar. Müzakereye devam edilsin.

REİS — Efendim Cumartesi günü saat bir bu-çukta içtima etmek üzere celseyi tatil ediyorum. Çünkü ekseriyet kalmamıştır.

OPERATÖR EMİN BEY (Bursa) — Celsei ha-fiye ne zaman?

REİS — Heyet karar vermiştir zaten; onu da Cumartesi yaparız.

Kapanma Saati : 4.30 Badeczeval

Meltebi Harbiye Talebesine Verilecek Maaş Haklındaki Kanunu Kabul Edenler

Derviş B. (Mardin), Remzi Ef. (Kayseri), Naim Ef. (İçel), Neomettin B. (Siirt), Mustafa Sabri Ef. (Siirt), Cevdet B. (Kütahya), Hasip B. (Maraş), Süleyman B. (Canik), Dr. Suat B. (Kastamonu), Yusuf İzzet Pş. (Bolu), Nuri B. (Bolu), Mahmut Celâl B. (Saruhan), Şakir B. (Ankara), Rağıp B. (Kütahya), Besim B. (Kastamonu), Etem Fehmi B. (Menteşe), Hasan Fehmi B. (Gümüşane), Mehmet Şükrü B. (Karahisarı Sahip), Dursun B. (Çorum), Nuri B. (Siirt), Asım B. (Erzurum), Hamdi B. (Canik), Tahsin B. (Elaziz), Hasan Tahsin B. (Antalya), Seyfi Ef. (Kütahya), Hamdi Namık B. (İzmit), Mazhar Müfit B. (Hakkâri), Mustafa Zeki B. Dersim), Tahsin B. (Aydın), Mehmet Ef. (Biga), Mehmet Sırrı Ef. (Siverek), Edip Ef. (Batım), Mahmut Sait B. (Muş), Arif B. (Bitlis), Mustafa B. (Kozan), Mehmet Şevket B. (Gümüşane), Fikret B. (Kozan), Hüseyin Hüsnü Ef. (İsparta), Mustafa B. (Gümüşane), Hamdi B. (Genç), Nebil Ef. (Karahisarı Sahip), Abdülğani B. (Siverek), Fuat B. (Çorum), Besim Atalay B. (Kütahya), Şükrü B. (Canik), Mustafa Lütfi B. (Sive-

rek), Hüseyin Avni B. (Kozan), İsmail B. (Erzurum), Bekir Ağa (Kırşehir), Eabit Ef. (Kayseri), Ziya B. (Bitlis), Abdülğani B. (Muş), Atif B. (Bayazıt), Feyyaz Âli B. (Yozgat), İzzet B. (Tokat), Abdullah Ef. (Sinop), Mustafa Vasfi B. (Tokat), Halil İbrahim B. (Ertuğrul), İsmail Suphi B. (Burdur), Eyüp Sabri B. (Eskişehir), Hamdi B. (Tokat), Ali Vefa B. (Antalya), Vehbi B. (Niğde), Ahmet Mazhar B. (Üsküdar), Ahmet Ef. (Batım), Esat B. (Lazistan), Ali Ulvi B. (Burdur), Yasin B. (Oltu), Faik B. (Cebelibereket), Fikri B. (Genç), Reşit Ağa (Malatya), Necip B. (Mardin), Mustafa Necati B. (Saruhan), İbrahim Süreyya B. (Saruhan), Feyzi Ef. (Malatya), Haydar B. (Kütahya), Nafiz B. (Canik), Abdülhak Tevfik B. (Dersim), Şerif B. (Sinop), Memduh B. (Karahisarı Şarki), Şevket B. (Sinop), Ali Haydar B. (Genç), Kasım B. (Muş), Operatör Emin B. (Bursa), Mehmet Nadir Ef. (İsparta), Cevat B. (Bolu), Dr. Fuat B. (Bolu), Vehbi B. (Bitlis), Mustafa B. (Antalya), Süleyman Sırrı B. (Yozgat), Ramiz B. (Dersim), Yusuf Ziya B. (Mersin).

Ademi Kabuller

Hafız Abdullah Ef. (İzmit), Hacı Mustafa Ef. (Ankara), Hulusi Ef. (Kastamonu), Neşet B. (Kangırı), Abdülkadir Kemali B. (Kastamonu), Kadri Ef. (Siirt), Mustafa B. (Karahisarı Şarki), Abdülgafur Ef. (Karesi), Atif Ef. (Ankara), Hüsnü B. (Bitlis),

Hasan Hüsnü Ef. (Üsküdar), Sırrı B. (Ergani), Ali Rıza Ef. (Batım), Müfit Ef. (Kırşehir), Rüstem B. (Oltu), Âlim Ef. (Karesi), Osman Fevzi Ef. (Erzincan).

Ziraat Bankası Muvakkat Bütçe Kurulunun Rey Pusulalarının Kabul Edenlerin Esasları

Rağıp B. (Kütahya), İbrahim Süreyya B. (Saruhan), Nuri B. (Siirt), Hasip B. (Maraş), Şükrü B. (Canik), Seyfi Ef. (Kütahya), Mesut B. (Karahisarı Şarki), Mehmet B. (Gümüşane), Edip Ef. (Batım), Cevdet B. (Kütahya), Mustafa Sabri Ef. (Siirt), Hasan Fehmi B. (Gümüşane), Necmeddin B. (Siirt), Mustafa Lütfi B. (Siverek), Mehmet B. (Biga), Süleyman B. (Canik), Abdülğani B. (Muş), İzzet B. (Tokat), Âlim Ef. (Kayseri), Etem Fehmi B. (Menteşe), Abdülğani B. (Siverek), Mustafa Necati B. (Saruhan), Hüsnü B. (Bitlis), Mehmet Şükrü B. (Karahisarı Sahip), Mahmut Esat B. (İzmir), Halil İbrahim Ef. (İzmit), Arif B. (Bitlis), Mustafa B. (Antalya), Derviş B. (Mardin), Nuri B. (Bolu), Mahmut Sait B. (Muş), Hüseyin Hüsnü Ef. (İsparta), Hafız Abdullah Ef. (İzmit), Hasan Hayri B. (Dersim), Yasin B. (Oltu), Haydar B. (Kütahya), Abdullah Ef. (Sinop), Hamdi B. (Canik), Tahsin B. (Aydın), Ce-

vat B. (Bolu), Besim Atalay B. (Kütahya), Reşit Ağa (Malatya), Fuat B. (Çorum), Necip B. (Mardin), Şerif B. (Sinop), Dr. Abidin B. (Lazistan), Şeyh Fevzi Ef. (Erzincan), Operatör Emin B. (Bursa), Feyyaz Ali B. (Yozgat), Necip B. (Ertuğrul), Eyüp Sabri B. (Eskişehir), Nebil Ef. (Karahisarı Sahip), Atif Ef. (Ankara), Naim Ef. (İçel), Hasan Basri B. (Karesi), Doktor Fuat B. (Bolu), İsmail B. (Erzurum), Halil B. (Ertuğrul), Ziya B. (Bitlis), Abdülkadir Kemali B. (Kastamonu), Ali Ulvi B. (Burdur), Şevket B. (Sinop), Ahmet Ef. (Batım), Mustafa Vasfi B. (Tokat), Salih Ef. (Siirt), Hamdi Namık B. (İzmit), Faik B. (Cebelibereket), Yunus Nadi B. (İzmir), Neşet B. (Çankırı), Doktor Fikret B. (Kozan), Hasan Tahsin B. (Antalya), Ali Rıza Ef. (Batım), Esat B. (Lazistan), Nâzım B. (Tokat), Mustafa B. (Gümüşane), Mazhar Müfit B. (Hakkâri), Mahmut Celâl B. (Saruhan), Vehbi B. (Niğde), Mustafa Zeki B. Dersim),

Vehbi B. (Bitlis), Süleyman Sırrı B. (Yozgat), Yusuf İzzet Pş. (Bolu), Ali Vefa B. (Antalya), Ramiz B. (Dersim).

Ademi Kabulüne Dair Rey Verenlerin Esamisi
Mahmut B. (Ergani), Müfit Ef. (Kırşehir), Memduh B. (Karahisar Şarki), Dursun B. (Çorum).

İhracat Rüsümü Hakkında Kanun Lâyihası ve Muvazeneî Maliye ve İktisat Encümenleri Mazbataları

19 - VIII - 1336

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

Memleketi ecnebiye ve meşguleye ihraç olunacak eşya ve mevaddan alınacak ihracat resmî hakkında Umuru Maliye Vekâleti celilesinden mevdu kanun lâyihası ve esbabı mucibe mazbatası Heyeti Vekilece ledettezek-kür muvafık görülmüş ve berayi tasdik Büyük Millet Meclisine tevdiî tekarrür etmiş olmakla ifayı mukta-zasını rica ederim.

Büyük Millet Meclisi Reisi
M. Kemal

Esbabı Mucibe Lâyihası

Memleketi Osmaniyeden ihraç olunan mevat ve eşyanın kıymeti üzerinden şimdiye kadar alınmış olan yüzde bir ihracat resminin bazı ihracat eşyası için badema mütefavit nispetlerle ve mevat ve eşyanın sıklığı üzerine istihsalî muvafık görülmüştür.

Varidatı Devletî tezyidini temin edecek olan bu esasın esbabı mucibesi berveçhiatidir :

1. Devlet bütçesinin açığı henüz büyüktür. Bu gediği kapamak ve bütçe muvazenesini temin etmek için her nevi menabî gibi bu membadan da istifade lâzımdır.

2. Hububat, mevaşi ve mevaddı iptidaiye kıymetindeki galâ bunların naklolundukları yerlerde tüccara pek yüksek menafî temin etmektedir. Bu fazla kârdan ihracat resmî de onunla mütenasiben müstefit olmalıdır.

3. Kıymet esasına göre alınan ihraç resminde evvelâ tayini kıymette tefavüt ve teşevvüs vukuu, saniyen tayini kıymette tüccar lehine sulûstimal husufî gibi mahzurlar vardır. Sıklık esası bu mahzurları kökünden kaldıracaktır.

4. İhracatın serbestisine Heyeti Vekilece karar verilmiş olmakta beraber bu cihetlerde mahallî Hükümetler bu serbestiye mümnaat etmektedirler. Mümnaatı vakia ise tüccarı kaçakçılığa sevk ederek Hazinesin menfaatini ihlâl ve yalnız eşhasın ticaretine hadim oluyor. Resmin bu şekilde istihalesi bu baptaki takibatın teşdidinde memurini maliyeyi takviye edecektir.

5. Harbi umumî ve Devlet bütçelerindeki açık bazı Avrupa Devletlerini yüzde dörtten yüzde on ikkiye kadar ihracat resmî vazına mecbur etti. Devleti Osmaniyenin masarifi ve Osmanî bütçesinin haî aynı tedabirini itihazını istihzam eder.

6. İhracaattan sıklık esasına göre resim istihsalî ihracat resmine yeni bir zam ilâve edecek değildir. Çünkü bu zam esasen vaki olmuştur. Eyyem müteferrik mahallerde gayrikanunî bir surette alınan oktruva resmî işte ihracat resminin tezayüt etmiş şekline başka bir şey değildir. Heyeti Celilenize teklif olunan kanun karışık, intizamsız, sulûstimal müsaait bir surette alınan resmî merkûru usule, nizama, tertibe ve selâmete koyacaktır. İşte bu esbaba binaen Maliye Vekâleti hem teşevvüsün önünü almak, hem de bu varidatı daha esaslı, Devlete daha faydalı bir esas dahilinde temin için Heyeti Celilenize ihracat resminin müfahim ihracat mevaddı üzerinden tezyidini teklif eder. Sıklık esasına göre alınacak rûsum, eyyem kıymet esası üzerinden alınacak resme nazaran, hububat, kuru sebze ve yağ gibi mevaddı gıdaîye için yüzde üçten dörde, yapığı, tiftik misillü mevaddı iptidaiye için (Avrupa bu mevadda, şiddetle muhtaçtır) yüzde dörtten altıya tereffü etmiş olacaktır. Mevaşiden alınacak resim, ayakta tartıldıktan sonra beher gayrisafi kifosundan yüz paradan dört kuruşa kadardır ki; yüzde sekiz tereffü demektir. Şimdiye kadar ihracat resmine tâbi tutulmayan tütünlerin beher kilosuna beş kuruş nisbetinde bir resim vazolunarak kıymetihazrasına göre yüzde sekiz nispetinde bir resme tâbi tutulmuş, olacaktır. Maahaza fiyatların muhtelif sebepleriyle tezayüt ve tereffüü de nazarı dikkate alınmış, kanuna ve resmin miktarına fedeliktila ihracata mani olmayacak bir dereceye tenzile veya kuzumuna göre bir miktar daha tereffü müsaait olacak mevad ilâve edilmiştir.

İCRA VEKİLLERİ HEYETİNİN TEKLİFİ

İhracat Rüşumu Kanun Lâyihası

MADDE 1. — Anadoludan memaliki ecebîyeye veya işgal altında bulunan aksam Memaliki Osmanîyeye ihracat olunacak mevattan alınmakta olan yüzde bir ihracat resmi badema merbut tarifede muharrer mevât için sikket üzerinden ve tarifede münderiç miktar dairesinde istifa olunacaktır.

MADDE 2. — İşbu mevât fiyatlarının tereffü veya tedennisi halinde miktarı rüsum Heyeti Vekile kararıyla yüzde elliyeye kadar tezyit veya tenkis olunabilir.

MADDE 3. — Tarifede münderiç olmayan mevât kemakân kıymet üzerinden yalnız yüzde bir ihracat resmine tabidir.

MADDE 4. — İşbu kanun her mahalde tahihi neşir ve ilânından muteberdir.

MADDE 5. — İşbu kanunun icrasına Maliye Vekili memurdur.

M. M. M. Rs.

Mustafa Kemal

M. M. V.

Fevzi

Da. V. V.

Adnan

Mah. V.

Ferit

Na. V.

İsmail Fazıl

Sâhibiye V.

Adnan

Umuru Şeriye V.

H. Fehmi

Ad. V.

Celalettin Arif

Ha. V.

Muhtar

İm. V.

Mezur

Ek. V. V.

Cefâi

Erkânı H. U. Rs.

İsmet

İcra Vekilleri Heyeti Teklifine Merbut Cetvel

Cinsi eşya	Adet	Alınacak resim			Cinsi eşya	Adet	Alınacak resim		
		Kilo	Kr.	P.			Kilo	Kr.	P.
Arpa		1		10	Ham ipek		1		50
Buğday		1		20	Afyon		1		50
Mısır		1		10	Öküz ve manda [1]		1		3
Kepek		1		5	Koyun [1]		1		3
Dakik		1		20	Keçi [1]		1		2
Susam		1	1		Kaz ve hindi	1			10
Bulgur		1		20	Ördek ve tavuk	1			5
Fasulye		1		20	Cıfıdu hayvaniye		1		3
Nohut		1		20	Av derisi		1		5
Yağ		1	5		Halı ve kilim		1		50
Peynir		1	2	20	Tütün		1		5
Yumurta	1			5	Kereste (Beher metre mikâbırdan)				80
Pastırma ve sucuk		1	2	20	Odun		100		5
Fındık		1		20	Haşhaş		1		3
Fındık içi		1	1		Cehri		1		20
Ceviz		1		20	Salep		1		3
Ceviz içi		1	1	20					
Yapağı		1		3					
Tiftik		1		4					
Koza		1		5					

[1] Ayakta tartılarak beher gayrisafî kilosundan.

Muvazeneî Maliye Encümenî Mazbatası

Heyeti Vekâletinin işbu teklifi encümenimizde mü-
talaa olundu. Lâyhâî kanuniyede münderiç mevât
memleketin hayatı iktisadiyesiyle birinci derecede afâ-
kadar' görülmüş olmakla bakdehu Muvazeneî Maliye
Encümenince icabı hal teemmül ve tetkik edilmek
üzere evveleminde lâyhâî kanuniyerrin İktisat En-

cümenine tevdiî lüzumunun Heyeti Umumîyeye arzı
tezekkür kılındı.

6 Eylül 1336

Muvazeneî Maliye

En. Rs.

Ferîd Recâî

M. M.

Fuat

İktisat Encümenî Mazbatası

Büyük Millet Meclîsi Riyaseti Celîlesine

İhracat resmine ait Maliye Vekâletinin merbut lâ-
yhâî kanuniyesi encümenimizce tezekkür edildi.

Maliye Vekâletinin gösterdiği esbabı mucibe işbu
resmin tezyidine lüzum göstermekte olduğundan en-
cümenimizce merbut cetvelde muharrer mevadda ait
rûsum miktarlarında bazı tadilât iora ve yeniden bazı
mevât zikir ve ilâve kılındığı gibi cetvelde meskût
ve gayrimuharrer mevaddan alınmakta olan yüzde

bir ihracat resmi kadîmî seyyanen yüzde üçe iblâğ
olarak ihracat resmine tâbi olan bütün mevaddan
artık hiç bir nam ve suretle ve hiç kîmse tarafından
diğer bir resim alınmayacağı hakkında ayrıca bir
maddeî kanuniye de ilâve edilmiştir. Encümenimizce
kabul edilen şekil zirde münderiç ve muaddeî cetvel-
de merbut olarak Muvazeneî Maliye Encümenine iade
kılınır.

13 Eylül 1336

İKTİSAT ENCÜMENİNİN TEKLİFİ

MADDE 1. — Anadolu'dan memaliki ecnebiyeye
voya başka işgal altında bulunan aksamı memaliki Os-
maniyyeye ihraç olunacak mevaddan alınmakta olan
yüzde bir ihracat resmi badema merbut tarifede mu-
harrer mevad için sîkîet üzerinden ve tarifede mün-
deriç miktar dairesinde istifa olunacaktır.

MADDE 2. — İşbu mevad fiyatlarının tereffü ve
ya tedennisi halinde miktarı rûsum Heyeti Vekîle ka-
rariyle yüzde elliye kadar tezyit veya tenkis olunabilir.

MADDE 3. — Tarifede münderiç olmayan mevât
kemakân kıymet üzerinden yalnız yüzde üç ihracat
resmine tâbidir.

MADDE 4. — İhracat resmine tâbi bütün me-
vattan gümrüklerce berveçhi muharrer alınacak re-

simden maada hiç bir idare ve hiç bir kîmse tarafın-
dan her ne nam ile diğeri bir resim alınmaz.

MADDE 5. — İşbu kanun her mahakde tarihi ne-
şir ve ilanından muteberdir.

MADDE 6. — İşbu kanunun icrasına Maliye Ve-
kîli memurdur.

13 Eylül 1336

Reis

Canîk Mebusu

Şükrü

Sarıhan

Ömer Lûtfi

M. M.

İsmâîl Süphî Soysallı

Canîk

Süleyman

Kütahya

Mehmet Ragıp

İktisat Encümeninin Cezvelî

Cinsi eşya	Adet	Kilo	Kr.	P.	Cinsi eşya	Adet	Kilo	Kr.	P.
Arpa		1		5	Kaz ve hindi		1		10
Buğday		1		10	Ördek ve tavuk		1		5
Mısır		1		5	Culudu hayvaniye		1		3
Kepek		1		5	Adi av derisi		1		5
Dakik		1		20	Kıymetli av derisi		1		50
Susam		1	1		Halı ve kilim		1		40
Bulgur		1		20	Tütün		1		5
Fasulye		1		20	Kereste (Beher metre				
Nohut		1		20	mikâbından)				100
Tereyağı		1		7 20	Odun		100		5
Don yağ, kuyruk ve zey-					Haşhaş		1		3
tin yağları		1		5	Cehri		1		20
Haşhaş ve fındık ve su-					Salep		1		3
sam yağları vesair nebati yağlar		1		5	Kuru üzüm		1		2
Beyaz peynirler		1		2 20	Kuru incir		1		1 20
Kaşar peyniri		1		5	Bilûmum kuru meyveler		1		1 20
Yumurta	1			5	Badem		1		2
Sucuk ve pastırma		1		5	Badem içi		1		5
Fındık		1		30	Acı badem		1		1
Fındık içi		1	1	20	Acı badem içi		1		2
Ceviz		1		1	Palamut		1		5
Ceviz içi		1		2	Pamuk		1		3
Yapağı		1		3	Mazı		1		1
Tiftik		1		5	Meyan kökü		1		5
Koza		1		7 20	Mahlep		1		1
Ham ipek		1		50	Anason		1		5
Afyon		1		50	Kenevir tohumu		1		1
Öküz ve manda [1]		1		3	Balmumu		1		5
Koyun [1]		1		5					
Keçi [1]		1		2					

[1] Ayakta beher gayrisafi kilosundan.

İktisat Encümenince kararlaştırılan tarifedir.

13 Eylül 1936

Reis

Kâtip

Şükrü

Ömer Lütfi

Muvazeneî Maliye Encümeni Mazbatası

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

Memaliki Osmaniyeden ihraç olunan mevad ve eşyanın kıymeti üzerinden şimdiye kadar alınmakta olan yüzde bir ihracat resminin sureti tezyidi hakkın-
da Umuru Maliye Vekâletince tanzim ve Heyeti Vekife karariyle Mecfisi Âliye tevdi buyurulan lâyiha kanuniye müsveddesi encümenimize de havale buyurulmakla mütalaa ve tetkik olundu.

Devletin masarifi azimesine ve bütçesinin hali malûmuna nazaran ittihazı muktazi tedabir meyanında resmi mezkûrun da ahzi zarureti karşısında kalmak hasebiyle encümenimizce de bu cihet kabul edilmiştir. Heyeti icraiyece tertip olunan cetvelin İktisat Encümeni tarafından tadil edilen şekil ve surette kabulü ve fakat mezkûr cetvelde muharrer mevaddan afyon ile halı ve kilimden alınacak resmin afyondan beher kilo başına otuz ve halı ve kilimin dahi kezaiflik kifosundan otuz kuruş olarak alınması tensip edilmiştir. İşbu cetvelde muharrer bulunmayan mevaddan

alınması muktazi resmin dahi seyyanen yüzde üç olarak ahzi muvafak görülmüş olmakla keyfiyetin Heyeti Umumiyyeye arzı tezekkür kılınmıştır.

Muvazeneî Maliye

En. Rs.

Ferit

M. M.

Fuat

Kâtip

Arpa, buğday, mısır, tiftik, yapağından ihracat resmi alınmasına muhafifim

Kozan

Mustafa Lütfi

Aza

Elâziz

Fevzi

Aza

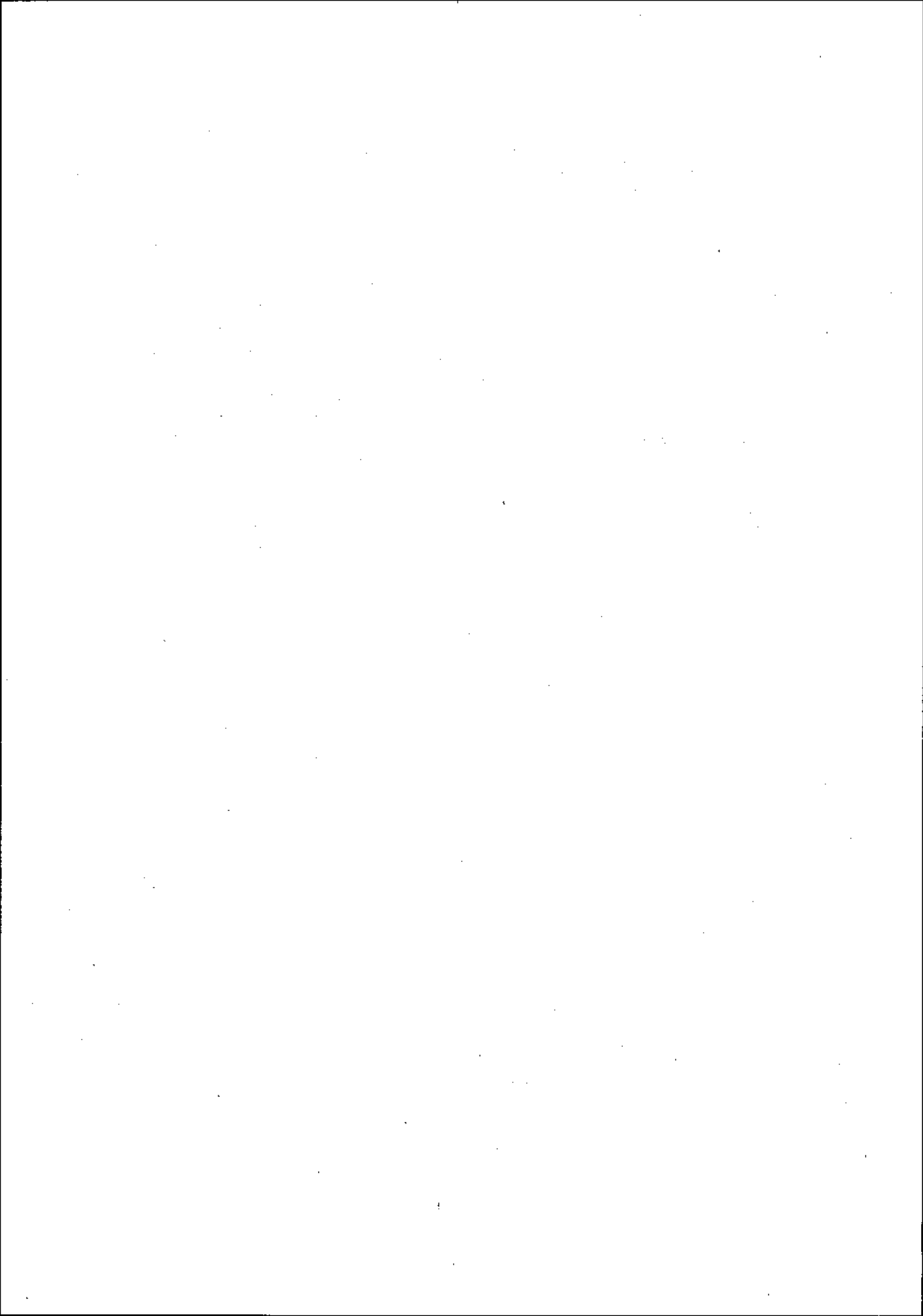
Ayıntap

Kılıç Ali

Aza

Mardin

Necip

Damga Resminin Tezyidi Hakkında Kanun Layihası ve Kavanini Maliye ve Muvazenei Maliye Encümenleri Mazbataları

7 . VIII . 1336

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

Damga resminin tezyidi hakkında Umuru Maliye Vekâletince tanzim kılınan kanun layihası ve esbabı mucibe mazbatası Heyeti Vekilece ledettezakkür tasvip edilerek berayı müzakere Büyük Millet Meclisi Riyasetine irsali takarrür etmiş olmakla ifayı muktezasını rica ederim.

B. M. M. Reisi Sanisi
Celâlettin Arif

Damga Resminin Tezyidi Hakkında Esbabı Mucibe Layihası

25 Zilhicce 1323 ve 6 Şubat 1321 tarihli Damga Kanunu mucibince maktu ve nispi namıyla istifa edilmekte bulunan damga resminin evrakı nakdiye ve altın kıymetleri farkı sebebiyle pek düñ bir halde olması zamanımızdaki inkılabı iktisadi icabatına tebean tezyidiyle haddi nisabına iblağına zaruri kılmaktadır. Buna binaen tanzim edilen bir numaralı merbut berayı tasdik Heyeti Celilelerine arz ve takdim olunmuştur.

Bu suretle maktu ve nispi unvanlarının ilgasiyle resmin evrakın mahiyetine göre tevhidî ve bu tarzı tevhit ile o iki unvandan mütehaddes külfeti kuyudiyenin ve bilhassa tadadı ervadan mütevellit masarifât tabiye ve sevkiyenin tahdidî ve esasî itibariyle resmin tamamen ifası suretiyle mükellefiyeti kanuniyesini ifa eden mükellefin nispi yerine maktu veya maktu yerine nispi pul ilsak eylemiş olmasından dolayı kanunu hazıradaki otuz dokuzuncu madde mucibince evrakın tabî olduğu pulun öşürüne muadil kıymette pul ilsakı gibi binnisbe ceza demek olan itiratsızlığın izalesi cihetiyle de muvafık olur. Binaenaleyh mekâtib şehadetname-leri, tercümeihal varakaları, beraet zimmet mazbataları, münakabat izionameleri gibi her ne de olsa fazla resme tebaiyeti muvafık görülemeyeceği derkâr olan evrak mükellefiyetinin hali aşkisinde ibkasiyle bunlardan ve emsalinden maada kanunun dokuzuncu maddesindeki rüsümü maktua tarifesinde envai muharrer evrak ve senedat ve ilanât resminin mahiyelerine göre mezkûr (1) numaralı cetvelde murakkam hadde iblağı ve on birinci maddede münderiç resmi nispinin nispeti mütezayide esasına göre tezyidi, on beşinci maddede sigortalara müteallik on, beş, yirmi para olmak üzere muayyen resmin mütesaviyen birer kuruşa iblağı ve hisse senedatı üzerine müesses şirketler senedat ve tahvilatı ve ecnebi istikrazat ehamı hakkındaki yirmi bir, yirmi iki, yirmi altıncı maddelerde münderiç rüsümün ve kanunu anifülarz munzam pullar hakkındaki dokuzuncu faslında envai münderiç diğer bilcümle evrak ve senedat ve tezakir ve sairenin tabî oldukları resmin marüzükir (1) numaralı merbutta gösterilen halde isali muktazi görülmüştür.

25 Zilhicce 1323 ve 6 Şubat 1321 Tarihli Resmî Damga Kanununun Bazı Mevaddının Tadiline Dair Kanun Layihası

BİRİNCİ MADDE — 25 Zilhicce 1323 ve 6 Şubat 1321 tarihli Damga Resmî Kanununun ikinci maddesi berveçhi ati tadil edilmiştir.

Damga resmî evrak ve senedat ve ilanatin nevi ve mahiyetlerine ve senedatta muharrer meblağ ve kıymete göre istifa olunur.

İKİNCİ MADDE — Resmî Damga Kanununun 9 ncu maddesine merbut cetvel merbut bir numaralı cetvel suretinde tadil edilmiştir.

ÜÇÜNCÜ MADDE — Kanunu mezkûrun onuncu maddesi berveçhi ati tadil olunmuştur.

Dokuzuncu maddede ve muafiyet faslında mün-deriç olmayan ve bir resme de tabi bulunmayan her nevi evrak ile bunların hulasa ve suret tercümelerine devairi Hükûmete ibraz olunduğu zaman beş kuruş-pul ılsak edilecektir.

DÖRDÜNCÜ MADDE — Kanunu mezkûrun on birinci maddesi berveçhi ati tadil edilmiştir.

9 ncu madde ile muafiyet faslında muharrer olmayan meblağı muayyeni havi bulunan kâffeî evrak ve senedat ile tüftün ve emtiaî saire ihracat senedatı natik oldukları veyahut evrak ve senedatta münderiç erkamnın mecmuu nispetinde resmî damgaya tabidir. Şöyle ki :

K. P.
— —

Yüz kuruş ve ondan dün mebalîğ için	1
Yüz kuruştan yukarı, iki bin kuruşa kadar	2
İki bin kuruştan on bin kuruşa kadar beher iki bin ve küsuru için	2
On binden yukarı, yüz bin kuruşa kadar beher beş bin kuruş ve küsuru için	10
Yüz bin kuruştan yukarı mebalîğ için beher on bin kuruş ve küsurundan	25

BEŞİNCİ MADDE — Kanunu mezkûrun on beşinci maddesi berveçhi ati tadil olunmuştur.

Sigortalar atide tayin edildiği veçhile damga resmine tabidir.

Evvela — Ne müddet için olursa olsun aktedilen harîk sigortaları temin olunan meblağın beher on bin kuruş ve küsuratından sigorta müddetinin beher senesi için,

Sanriyen — Hayat sigortaları ile kazayı şahsî sigortalarının, sigorta ücreti olarak sigortanın inkızasına değin tediye olunacak beher yüz kuruş ve küsuratı için,

Salisen — Nakliyatı berriye ve miyahiye sigortaları ile sair bîkümle sigortaların sigorta ücreti olarak tediye olunacak beher elli kuruş ve küsuru için, Bir kuruş damga resmî alınır.

ALTINCI MADDE — Kanunu mezkûrun yirmi birinci maddesinin birinci fıkrası berveçhi ati tadil edilmiştir. Bafermanı ali teşkil edilecek her nevi şirketlerin muvakkat veya kati hisse senedatı kıymeti muharreresi üzerinden yüz kuruştaki bir kuruş nispetinde bir defa olmak üzere damga resmine tabi olacaktır.

YEDİNCİ MADDE — Kanunu mezkûrun yirmi ikinci maddesi berveçhi ati tadil edilmiştir. Yirmi birinci maddede münderiç şirketler tarafından ihraç olunacak muvakkat veya kati tahvilat kıymeti muharrerelelerinden yüz kuruştaki veya yüz kuruş küsuratında bir kuruş hesabıyla kezalik bir defa olmak üzere pul resmine tabidir.

SEKİZİNCİ MADDE — Kanunu mezkûrun yirmi altıncı maddesinin birinci fıkrası berveçhi ati tadil edilmiştir. Memaliki osmaniyyede almış satılan ecnebi istikrazat eştamı ve tahvilat ve hisse senedatı kıymet itibariyeleri üzerinden bir defa olmak üzere yüz kuruştaki veya yüz kuruş küsuratında bir kuruş resme tabidir.

Kıymeti itibariyeleri muayyen olmadığı surette damga resmî kıymeti hakikiyeleri yani piyasa kıymeti üzerinden alınır.

DOKUZUNCU MADDE — Kanunu mezkûrun yirmi sekizinci maddesinin ikinci fıkrası berveçhi ati takfil edilmiştir.

Damga resmî, evrak ve senedat ve ilanata tabi oldukları resim kıymetindeki pulların ılsakiyle tediye olunur.

ONUNCU MADDE — Kanunu mezkûrun yetmiş dördüncü maddesi berveçhi ati tadil olunmuştur.

Her nevi tekâlif vesair irat kaydı lâzım gelen mebalîğın ahzû kabzını mübeyyin devairi resmîye sandıklarından ve emvali emiriye mültezimleri ve bil-

cümle tahsil memurları tarafından ita olunan makbuz ve ibra senedatına bir kuruşluk maktu pul ilsak olunur. İşbu makbuz ve ibra senedatının itası mecburidir. Her nevi tekâlif kuponlu makbuz veya zahriyeli pusula ile istifa edildiği halde kuponlara ve zahriyelere pul vazedilmeyip yalnız asıl tezkereye veya pusulaya bir kuruşluk pul yapıştırılır.

ON BİRİNCİ MADDE — Mezkûr kanunun yetmiş beşinci maddesi berveçhi âti tadil edilmiştir :

Devairi resmiye tarafından efrada her nevi nakliyat için ita olunan hasbî nakliye ve eda ve transit tezkereleri veya bunların yerine kaim olacak ruhsatname ve ilmühâberler ve bedeli öşre ve rüsumu saireye mukabil aynen bırakılan

	K. P.
zehair ve eşya için verilen makbuzlar...	1
Her şekilde tütün, tömbeki, müskirat beyiye tezkereleri	10
Ferağ ve intikal ve inşaat ve tamirat tezkereleri ve yüz kuruşa kadar olan esnaf tezkereleriyle sergi ruhsatnameleri	3
Mürur tezkereleri veya onların yerine kaim olan seyahat varakaları on kuruş harca tâbi olan pasaportlar ve pasavanlar ve yüz kuruştan yukarı iki yüz kuruşa kadar esnaf tezkereleri sergi ruhsatnameleri	5
Saydî berrî ve bahrî tezkereleri, silâh taşımak mezuniyetini mutazammın tezkereleri, iki yüz kuruştan yukarı, üç yüz kuruşa kadar resme tâbi esnaf tezkereleri, sergi ruhsatnameleri	10

K. P.

Pasavanlar ve üç yüz kuruştan yukarı resme tâbi esnaf tezkereleriyle sergi ruhsatnameleri	10
Pasaportlar	20
Resme tâbidir.	

ON İKİNCİ MADDE — Kanunu mezkûrun yetmiş dokuzuncu maddesinin iki numaralı (üçüncü fıkrası) berveçhi âti tadil olunmuştur :

Aslı on kuruş veya andan dun her nevi tekâlif vesair irat kaydı lâzım gelen mebaliğ için devairi resmiyeden verilecek makbuzlar.

ON ÜÇÜNCÜ MADDE — Kanunu mezkûrun 39 ve 77 nci maddeleri mülğadır.

ON DÖRDÜNCÜ MADDE — İşbu kararname her mahalde yevmi neşrinin ferdasından itibaren me-riyülicradır.

B. M. M. Reisi Sanisi	Umuru Şeriye V.
Celâlettin Arif	Fehmi
M. M. V. N.	Ad. V.
İsmet	Celâlettin Arif
Da. V. N.	Ha. V. N.
Dr. Adnan	Celâlettin Arif
Maliye V.	Maarif V.
Ferit	Dr. Rıza Nur
Nafia V.	Umuru İktisadiye V. N.
İsmail Fazıl	Dr. Adnan
Sıhhiye V.	Erkânı Harbiyei U. Reisi
Dr. Adnan	İsmet

Sıra No. Adet	Resmî Damga Kanununun dokuzuncu maddesine merbut cetvelin sureti muaddelesi	Elyevm cari olan kamunda münderiç resim	Zammı ten-sip olunan resim
1	Maden imtiyaz fermanları	200	4 800
2	Kefalet akçesi olmayan imtiyaz fermanları	100	2 400
3	Kefalet akçesi olan imtiyaz fermanları	0	0
	Kefalet akçesinin beher yüz kuruşu için	0 20	0 20
4	İhtira beratları	20	80
5	Maden işletmesine mahsus olarak verilen tezkere ve ruhsatnameler	25	475
6	Maden taharriyatı ruhsatnameleri	20	180
7	Taşocakları ruhsatnameleri	5	95
8	Alâmeti farika ilmühaberleri	10	90
9	1, 4, 5, 6, 7, 8 numaralarda muharrer ferman ve berat ve ruhsatname ve ilmühaberlerin muhtevi oldukları hukukun tamamen veya kısmen ferağı muamelesi asıllarından alınan damga resmi bir daha tamamen istifa olunur.	0	0
10	Fabrika ve matbaa ve sair müessesatı sınaîye ihdası için ita olunan ruhsatnameler	100	400
11	Bir imtiyazın istihsalı zamanında devairi resmîyeye ita olunan itibarı malî şahadetnameleri	10	90
12	Devairi resmîye ile ashabı imtiyaz beyrinde teati olunan imtiyaz mukavelename ve şartnamelerin her nüshası	100	900
13	Anonim şirketleri sermayesinin tamamı imza olduğuna ve yüzde onunun veya daha ziyadesinin tediyeye kılındığına dair müessesatı maliyeden verilen beyannameler	50	450
14	Anonim şirketleri Nizamnamei dahililerin Hükümetçe kabul ve tasdik edilmiş olan nüshalarının her biri	50	450
15	Şirketlerce mevkiî tedavüle çıkarılacak hisse senedatına ve tahvilâta talip olanlar tarafından talebi havi ita edilecek varakalar (Patent de souscription)	1	9
16	Bilcümle emlak ve arazinin ve müsakkafat ve müsteğillâtı mevkufenin tasarruf senedatı :		
	İkin bin kuruşa kadar kıymeti havi olanlar	0 10	4 30
	İki bin kuruştan yukarı beş bin kuruşa kadar kıymeti havi olanlar	0 20	9 20
	Beş bin kuruştan yukarı on bin kuruşa kadar kıymeti havi olanlar	1	24
	On bin kuruştan yukarı elli bin kuruşa kadar kıymeti havi olanlar	3	97
	Elli bin kuruştan yukarı yüz bin kuruşa kadar kıymeti havi olanlar	5	195
	Yüz bin kuruştan yukarı üç yüz bin kuruşa kadar kıymeti havi olanlar	0	1 000
	Üç bin kuruştan yukarı beher elli bin ve küsuru için beş yüz kuruş	0	0
	Resmî damga pulu ilk verilecek senede ilsak edilir. Muvakkat senede ilsak edildiği halde senedi hakkaniye tekrar pul ilsak olunmayıp Damga Kanununun evvelce istifa kılındığı işaret ve resmi mühür ile tasdik olunur.		

Sıra No. Adet	Resmi Damga Kanununun dokuzuncu maddesine merbut cetvelin sureti muaddelesi	Elyevm cari olan kamunda münderic resim	Zammı ten-sip olunan resim
17	Meblağı muayyeni havi olmayan taahhüt senedatı Meblağı muayyeni havi olanlar resmi nisbiye tabidir. (Muafiyetin 26 ncı numarasına müracaat)	2	8
18	Meblağı muayyeni havi olmayan mukavelelemeler	10	40
19	İstikraz veya ikrazı deyni mutazammın olanlardan maada meblağı muayyeni havi mukavelelemeler :		
	On bin kuruşa kadar olanlar	3	7
	On bin kuruştan yukarı yirmi beş bin kuruşa kadar olanlar	5	20
	Yirmi bin kuruştan yukarı elli bin kuruşa kadar olanlar	10	50
	Elli bin kuruştan yukarı yetmiş beş bin kuruşa kadar olanlar	15	85
	Yetmiş beş bin kuruştan yukarı yüz bin kuruşa kadar olanlar	20	130
	Yüz bin kuruştan yukarı yüz elli bin kuruşa kadar olanlar	30	270
	Yüz elli bin kuruştan yukarı iki yüz bin kuruşa kadar olanlar	50	500
	İki yüz bin kuruştan yukarı her elli bin ve küsuru için yüz kuruş İstikraz veya ikrazı deyni mutazammın olanlar resmi nisbiye tabidir. (Muafiyetin 2 ncı numarasına müracaat)		
20	İcar ve isticar mukavelelemeleri :		
	Müddeti mukaveleye nazaran bedeli icarın mecmuu iki bin kuruşa kadar olanlar	1	9
	Müddeti mukaveleye nazaran bedeli icarın mecmuu iki bin kuruştan yukarı beş bin kuruşa kadar olanlar	2	18
	Müddeti mukaveleye nazaran bedeli icarın mecmuu beş bin kuruştan yukarı on bin kuruşa kadar olanlar	3	47
	Müddeti mukaveleye nazaran bedeli icarın mecmuu on bin kuruştan yukarı yirmi beş bin kuruşa kadar olanlar	5	70
	Müddeti mukaveleye nazaran bedeli icarın mecmuu yirmi beş bin kuruştan yukarı elli bin kuruşa kadar olanlar	10	140
	Müddeti mukaveleye nazaran bedeli icarın mecmuu elli bin kuruştan yukarı yetmiş beş bin kuruşa kadar olanlar	15	285
	Müddeti mukaveleye nazaran bedeli icarın mecmuu yetmiş beş bin kuruştan yukarı yüz bin kuruşa kadar olanlar	20	480
	Müddeti mukaveleye nazaran bedeli icarın mecmuu yüz bin kuruştan yukarı yüz elli bin kuruşa kadar olanlar	30	770
	Müddeti mukaveleye nazaran bedeli icarın mecmuu yüz elli bin kuruştan yukarı üç yüz bin kuruşa kadar olanlar	50	1 300
	Müddeti mukaveleye nazaran bedeli icarın mecmuu üç yüz bin kuruştan yukarı beş yüz bin kuruşa kadar olanlar	0	1 500
	Müddeti mukaveleye nazaran bedeli icarın mecmuu beş yüz bin kuruştan yukarı beher yüz bin ve küsuru için iki yüz kuruş		
21	Meblağı muayyeni havi olmayan vasiyetnameler Meblağı muayyeni havi olanlar resmi nisbiye tabidir (Muafiyetin 83 ncü numarasına müracaat)	50	450

Sıra No. Adet	Resmi Damga Kanununun dokuzuncu maddesine merbut cetvelin sureti muaddelesi	Elyevm cari olan kanunda münderiç resim	Zammı ten-sip olunan resim
22	Kırk bin kuruştan yukarı meblağı havi olan kefalet senedatı Kırk bin kuruş veya ondan dun meblağı havi olanlar resmi nisbiye tabidir (Muafiyetin 6, 23, 36 ncı numaralarına müracaat)	25	On birinci madde mu-cibince res-mi nisbiye tabii tutul-ması
23	Resmen icra edilecek müzayede ve münakasa esnasında pey sürenler ta-rafından gösterilecek kefillerden alınacak senedatı muvakkate	1	9
24	Meblağı muayyeni havi olmayan kefalet senedatı Bunlardan kefaleti nefsiye senedatıyla maaşı beş yüz kuruş veya on-dan dun olan memurin ve müstahdeminden alınacak kefaletnameler (Muafiyetin 23 ncü numarasına müracaat)	10 1	40 4
25	Rehin için tarafından verilen senet (Muafiyetin 6 ncı numarasına müracaat)	1	9
26	Mali merhun veya mahouzun şahsı sahise tevdiine alınacak senet ile iade senetleri	2	18
27	Muvazaa senetleri	20	80
28	Çekler ile hini ibrazında havi olduğu mebalığın tediyesi meşrut olan po-liçeler (Muafiyetin 5 ncı numarasına müracaat)	0 20	4 20
29	Kredi mektupları : On bin kuruşa kadar olanlar On bin kuruştan yukarı elli bin kuruşa kadar olanlar Elli bin kuruşu mütecaviz olanlar	5 10 20	15 40 80
30	Depozito ilmuhaberleri ve hini ibrazında tediyesi lâzım gelip faiz ge-tirmeyen sandık bonoları : Yüz kuruşa kadar meblağı natık olanlar Yüz kuruştan beş yüz kuruşa kadar meblağı natık olanlar Beş yüz kuruştan yukarı bin kuruşa kadar meblağı natık olanlar Bin kuruştan yukarı meblağı natık olanlar ile meblağı mayyeni havi olmayan depozito ilmuhaberleri	0 10 0 20 1 3	1 30 2 20 4 12
31	Erbabı ticaret ve sanat ile banker ve sarrafların kabz ve ibrayi havi olmayarak ita eyledikleri hesap puskaları ve fatralar (Muafiyetin 52 ncı numarasına müracaat)	0 05	0 35
32	Hesabı cari varakaları	0 20	2
33	Hesabı cari cüzdanları (Muafiyetin 80 ncı numarasına müracaat)	0 20	2
34	Hisse senedatı sahiplerinin esamisini ve senedatı mezkûrenin devir ve bey-ni havi olan defterlerin her sayfası	0 10	0 30
35	Kambiyo veya her nevi esham ve tahvilat ve hisse senedatı iştirasına ve-ya fîruhtuna dair bordrolar	0 20	2

Sıra No. Adet	Resmi Damga Kanununun dokuzuncu maddesine merbut cetvelin sureti muaddelesi	Elyevm cari olan kanunda münderiç resim	Zammı ten-sip olunan resim
36	Ehram ve hisse senedatı ve tahvilât kuponlarının numara bordroları (Muafiyetin 84 nci numarasına müracaat)	0 20	2
37	Borsa mübayaacıları tarafından tertip olunan fiyat cetvelleri	0 02	2 18
38	Konışmentolar ve nakliye kaimeleri (Lettre de voiture) beher müşhası	1	4
39	Aarabacı, emanetçi ve mekkâri gibi nakiller tarafından nakledecekleri mükut ve eşyanın kendilerine teslim edildiğini havi verilecek bilet ve senetler (Muafiyetin 53, 79 ncu numarasına müracaat)	0 20	2
40	Demiryol barmameleri	1	4
41	Eşyanın irsal veya teslim olunmasını mutazammın olan ordinolar (Muafiyetin 85 nci numarasına müracaat)	0 10	0 30
42	Yolcuların ve yolculara mahsus eşyanın ücreti nakliyesine dair biletler : Yüz kuruşa kadar olanlar Yüz kuruştan yukarı olanlar (Muafiyetin 52 nci numarasına müracaat)	0 10 0 20	0 30 2
43	Navul mukavelenameleri	2	8
44	Nizamen gümrük idarelerine itası mecburi olup gerek idarelerde kalacak, gerek iade kılınacak manifesto müşhaları	3	12
45	Acantalar veya vekilleri marifetile sefaından ceste ceste gümrüğe götürülen eşya listeleri	0 10	0 30
46	Gümrük ambarlarına ithal edilmeyen eşya için acenta veya vekilleri tarafından ahabına verilen listeler	1	4
47	Vukuatı bahriye raporları	3	47
48	Sigortalar için tanzim kılınan muvakkat beyannameler	0 20	2
49	16 nci ve 17 nci maddelerde muharrer olanların gayri sigorta olunanları	0 20	2
50	Sigortalar hakkında tanzim olunan tahkimnameler	5	20
51	Hakem ve ehlihibre tarafından sigortalar için tanzim kılınan raporlar yüz liraya kadar tayin kılınan tazminat için Yüz liradan yukarı beş yüz liraya kadar tayin kılınan tazminat için Beş yüz liradan yukarı tayin kılınan tazminat için	5 10 20	20 65 130
52	Rikâbî şahaneğe takdim olunan arzuhalen	3	
53	Devairi resmîyeye verilen arzuhal ve takrir ve tezkere ve lâhiya ve muhtıra ve müzekkere ve beyanname ve ihbarnameler (Muafiyetin 16, 21, 22, 25, 33, 43, 44, 63, 86 nci numaralarına müracaat)	1	4
54	Mezuniyet ve tahvil ve beyaışı memurun ve talebi tekaüde müteadilik istida ve istifanemeler	1	4
55	Haciz istidanemeleri	2	8
56	Tahrir ve tanzim edilen veya şifahen tescil ettirilen vekâfetnameler : Hususi olanlar Umumi olanlar (Muafiyetin 6 ve 38 nci numaralarına müracaat)	10 20	40 80
57	Mehakim ve mecalisin umuru hukukiye ve ticariyeye dair olan celbnameleri	1	4

Sıra No. Adet	Resmî Damga Kanununun dokuzuncu maddesine merbut cetvekin sureti muaddelesi	Elyevm cari olan kanunda münderic resim	Zammı ten-sip olunan resim
58	Mehakimi şerhiye mürasefâtr	1	4
59	Protesto ve ihtarnamelerle cevapları ve bunların suretleri	3	12
60	Kıymî emfâkin veya bedeli icarın veyahut vergîlerin takdîr veya tadîlî hakkında alâkâdaran tarafından vukubulacak müracaat üzerine muham-minlerin ita edecekleri raporlar (Muafiyetin 34 nci numarasına müracaat)	5	20
61	Hat ve hatemin tetkiki veya münaziünfihîn keşif ve muayenesi zammında mehakimce ita olunan kararnameler ve tayin edilen naiplerin verecekleri raporlar ve bilcümle ehlihâbre raporları ve bunların tarafeyne tebliğ edilecek suretleri	3	17
62	Tahkimnameler ve sulhnameler ve muhtîr raporları ve kontratolar ve mehakime ibraz olunacak bîlâncolar	20	80
63	Şûrayî Devlet ve alelumum mehakim ve mecalis ve heyeti resmîyenin muayyen bir meblağî havi olmıyanarak efrada ait olan mazbata ve ilâm ve hüccetleriyle kararnameleri ve hakemlerin bir meblağî muayyeni havi olmayan kararları Meblağî muayyeni havi olanlar resmi nisbiye tabidir. (Muafiyetin 9, 12, 13, 14, 22, 30, 34, 40, 41, 42 nci numaralarına müracaat)	10	40
64	Kırk bin kuruştan yukarı meblağî havi olup itiraz veya fesih veya nakz veyahut sair esbabı kanuniyeden dolayı aynı makemeden tekrar ita edilecek ilâm ve hüccetler Kırk bin kuruş veya ondan dün meblağî havi olanlar on birinci maddede tayin edilen resmi nisbinin nısfına tabidir	10	40
65	Kura ihtiyar meclislerinin meblağî muayyeni havi olmayan ve efrada ait bulunan mazbataları Meblağî muayyeni havi olanlar resmi nisbiye tabidir.	1	4
66	Bilûmum' mütেকaidin ve mazulin ve eytam ve eramile tekaüt ve mazulin sandıklarından beş yüz kuruştan ziyade maaş tahsisi kararı katisini havi mazbatalar (Muafiyetin 40, 41 nci numaralarına müracaat)	10	0
67	Emvali gayrimenkuleden maada terekeleri iki bin kuruşa baliğ olmayanların eytamı hakkındaki vesayet hüccetleri	1	4
68	Nafaka hüccetleri	1	4
69	Efradın talebi üzerine resmen ita olunan ilmuhaberler ve sair şahadetname ve tasdikname ve beyannameler (Muafiyetin 16, 17, 18, 21, 22, 27, 30, 31, 32, 35, 44 nci numaralarına müracaat)	2	8
70	Devri muhasebe defterleriyle beraeti zimmet mazbatalarının menrunini münfasiyle ve Divanı muhasebat ilâmlarının muhasibi mesule verilen nüshaları	5	20
71	Efrat tarafından devairi resmîyeye ita edilen her nevi şahadetname ve tasdiknameler (Muafiyetin 16, 21, 22, 27, 30, 32, 35, 44 nci numaralarına müracaat)	2	8

Sıra No. Adet	Resmi Damga Kanununun dokuzuncu maddesine merbut cetvelin sureti muaddelesi	Elyevm cari olan kantunda mükünderiç resim	Zararı ten-sip olunan resim
72	Ziraat Bankasından istikraz edeceklere mahallerinden ita olunan ilmuhaberler	1	4
73	Resmî mekâtîbi rüştiye ve bütçede bulunan mekâtîbi saire şahadetnameleri	5	0
	Resmî mekâtîbi idadiye ve bütçede bulunan mekâtîbi saire şahadetnameleri	10	0
	Resmî mekâtîbi âliye ve bütçede bulunan mekâtîbi saire şahadetnameleri (Muafiyetin 18 ve 19 ncu numaralarına müracaat)	20	0
74	Mesalihi hususiye için makamâtı resmîyeye keşide olunan telgrafnamele-rin mahtum veya mahfi olan nüshası	1	4
75	Tezakiri osmaniye (Muafiyetin 70 nci numarasına müracaat)	1	4
76	Her nevi eşyanın mahalli husul ve mahreç şahadetnameleri	3	47
77	Memaliki şahanedan ihraç olunan veyahut dahilen bir mahalden diğer ma-hale nakledilen eşya için gümrük idarelerinden verilecek tezkere ve şaha-detname üzerine eşyayı mezkûrenin vüsultünü mübeyyin yazılacak şerh ve zahriyeler veyahut bunların yerine kaim olacak varakalar	0	0
	Teminatı mehuzenî yüz kuruş veya ondan dun eşyaya ait olanlar	0 10	0 30
	Teminatı mehuzesi yüz kuruştan ziyade eşyaya ait olanlar	3	12
	Mezkûr şerh ve zahriyeler tadil edildiği surette damga resmi yalnız birincisinden istifa olunur.		
78	Gümrük idareleri tarafından verilen kapı puslaları	10	30
79	Hükkâmı muvazzafa tarafından verilen münakehat izinnameleri	10	0
80	Hükkâmı gayri muvazzafa tarafından verilen münakehat izinnameleri	1	9
81	Mileli gayri müslime münakehat vukuatına mahsus ilmuhaberler	10	0
82	Hayvanatı ehliyenin hini furuhtuna ledeliktiza bayinin tayini hüviyeti için imam ve muhtarlar ve sair memurlar tarafından ita olunan varakalar	0 10	0 30
83	Devairi resmîyeden efrada tebliğ olunacak evrakın tebliğ ve tesellümünü havi ilmuhaberler	0 20	2
84	Devairi resmîyeden efrada tebliğ olunacak her nevi ihbarnameler (Muafiyetin 24 nci numarasına müracaat)	1 10	0 30
85	Kabz ve ibrayi havi her nevi evrak :		
	Yüz kuruşa kadar meblağı havi olanlar	0 10	0 30
	Yüz kuruştan yukarı iki bin kuruşa kadar olanlar	0 20	2
	İki bin kuruştan yukarı beş bin kuruşa kadar olanlar	0 20	4 20
	Beş bin kuruştan yukarı on bin kuruşa kadar olanlar	0 20	9 20
	On bin kuruştan yukarı yirmi bin kuruşa kadar olanlar	0 20	19 20
	Yirmi bin kuruştan yukarı elli bin kuruşa kadar olanlar	0 20	49 20
	Elli bin kuruştan yukarı meblağı muayyeri havi olanlar ile meblağı muayyeri havi olmayanlar	0 20	99 20
	Efradın meblağı muayyeri havi olarak devairi resmîyeye ita eyledik-leri makbuz ve ibra senetleri resmi nisbiye tabidir. (Muafiyetin 6, 23, 37, 45, 52, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 61, 62, 79 ncu numaralarına müracaat)		

Sıra No. Adet	Resmi Damga Kanununun dokuzuncu maddesine merbut cetvelin sureti muaddelesi	Elyevm cari olan kanunda münderiç resim	Zammı ten-sip olunan resim
86	Ba ilân verilen hüküm üzerine ahzedilen meballiğ için icra dairelerine ita olunan makbuz senetleri :		
	Yüz kuruşa kadar meballiği havi olanlar	0 10	0 30
	Yüz kuruştan ziyade meblağı havi olanlar (Muafiyetin 52, 60 nci numaralarına müracaat)	0 20	2
87	Posta ve telgraf ücretleri için verilen makbuzlar	0 10	0 30
88	Emaneti zayia mukabülünde aştahuna tazminen verilen meballiğin makbuzları :		
	Yüz kuruşa kadar meblağı havi olanlar	0 10	0 30
	Yüz kuruştan ziyade meblağı havi olanlar (Muafiyetin 52 nci numarasına müracaat)	0 20	2
89	Devairi resmîyeden efrada verilen havalenamelerin ahzini mübeyyin ita olunan makbuzlar	0 20	2
90	Her nevi gazete ve risalelerin abonman makbuzları :		
	Yüz kuruşa kadar meblağı havi olanlar	0 10	0 30
	Yüz kuruştan yukarı meblağı havi olanlar (Muafiyetin 52 nci numarasına müracaat)	0 20	2
91	Efrat tarafından kâğıt, bez veya sair havale üzerine tertip ve tevzi olunan matbu ve gayri matbu ilânnameler ve programlar ve tarifli ilânlar ve ilâ-nı havi kataloglar ve mektup tarzında açık varakalar (Sirküler) (Muafiyetin 67 nci numarasına müracaat)	0 02	2 18
92	Efradın menafiine müteallik olarak talik edilen devairi resmîye ilânâtı (Muafiyetin 64 ncü numarasına müracaat)	0 05	0 35
93	Efrat tarafından kâğıt veya mukavva üzerine bittertip mevakkii umumiyede talik ve ılsak veyahut ahar suretle teşhir edilen ilânât Ayrı ayrı eşhas tarafından mevaddı mütenevvia hakkında tanzim edilip bir kâğıt veya mukavvaya dencolunan işbu numarada muhar-rer ilânâtın her biri için ayrıca resim ifası lâzım gelir. (Muafiyetin 65 nci numarasına müracaat)	0 05	0 35
94	Efrat tarafından kâğıt ve mukavvanın gayri mevad üzerine bittertip mevakkii umumiyede talik ve ılsak veyahut ahar suretle teşhir edilen ilânât :		
	Bir metre murabbanı nisfı veya ondan dun olanlar senevi	0 20	4 20
	Bir metre murabbanı nisfindan ziyade bir metre murabbana kadar olanlar senevi	1	9
	Bir metre murabbandan ziyade olanların beher metre murabbaı ve küsuratı için senevi	5	20
	(Muafiyetin 65 nci numarasına müracaat)		
95	Her nevi adresleri havi mecmualar :		
	İki yüz sayfaya kadar olanlar	1	4
	İki yüzden yukarı beş yüze kadar sayfayı havi olanlar	2	8
	Beş yüzden yukarı sayfayı havi olanlar	5	20

Sıra No, Adet	Resmî Damga Kanununun dokuzuncu maddesine merbut cetvelin sureti muaddelesi	Eliyevm cari olan kanunda münderiç resim	Zammı ten-sip olunan resim
96	Doğrudan doğruya efrat veya efradın menafetine ait olarak devairi resmiye tarafından her nevi gazetelere ve resaili mevkuteye dercettirilen ilânatın nüshai asliyesi :		
	/Bir defa tabettirilecek ilân için	1	4
	/İki defadan on defaya kadar tabettirilecek ilân için	2	8
	/On bir defadan yirmi defaya kadar tabettirilecek ilân için	3	17
	/Yirmi bir defadan elli defaya kadar tabettirilecek ilân için	5	25
	/Elliden ziyade tabettirilecek ilân için	20	115
	(Tekrar edecek ilânlar ilk ilân tarihinden itibaren bir sene içinde neşredilmiş olmalıdır. İlanatı mükerrere metninin teferruatınca icra edilecek tadilat fazla damga resmi istifasını istikzar etmez. (Muafiyetin 64, 66, 68 nci numaralarına müracaat)		
97	Resaili gayri mevkuteye dercettirilen ilânatın nüshai asliyesi (Muafiyetin 64, 67 nci numaralarına müracaat)	1	4
98	Beş kuruş veya ondan fazla maktu veya nisbi damga resmine tâbi evrakın devairi Hükümete ibraz olunan hulâsa ve suret ve tercümeleleri Beş kuruştan dun damga resmine tabi evrakın devairi Hükümete ibraz olunan hulâsa ve suret ve tercümelerinden aşılmasının tâbi olduğu damga resmi istifa olunur. (Muafiyetin 75 nci numarasına müracaat)	5	20
99	Efrat tarafından vukubulan talep üzerine kuyudat ve mukarrerat resmîyenin efrada verilecek hulâsa ve suretleri (Muafiyetin 4, 9 ncu numarasına müracaat)	5	20
100	Her nevi inşaata müteallik olarak efrat tarafından devairi resmîyeye ita kılınacak resim ve plân ve haritaların beheri (Muafiyetin 12 nci numarasına müracaat)	3	17
101	Her nevi inşaata müteallik olarak devairi resmîyeden müteahhitlere verilecek resim ve plân ve harita ve keşif defterlerinin beheri	3	7
102	Memurinin tercümei hal varakaları Tercümei hal varakalarına raptolunacak evrakı müsbita suretleri bir kâğıt üzerine tahrir edilmiş olur ise bir suret addolunarak beş kuruş resmi maktua tabidir. (Muafiyetin 72 nci numarasına ve 69 ncu maddeye müracaat)	5	20
103	Müzayede ve münakasa kaimelerine keşide olunacak ihalei katiye kararları :		
	/Bin kuruşa kadar bedeli ihaleyi havi olanlar	1	1
	/Bin kuruştan yukarı bedeli ihaleyi havi olanlar	3	2
104	Mültezimine ita olunacak ilzama havi zabıtnameler	2	23
105	Araç imalinde istimal edilmek üzere müskirat âmilleri ve meyhaneciler tarafından mubayaa olunan kuru üzüm ve incir ve hurma gibi mevaddı iptidaiyenin kaydına mahsus deftere her kaydolunan miktar için	2	8
106	İmal olunan şarap ve arakın miktarını mutazammın olarak istimare defterlerine ve tüccar beyrinde alınıp satılan harir ve kozaların kaydına mahsus resmi ölçüdenlere icra edilen beher kayıt için	2	8

Sıra No. Adet	Resmî Damga Kanununun dokuzuncu maddesine merbut cetvelin sureti muaddelesi	Elyevm cari olan kanunda münderiç resim	Zammı ten-sip olunan resim
107	Fevkalâde damga vaza bordroları	1	4
108	Pul bayilerinin pul ihtirasına dair olan bordroları	1	4
109	Pul beyiye ruhsatnameleri	25	125
110	Kitap, risale ve gazete neşri ruhsatnameleri	10	90
111	Su ve gaz ve tramvay kumpanyaları ve bunlara mümasil şirketlerin tu-ruk ve maabinde hafriyat ve tamirat icrası için devairi belediyeye verecek-leri ihbarnameler	0 10	4 30
112	Su ve gaz kumpanyaları ile bunlara mümasil şirketlerin abonman muka-velenameleri	1	4
113	Tiyatro ve konser ve balo biletleri : Yirmi kuruştan kırk kuruşa kadar Kırk kuruştan yukarı olanlar ile biletin üzerinde kıymeti muharrez olmayanlar (Muafiyetin 88 nci numarasına müracaat)	1 2	4 3
	Devairi resmîye sandığına teslim olunacak mebalîğe ait makbuznameler ile devairi resmîye tarafından efrada her nevi nakliyat için ita olunan has-bî nakliye ve eda ve transit tezkereleri veya bunların yerine kaim olacak ruhsatname ve ilmuhaberler	0 20	1 20
	Ve bedeli öşre ve rütumu sair eye mukabil aynen bırakılan zehair ve eşya için verilen makbuzlar ve devairi belediyeye verilen nakil tezkereleri ve her nevi mecrâ hafriyat ve tamirat ruhsatnameleri her şekilde tübtün ve tönbeki beyiye tezkereleri	0 20	9 20
	Ferağ ve istikaf ve inşaat ve tamirat tezkereleri ve yüz kuruşa kadar olan esnaf tezkereleri ile sergi ruhsatnameleri	1	2
	Münur tezkereleriyle on kuruş harca tabi olan pasaportlar ve pasavanlar ve yüz kuruştan yukarı iki yüz kuruşa kadar esnaf tezkereleri ve sergi ruhsatnameleri	2	8
(1)	Saydi bahri ve Dersaadet ve merakizi vilâyattan gayri mahallerde verilen saydi berri tezkereleri ve silâh taşımak mezuniyetini mutazammın tezke-reler ve iki yüz kuruştan yukarı üç yüz kuruşa kadar resme tabi esnaf tezkereleriyle sergi ruhsatnameleri	3	0
	Pasavanlar üç yüz kuruştan yukarı resme tabi esnaf tezkereleriyle sergi ruhsatnameleri	5	20
(2)	Pasaportlar ve payitahtı saltanatı seniyede ve vilâyatı şahane merakizinde ita olunan saydi berri tezkereleri	10	0
(1)	Saydi bahri ve berri tezkereleri 75 nci madde makamına kaim olmak üzere tadilen tanzim edilen madde mahsusada alemlak on kuruşluk pula tâbi tutulmuştur.		
(2)	Pasaportlar balâdaki birinci fıkrada münderiç madde mahsusda yirmi beş kuruşluk pula tâbi tutulmuştur.		

Kavanini Maliye Encümeni Mazbatası

Makamı Riyaseti Celileye

Resmî Damga Kanununun tadilini mutazammın ve Heyeti Umumiyenin müstaceliyet kararıyla Encümenimize muavvel kanun lâyihası mütalaa ve tetkik olundu.

1321 senesinde mevkii meriyete konulan Damga Kanununun umum mevaddına şamil olan tadil teklifini müzakere ederken on beş sene zarfında memleketin tahavvülâtı iktisadiyesini de nazarı dikkatten dur tutmayan encümeniniz tedavülde bulunan paranın kabiliyeti istiraiyesini de teemmül ederek tezyidi rüsuma esas itibariyle karar vermiş, fakat her sınıf halkla alâkadar olan Damga Kanununun icabatı asriyeye göre tanzimi esaslı tetkikat icrasına mütevakıf ve bu da vakte muhtaç bulunduğuna binaen kanunun heyeti umumiyesi hakkındaki tetkikatına devam etmekle beraber müdafaai vatan için sühûletle para ahzi mümkün olan menabiden yapılacak istifadei maliyi tehir etmek de muvafık görülmediğinden yedi maddeyi havi bir lâyihai kanuniye tanzim ederek müstacelen müzakeresi talebiyle Heyeti Celileye takdim eylemiştir. Lâyihai mezkûrede görüleceği veçhile mahalli istimali itibariyle yekdiğerinden farklı olan rüsümü maktuada iki misil zam kabul eylediği halde rüsümü nisbiye ile devairi Devletle müstamel resmî munzam pullarına bir misil zam ile ıktifa eylemiş ve rüsümü maktuaya ait olan cetvelin mütekaiddinle eytam ve eramiil maaş mazbatalarına ait 66 ncı ve mektep şahadetnamelerine ait 73 ve münakehat izinnamelerine ait 79 - 81 nci maddelerindeki pul miktarını tezyitten istisna eylemiştir. Damgadan maksat resim cibayeti olduğu halde maktu ve nisbi pulları mahalli istimal itibariyle yekdiğerinden

tefrik hem külfet tahmilini mucip ve hem de teşevvüşata meydan vermekte olduktan başka nevinin bulunamamasından veyahut zuhûl eseri olarak ılsak olunmasından velov cüzi dahi olsa ceza tayini hiçte caiz görülmediğinden maktu ve nisbi pullar miktarına göre istimal keyfiyeti tevhit edilmiş ve bu tevhit dolayısıyla Resmî Damga Kanununun 39, 77 nci maddeleri hükümsüz kaldığından mülga addolunmuştur.

Kanunun cezaya müteallik olan ahkâmı zaten bir kuruluş resim için yüz kuruluş ceza tayin eylediğinden tezyidi rüsüm dolayısıyla cezaların dahi bu nisbeti mütezayide tahtında yükselmesinde frata ile ceza arasında nisbet ve adalet görülemeyeceğinden ve tezyit edilen rüsümü da cezasız bırakmak da muvafık görülmediğinden zamlar dahi dahili hesap olmak üzere alınacak cezalardan yüzde elli tenzilât icrası kararlaştırılarak bu maksadı temin için beşinci madde tahrir edilmiş ve kanun lâyihası dahi merbuten takdim kılınmıştır.

(15 Ağustos 1336)

Kavanini Maliye Encümeni	Mazbata Muharriri
Reisi	Erzurum
Gümüşane	Stüleyman Necati
Hasan Fehmi	
Kâtip	Aza
Biga	Malatya
Hamit	Sırtı
	Aza
	Konya
	Arif

Muvazenei Maliye Encümeni Mazbatası

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

Resmî Damga Kanununun tezyidi hakkında Maliye Vekâletince tanzim ve Heyeti Vekile kararıyla Meclisi Âliye ırsal buyurulan lâyihai kanuniye encümenimize de havale buyurulmakla mütalaa ve tetkik olundu. Hususu mezkûr hakkında Kavanini Maliye Encümeninden tanzim olunan mazbatada dahi dermeyan olduğu veçhile, elyevm mevkii tatbıkta bulunan Resmî Damga Kanununun ahvahi hazıraya

nazararı muhtacı tadil bulunması hasebiyle bunun biran evvel ve yeniden tetkikiyle matlûba muvafık bir şekil ve surette tertip edilmek üzere şimdilik ve muvakkat olmak üzere kanunu mezkûrda münderic damga resmî makadiriinin tezyidi esas itibariyle encümenimizce de muvafık görülmüştür. Binaenaleyh bu hususta Kavanini Maliye Encümeninden tanzim olunan lâyihai kanuniye münderecatı tasvip edilmiş ise de

lâyihaî mezkûrenin birinci maddesinde münderiç rüsmü maktuanın beş misline iblâğı ve ikinci maddesinde muharrer rüsumdan Resmi Damga Kanununun dokuzuncu maddesindeki cetveli mahsusta münderiç 73 numaralı olan ve mektep şahadetnamelerine ait bulunan resim ile ve 79, 81 numaraları teşkil eden ve münakehat izinnamelerinden alınacak olan resmin tezyitten istisnası muvafık olamayacağı ve yalnız eytam ve eramil maaşatı mazabâtının tezyidi münasip görülemediği cihetle maddeî mezkûre o yolda tadil edilmiştir. Lâyihaî mezkûrenin mevadî mütebakiyesi Kavanini Maliye Encümeninin noktai nazarı veçhi-

le aynen kabul edilmiş olmakla keyfiyetin Heyeti Umumiyyeye arzı tezekkür kılınmıştır.

Muvazeneî Maliye En.	Mazbata Muharriri
Reisi	Fuat
Ferit	
Kâtip	Aza
Kozan	Mardin
Mustafa Lûtfi	Abrahim
Aza	Aza
Mardin	Elâziz
Necip	Feyzi

KAVANİNİ MALİYE ENCÜMENİNİN TEKLİFİ

MADDE 1. — 25 Zilhicce 1322 ve 6 Şubat 1321 tarihli Resmi Damga Kanunu mucibince istifa edilmekte olan rüsumu maktua üç misline ve kanunu mezkûrun on birinci ve on beşinci ve yirmi birinci maddelerindeki rüsumu nisbiye ile resmi munzarn pulları iki misline iblâğ edilmiştir.

MADDE 2. — Resmi Damga Kanununun dokuzuncu maddesinde gösterilen cetveli mahsusun 66 73 - 79 - 81 numaralarıyla alınmakta olan damga resmi birinci maddedeki tezyitten müstesnadır.

MADDE 3. — Resmi Damga Kanununun ikinci, dokuzuncu ve on birinci maddelerinde muayyen olan rüsumu nisbiye ve maktua pulları istimal ve ılsak itibariyle işbu kanunun mevkii meriyete vazundan itibaren hükmen tevhit edilmiştir.

MADDE 4. — Resmi Damga Kanununun 39 ve 77 nci maddeleri mülğadır.

MADDE 5. — Birinci madde mucibince ılsak olunacak pul miktarına göre Resmi Damga Kanununun 38 ve 52 nci maddelerini muaddül 3 Nisan 1333 tarihli mevadî müzeyyile ahkâma tevfikân alınacak cezayı nakdilerden yüzde elli tenzilat icra edilerek bu hesaba göre hükmolunacak cezayı nakdiler 3 Nisan 1333 tarihli mevadî müzeyyeledeki miktarı tecavüz etmiyecektir.

MADDE 6. — İşbu Kanun her mahalde tarifi neşrinden on beş gün sonra meriyülicradır.

MADDE 7. — İşbu Kanunun icrasına Heyeti Vekile memurdur.

15 Ağustos 1336

Kavanini Maliye Encümeni

Reisi
Hasan Fehmi

Mazbata Muharriri
Süleyman Necati

MUVAZENEİ MALİYE ENCÜMENİNİN TADİLİ

MADDE 1. — 25 Zilhicce 1322 ve 6 Şubat 1321 tarihli Resmi Damga Kanunu mucibince istifa edilmekte olan rüsumu maktua beş misline ve kanunu mezkûrun on birinci ve on beşinci ve yirmi birinci maddelerindeki rüsumu nisbiye ile resmi munzarn pulları iki misline iblâğ edilmiştir.

MADDE 2. — Resmi Damga Kanununun dokuzuncu maddesinde gösterilen cetveli mahsusun 66 numarasiyle alınmakta olan damga resmi birinci maddedeki tezyitten müstesnadır.

Reis

Kâtip

Kozan

Mustafa Lütfi

Aza

Elâziz

Feyzi

Mazbata Muharriri

Çorum

Fuat

Aza

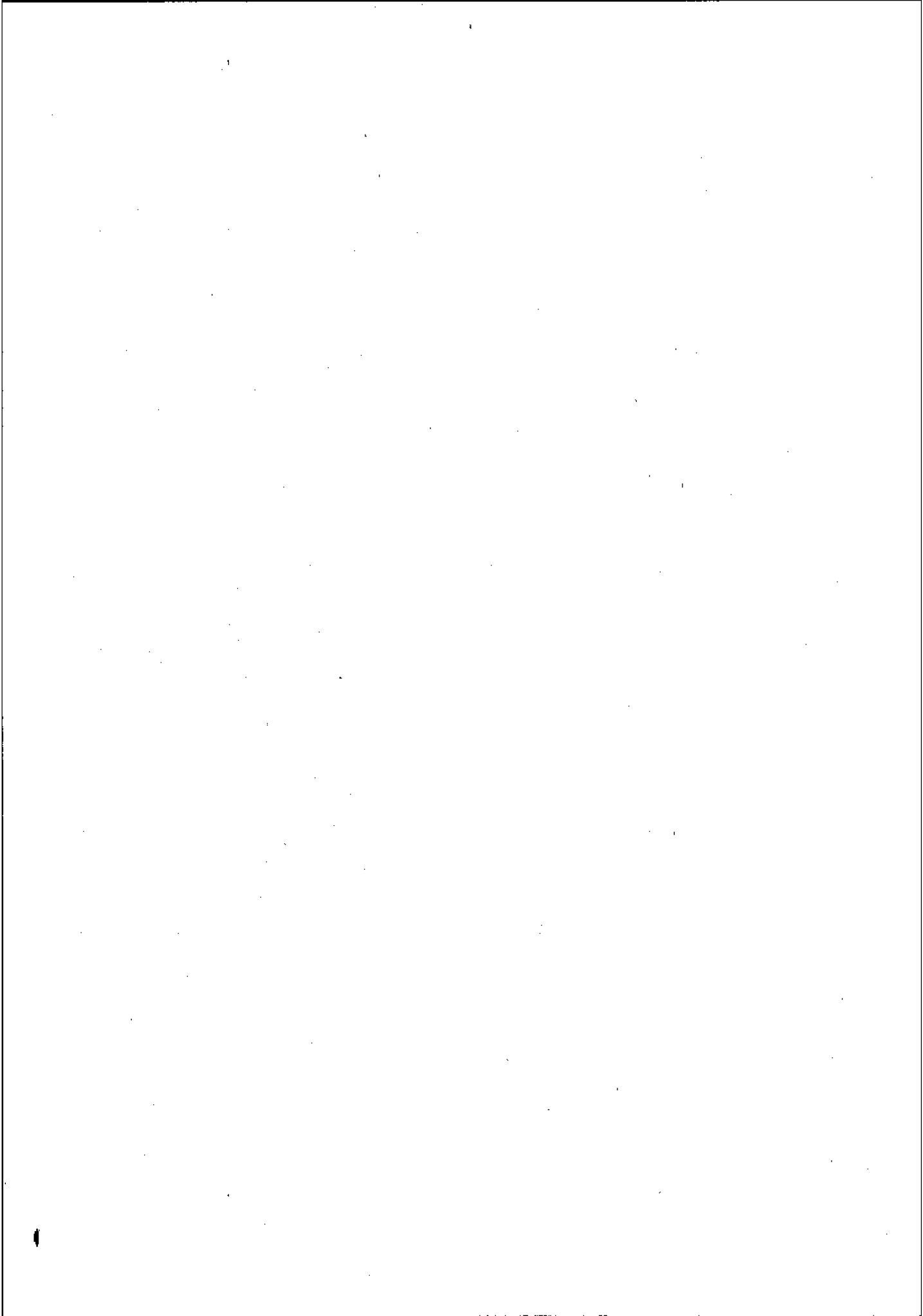
Mardin

İbrahim

Aza

Mardin

Necip

Matbuat ve İstihbarat Müdüriyeti Umumiyesi Muvakkat Bütçe Kanun Lâyihası ve Muvazenei Maliye Encümeni Mazbatası

Ankara

8 - IX - 1336

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Cehlesine

Senai haliye haziranında eylül gayesine kadar Matbuat ve İstihbarat Müdüriyeti Umumiyesince tanzim kılınan dört aylık muvakkat bütçe kanun lâyihası Heyeti Vekâletin 8 - IX - 1336 tarihindeki içtimasında tasvip edilmiş ve berayi müzakere Riyaseti Celilelerine tevdi takarrür eylemiş olmakla ifayi muktazasını rica edenim.

B. M. Meclisi Reisi

M. Kemal

Lâyihai Kanuniye

MADDE 1. — İcra Riyasetine merbut Matbuat ve İstihbarat Müdüriyeti Umumiyesinin bidayet teşekkülü olan 1336 senesi haziranından senai mezkûre eylül gayesine kadar olmak üzere dört aylık masâat ve masarifatını mübeyyin muvakkat bütçe otuz beş bin beş yüz on sekiz lira olarak kabul edilmiştir.

MADDE 2. — 20 Ramazan 1338 ve 7 Haziran 1336 tarihli Kanun ile muta tahsisata mahsuben vukubulan sarfiyat dahi birinci maddede muharrer mebalîge mahsup olunacaktır.

MADDE 3. — İşbu Kanun mucibince vukubulacak sarfiyat İcra Reisinin tasdiğiyle müdüriyeti umumiyece yapılacaktır.

MADDE 4. — İşbu Kanunun tatbikine İcra Riyaseti ve Maliye Vekâleti memurdur.

Maarif Vekili
Dr. Rıza Nur

Nafia Vekili
İsmail Fazıl

İktisat Vekili
(Mahmud Celâkettin

Millî Müdafaa Vekili
Fevzi

Erkânı Harbiyei Umumiyei
Reisi
İsmet

Dahiliye Vekili
Refet

Şerhiye Vekili
Fehmi

Sıhhiye Vekili
Dr. Adnan

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Cehlesine

Matbuat ve İstihbarat Müdüriyeti Umumiyesinin mebdei teşekkülü olan senai Maliye Haziranından Eylül gayesine kadar tanzim kılınan dört aylık muvakkat bütçe lâyihai kanuniyesi encümenimize havale buyurulmakla mütalaa ve tetkik olundu.

Müddeti mezkûre zarfında Matbuat Müdüriyetine müteallik hizmet ifası için otuz beş bin küsur lira talep bulunduğu anlaşmış ve bu da şayanı istikrar görülmemiş olup, umumî ve muvakkat bütçenin teşrinievvel gayesine kadar Heyeti Umumiyece kabul edilmiş olmasına nazaran mezkûr bütçeye mütlhak bulunan salihîtarz Matbuat ve İstihbarat Müdüriyeti Umumiyesi bütçesinin de bu müddet kadar temdidî ve talep olunana otuz beş bin liranın kırk beş bin liraya ib-

lâğı encümenimizce kabul olunarak bu esasa binaen tanzim olunan lâyihai kanuniye müsveddесinin Heyeti Umumiyeye arzı tezekkür kılınmıştır.

Muvazenei Maliye Encümeni
Reisi
Çorum
Ferid

Mazbata Muharriri
Çorum
Fuad

Kâtip
Kozan
Mustafa

Aza
Sivas
Mehmet Rasim

Aza
Mardin
Necib

MADDE 1. — Üç yüz otuz altı senesi haziran iptidasından teşrinievvel gayesine kadar Matbuat ve İstifbarat Müdüriyeti Umumiyesi muamelât ve hizmetleri umumiyesinin ifasına muktazi kırk beş bin (45 000) liranın avans olarak sarfı için Heyeti İcraiye Riyasetine mezuniyet verilmiştir.

MADDE 2. — İşbu Kanun tarihi neşrinden itibaren meriyülicradır.

MADDE 3. — İşbu Kanunun icrasına Maliye Vekili ve Heyeti İcraiye Reisi memurdur.

Reis
Çorum
Ferid

Mazbata Muharriri
Çorum
Fuad

Aza
Mardin
Necib